

แนวปฏิบัติในการใช้มาตรฐานสินค้าเกษตร

มกษ. 7427(G)-2556

GUIDANCE ON THE APPLICATION OF THAI AGRICULTURAL STANDARD

TAS 7427(G)-2013

**การปฏิบัติทางการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่ดี
สำหรับฟาร์มเลี้ยงปูม้าและฟาร์มเลี้ยงปูทะเล**

**GOOD AQUACULTURE PRACTICES FOR
BLUE SWIMMING CRAB FARM AND MUD CRAB FARM**

**สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์**

ICS 65.020.30

ISBN 978-974-403-998-9

แนวปฏิบัติในการใช้มาตรฐานสินค้าเกษตร

มกษ. 7427(G)-2556

GUIDANCE ON THE APPLICATION OF THAI AGRICULTURAL STANDARD

TAS 7427(G)-2013

การปฏิบัติทางการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่ดี
สำหรับฟาร์มเลี้ยงปูม้าและฟาร์มเลี้ยงปูทะเล

GOOD AQUACULTURE PRACTICES FOR
BLUE SWIMMING CRAB FARM AND MUD CRAB FARM

สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

50 ถนนพหลโยธิน เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900

โทรศัพท์ 0 2561 2277 โทรสาร 0 2561 3357

www.acfs.go.th

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับประกาศและงานทั่วไป เล่ม 131 ตอนพิเศษ 31 ง
วันที่ 13 กุมภาพันธ์ พุทธศักราช 2557

คณะกรรมการวิชาการพิจารณามาตรฐานสินค้าเกษตร
เรื่อง การปฏิบัติทางการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่ดีสำหรับปูม้าและปูทะเล

1. นางสาววรินทร์ ธนาสมหวัง
กรมประมง	ประธานกรรมการ
2. นายทวี จินตามัยกุล
กรมประมง	กรรมการ
3. นางอุษา บำรุงพีช
สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ	กรรมการ
4. นายกฤตพล ยิ่งวนิชเศรษฐ
สำนักวิจัยและพัฒนาประมงชายฝั่ง กรมประมง	กรรมการ
5. นางสาวจินตนา จินดาลิขิต
สำนักวิจัยและพัฒนาประมงทะเล กรมประมง	กรรมการ
6. นายชนินทร์ แสงรุ่งเรือง
สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง กรมประมง	กรรมการ
7. นายชุมพล ศรีทอง
คณะประมง มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	กรรมการ
8. รองศาสตราจารย์สมเกียรติ ปิยะธีรธิตวิกุล
ภาควิชาวิทยาศาสตร์ทางทะเล คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	กรรมการ
9. นายพล พลเสน
สมาคมเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำไทย	กรรมการ
10. รองศาสตราจารย์มยุรี จัยวัฒน์	กรรมการ
11. ผู้ช่วยศาสตราจารย์บรรจง เทียนสงรัสมิ
ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	กรรมการ
12. นายสิริ เอกมหาราช
ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	กรรมการ
13. นายไพศาล ศรีปราชญ์	กรรมการ
14. นางสาวจิตรลดา บุญเจริญ
สำนักกำหนดมาตรฐาน
สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ	กรรมการและเลขานุการ

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ประกาศมาตรฐานสินค้าเกษตร เรื่อง การปฏิบัติทางการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่ดี สำหรับฟาร์มเลี้ยงปูม้าและฟาร์มเลี้ยงปูทะเล (มกษ. 7427-2555) สำหรับใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา การเลี้ยงปูม้าและปูทะเลให้ได้ผลผลิตเป็นที่ยอมรับของผู้บริโภค เพื่อให้การนำมาตรฐานนี้ไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ คณะกรรมการมาตรฐานสินค้าเกษตรจึงเห็นสมควรจัดทำมาตรฐานสินค้าเกษตร เรื่อง แนวปฏิบัติทางการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่ดีสำหรับฟาร์มเลี้ยงปูม้าและฟาร์มเลี้ยงปูทะเล เพื่อใช้เป็นแนวทาง ในการนำมาตรฐานดังกล่าวไปปฏิบัติ

มาตรฐานสินค้าเกษตรนี้ กำหนดขึ้นโดยใช้เอกสารต่อไปนี้เป็นแนวทาง

ข้อมูลจากผลการศึกษาโครงการศึกษาเกณฑ์การปฏิบัติทางการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่ดีสำหรับฟาร์มเลี้ยง ปูม้าและฟาร์มเลี้ยงปูทะเล ของสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ ซึ่งได้รับความ ร่วมมือการดำเนินงานจากสำนักวิจัยและพัฒนาประมงชายฝั่ง กรมประมง.

มาตรฐานสินค้าเกษตร. มกษ. 7427 - 2555. การปฏิบัติทางการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่ดีสำหรับฟาร์ม เลี้ยงปูม้าและฟาร์มเลี้ยงปูทะเล. กรุงเทพฯ : สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ

ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
เรื่อง กำหนดมาตรฐานสินค้าเกษตร :
แนวปฏิบัติทางการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่ดีสำหรับฟาร์มเลี้ยงปูม้าและฟาร์มเลี้ยงปูทะเล
ตามพระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๑

ด้วยคณะกรรมการมาตรฐานสินค้าเกษตร ได้มีมติในการประชุมครั้งที่ ๕/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๕๖ เห็นสมควรกำหนดมาตรฐานสินค้าเกษตร เรื่อง แนวปฏิบัติทางการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่ดีสำหรับฟาร์มเลี้ยงปูม้าและฟาร์มเลี้ยงปูทะเล เป็นมาตรฐานทั่วไป ตามพระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๑ เพื่อส่งเสริมสินค้าเกษตรให้ได้คุณภาพ มาตรฐาน และปลอดภัย

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ มาตรา ๑๕ และมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๑ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์จึงออกประกาศ เรื่อง กำหนดมาตรฐานสินค้าเกษตร : แนวปฏิบัติทางการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่ดีสำหรับฟาร์มเลี้ยงปูม้าและฟาร์มเลี้ยงปูทะเล มาตรฐานเลขที่ มกษ. 7427(G)-2556 ไว้เป็นมาตรฐานทั่วไป ดังมีรายละเอียดแนบท้ายประกาศนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๑๖ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๖

สุจินต์ ธรรมทัต

(นายยุคล ลิ้มแหลมทอง)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

แนวปฏิบัติในการใช้มาตรฐานสินค้าเกษตร การปฏิบัติทางการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่ดี สำหรับฟาร์มเลี้ยงปูม้าและฟาร์มเลี้ยงปูทะเล

1. ขอบข่าย

1.1 แนวปฏิบัตินี้ อธิบายเกณฑ์กำหนดในมาตรฐานสินค้าเกษตร เรื่อง การปฏิบัติทางการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่ดี สำหรับฟาร์มเลี้ยงปูม้าและฟาร์มเลี้ยงปูทะเล (มกษ. 7427) เพื่อขยายความทางวิชาการของเกณฑ์กำหนด และแนวทางการนำมาตรฐานดังกล่าวไปปฏิบัติ

1.2 การตรวจสอบ การออกใบรับรอง และการให้เครื่องหมายรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรสำหรับฟาร์มเลี้ยงปูม้าและฟาร์มเลี้ยงปูทะเลให้ถือตามมาตรฐานสินค้าเกษตร เรื่อง การปฏิบัติทางการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่ดีสำหรับฟาร์มเลี้ยงปูม้าและฟาร์มเลี้ยงปูทะเล (มกษ. 7427)

2. คำอธิบายของเกณฑ์กำหนดในมาตรฐานสินค้าเกษตร เรื่อง การปฏิบัติทางการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่ดีสำหรับฟาร์มเลี้ยงปูม้าและฟาร์มเลี้ยงปูทะเล

แนวปฏิบัตินี้ จัดทำขึ้นเพื่อเป็นการอธิบายสาระสำคัญของเกณฑ์กำหนดแต่ละเกณฑ์ในมาตรฐานสินค้าเกษตร เรื่อง การปฏิบัติทางการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่ดีสำหรับฟาร์มเลี้ยงปูม้าและปูทะเล (มกษ. 7427) เพื่อใช้เป็นเอกสารสำหรับผู้นำมาตรฐานไปใช้ในการทำความเข้าใจวิธีปฏิบัติตามเกณฑ์กำหนดในมาตรฐาน มกษ. 7427 โดยมีรายละเอียด ดังนี้

รายการที่ 1 ทะเบียนฟาร์ม

เกณฑ์กำหนดที่ 1.1 เกษตรกรต้องขึ้นทะเบียนฟาร์มกับหน่วยงานที่รับผิดชอบ

เหตุผล

การขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ หรือที่เรียกทั่วไปว่า“ทะเบียนฟาร์ม” เป็นสิ่งหนึ่งที่สร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้ซื้อและผู้บริโภค เพื่อเป็นการยืนยันว่าสัตว์น้ำนั้นมาจากฟาร์มเลี้ยงที่สามารถตามสอบได้หากมี ปัญหา อีกทั้งทะเบียนฟาร์ม ยังใช้เป็นฐานข้อมูลด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ เช่น จำนวนผู้เพาะเลี้ยง ประมาณการผลิตที่ได้ เพื่อให้หน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องนำไปใช้ในการวางแผนการพัฒนาหรือส่งเสริมทางการตลาด ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ ตลอดจนเป็นประโยชน์ในการขอรับความช่วยเหลือจากทางราชการ เช่น กรณีที่ประสบภัยพิบัติ

การปฏิบัติ

เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์น้ำต้องมีการขึ้นทะเบียนฟาร์ม ตามข้อกำหนดของกรมประมง โดยติดต่อหน่วยงานของกรมประมงในพื้นที่ เช่น สำนักงานประมงจังหวัด สำนักงานประมงอำเภอหรือสถานที่ที่กรมประมงกำหนด เพื่อขอขึ้นทะเบียนตามระเบียบของกรมประมงว่าด้วยการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและผู้ประกอบการด้านการประมง (ภาคผนวก ก) ทั้งนี้ เกษตรกรหรือผู้ประกอบการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำต้องสามารถแสดงหลักฐานการมีสิทธิในการใช้ประโยชน์ พื้นที่อย่างถูกต้องตามกฎหมายของประเทศในส่วนของการดำเนินการธุรกิจ การถือครองที่ดิน กฎหมายเพื่อการอนุรักษ์พื้นที่ป่าชายเลนตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. 2484 พระราชบัญญัติป่าสงวน พ.ศ. 2507 พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 และกฎหมายเกี่ยวกับพื้นที่ชุ่มน้ำ พื้นที่สาธารณะต่างๆ เพื่อประกอบการขอขึ้นทะเบียน

รายการที่ 2 สถานที่และที่ตั้งฟาร์ม

การเลือกทำเลที่เหมาะสมและถูกต้องตามหลักวิชาการ ปราศจากข้อขัดแย้งทางกฎหมาย การขึ้นทะเบียนฟาร์มจะช่วยสนับสนุนให้กิจกรรมการเลี้ยงสัตว์น้ำเป็นไปอย่างราบรื่น ลดปัญหา อุปสรรค และผลกระทบต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้ให้น้อยที่สุด ในการเลือกสถานที่ที่เหมาะสมสำหรับการทำฟาร์มเลี้ยงจะแยกพิจารณาออกเป็น 2 ส่วน ตามลักษณะส่วนใหญ่ของการเลี้ยงเป็นหลัก คือ การเลี้ยงในบ่อ และการเลี้ยงในกระชังหรือคอก

เกณฑ์กำหนดที่ 2.1 มีแผนที่แสดงที่ตั้งและแผนผังของฟาร์ม

เหตุผล

แผนที่แสดงแหล่งที่ตั้งฟาร์มเป็นสิ่งที่ช่วยอำนวยความสะดวกในการเดินทางเข้าติดต่อกับฟาร์ม ซึ่งเป็นประโยชน์กับเกษตรกรในการจำหน่ายผลผลิต รวมทั้งในกรณีที่เกษตรกรประสบปัญหาในการเลี้ยง เช่น ฟู เป็นโรค คุณภาพน้ำไม่เหมาะสม เจ้าหน้าที่สามารถเข้าไปให้คำแนะนำ แก้ไข ได้อย่างรวดเร็ว ส่วนแผนผังของฟาร์มเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนจัดการการเลี้ยงสัตว์น้ำ การขนส่ง การรวบรวม การจำหน่าย และการจัดการผลผลิตได้ง่ายและสะดวก รวมทั้งการวางแผนและควบคุมการเกิดโรคเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

การปฏิบัติ

เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์น้ำควรจัดทำแผนที่และแผนผังฟาร์ม เพื่อแสดงแหล่งที่ตั้งฟาร์ม โดยอาจเขียนหรือจัดพิมพ์ในรูปแบบแผ่นพับ และสื่ออื่นๆ ซึ่งควรมีรายละเอียดที่สามารถให้ผู้ติดต่อเดินทางเข้าถึงได้โดยง่าย เช่น สถานที่สำคัญที่เห็นเด่นชัดหรือเป็นที่รู้จัก เส้นทางจากตัวอำเภอหรือจังหวัดไปยังฟาร์ม ถนนทางเข้าฟาร์ม สถานที่ที่อยู่ใกล้เคียง มีแผนผังฟาร์มแสดงที่ตั้งของหน่วยปฏิบัติงานภายในฟาร์ม

- 1) บ่อ กระชังหรือคอกเลี้ยงปูม้าและปูทะเล
- 2) คลองส่งน้ำและบ่อพักน้ำ ใช้พักน้ำจากแหล่งน้ำใช้ธรรมชาติ
- 3) บ่อน้ำบำบัดน้ำทิ้ง (ถ้ามี) ใช้บำบัดน้ำจากการเลี้ยงปูม้าและปูทะเลก่อนปล่อยลงสู่แหล่งน้ำสาธารณะ หรือก่อนนำกลับมาใช้ใหม่ และ/หรือคลองระบายน้ำทิ้ง

- 4) สถานที่สำหรับเก็บและเตรียมอาหารปู
- 5) สถานที่สำหรับคัดแยกคุณภาพและบรรจุปูม้าและปูทะเลเพื่อจำหน่าย
- 6) สถานที่เก็บวัสดุ เช่น สารเคมี วัสดุปูน และอุปกรณ์ที่ใช้ภายในฟาร์ม
- 7) สถานที่เก็บน้ำมันเชื้อเพลิงและเครื่องปั้นไฟฟ้าสำรอง
- 8) อาคารสำนักงานและสถานที่ติดต่อ
- 9) บ้านพักของเจ้าหน้าที่และห้องสุขา
- 10) ถนนภายในฟาร์มพร้อมเส้นทางติดต่อกับภายนอก

เกณฑ์กำหนดที่ 2.2 ที่ตั้งฟาร์มอยู่ห่างจากแหล่งกำเนิดมลพิษ หรือไม่ได้รับผลกระทบจากแหล่งกำเนิดมลพิษ

เหตุผล

ที่ตั้งฟาร์มต้องตั้งอยู่ห่างจากแหล่งกำเนิดมลพิษ หรือไม่ได้รับผลกระทบจากแหล่งกำเนิดมลพิษ เช่น โรงงานอุตสาหกรรม ของเสียจากแหล่งชุมชน และแหล่งเกษตรกรรมที่มีการใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร ซึ่งอาจมีการปล่อยน้ำเสีย หรือมีการชะล้างสารเคมีลงสู่แหล่งน้ำที่ใช้เลี้ยงเป็นสาเหตุทำให้สัตว์น้ำตายได้ รวมทั้งอาจมียาและสารเคมีต้องห้ามปนเปื้อนสะสมในเนื้อปูที่เลี้ยง

การปฏิบัติ

ที่ตั้งฟาร์มต้องอยู่ห่างจากแหล่งมลพิษต่างๆ เพื่อป้องกันผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น หากมีข้อสงสัยว่าฟาร์มที่ตั้งอาจมีความเสี่ยงต่อการรับผลกระทบดังกล่าว ให้ผู้เลี้ยงเก็บตัวอย่างดินและน้ำเพื่อนำไปตรวจวิเคราะห์ปัจจัยเสี่ยงที่คาดว่าจะก่อให้เกิดผลกระทบนั้นๆ เพื่อเป็นหลักฐานให้มั่นใจว่าปูที่เลี้ยงไม่ได้รับผลกระทบหรือปนเปื้อนจากแหล่งมลพิษที่อยู่ใกล้ๆ หากเป็นไปได้ ที่ตั้งฟาร์มควรอยู่ในเขตน้ำท่วมไม่ถึงเพื่อป้องกันความเสียหายต่อฟาร์ม และ/หรือมีมาตรการป้องกันการปนเปื้อน เช่น ต้องมีบ่อพักน้ำ หรือบ่อน้ำก้นน้ำก่อนใช้ หากฟาร์มเลี้ยงอยู่ในพื้นที่ที่มีความเสี่ยง

เกณฑ์กำหนดที่ 2.3 มีแหล่งน้ำที่มีคุณภาพเหมาะสมต่อการเลี้ยงปู

เหตุผล

แหล่งน้ำใช้สำหรับการเลี้ยงปูม้าและปูทะเลควรเป็นน้ำ ที่มีคุณภาพเหมาะสมสำหรับการเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง และปราศจากมลพิษ เพื่อให้ปูม้าและปูทะเลที่เลี้ยงมีคุณภาพดี

การปฏิบัติ

เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์น้ำต้องหาแหล่งน้ำที่มีปริมาณเพียงพอและมีคุณภาพเหมาะสม โดยขอคำปรึกษาจากเจ้าหน้าที่ของกรมประมงหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำในแหล่งน้ำใช้ว่าอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานเพื่อการเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง (ภาคผนวก ข และภาคผนวก ค)

ในกรณีที่เกิดอุบัติเหตุในบริเวณใกล้เคียงที่เสี่ยงต่อการปนเปื้อนควรงดการนำน้ำจากแหล่งน้ำนั้นมาใช้ และติดตามสถานการณ์อย่างใกล้ชิด

เกณฑ์กำหนดที่ 2.4 มีการคมนาคมสะดวกทั้งภายในและภายนอกฟาร์ม**เหตุผล**

การคมนาคมช่วยอำนวยความสะดวกในการจัดการการเลี้ยง การขนส่งปัจจัยการผลิต การจับและการขนส่งผลิตผลเพื่อการจำหน่ายได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งช่วยรักษาคุณภาพผลิตผลให้คงความสด และลดการเสื่อมสภาพ รวมทั้งสะดวกสำหรับผู้มาติดต่อและผู้เข้าตรวจประเมินฟาร์ม

การปฏิบัติ

เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์น้ำควรเลือกแหล่งที่มีการคมนาคมเข้าสู่ฟาร์มได้อย่างสะดวก ทั้งทางรถยนต์ หรือทางเรือ แล้วแต่กรณี เช่น มีถนนให้รถยนต์สามารถเข้าถึงฟาร์ม มีแม่น้ำหรือคลองซึ่งเรือสามารถแล่นเข้าถึงฟาร์มได้ เพื่อความสะดวกในการจัดการการเลี้ยงและการขนส่งปัจจัยการผลิต เช่น ลูกพันธุ์ อาหาร และการจำหน่ายผลิตผล เพื่อให้ได้ปูม้าและปูทะเลที่มีความสดและคุณลักษณะที่ดี นอกจากนี้ การสร้างถนนภายในฟาร์มต้องใช้วัสดุที่มีความคงทน มีสภาพและความกว้างเหมาะสม สะดวกในการขนส่งลำเลียงอุปกรณ์ อาหาร รวมทั้งผลผลิตทั้งภายในและภายนอกฟาร์ม

เกณฑ์กำหนดที่ 2.5 มีสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน เช่น ไฟฟ้า ประปา ฯลฯ**เหตุผล**

การมีระบบสาธารณูปโภคที่จำเป็น เช่น ไฟฟ้า ประปา ช่วยให้การปฏิบัติงานในฟาร์มมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

การปฏิบัติ

เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์น้ำควรจัดให้มีสาธารณูปโภคที่จำเป็น ตามสภาพพื้นที่ของแต่ละฟาร์มเพื่อให้การจัดการการเลี้ยงเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น มีไฟฟ้าสำหรับเครื่องสูบน้ำไว้เปลี่ยนถ่ายน้ำ และเครื่องเพิ่มอากาศในน้ำเพื่อเพิ่มออกซิเจนในช่วงที่ออกซิเจนในน้ำไม่เพียงพอ มีแสงไฟส่องสว่างในฟาร์มเพื่อช่วยในการปฏิบัติงาน เช่น การให้อาหาร การสังเกตอาการของปูในช่วงเข้ามีดหรือเย็น และมีน้ำประปา น้ำบาดาล น้ำฝนหรือน้ำสะอาดสำหรับการอุปโภคและบริโภค

เกณฑ์กำหนดที่ 2.6 ที่ตั้งฟาร์มควรเหมาะกับการเลี้ยงในแต่ละแบบ**เหตุผล**

เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์น้ำควรพิจารณาสภาพของพื้นที่ให้เหมาะสมกับรูปแบบของการเลี้ยงปูม้าและปูทะเล โดยในบ่อดินควรคำนึงถึงสภาพพื้นดินที่เหมาะสมกับการสร้างบ่อเลี้ยง การเลี้ยงในกระชังควรคำนึงถึงคุณภาพน้ำและสภาพการไหลเวียนของน้ำในแหล่งเลี้ยง ส่วนการเลี้ยงในคอกควรคำนึงถึงสภาพแวดล้อม เพื่อให้การบริหารจัดการฟาร์มทำได้สะดวกและมีประสิทธิภาพ

การปฏิบัติ

ที่ตั้งฟาร์มสำหรับการเลี้ยงแบบบ่อดิน ต้องอยู่ในเขตที่เป็นดินเหนียวหรือดินเหนียวปนทรายที่สามารถเก็บกักน้ำได้ดีและไม่มีความเป็นกรดสูง (acid soil) มีแหล่งน้ำที่มีคุณภาพเหมาะสมใช้ตลอดปี และเป็นพื้นที่ที่น้ำไม่ท่วม

ที่ตั้งฟาร์มสำหรับการเลี้ยงแบบกระชัง ต้องอยู่ในแหล่งน้ำที่มีความลึกไม่น้อยกว่า 1.5 เมตร เมื่อน้ำลงต่ำสุด มีการถ่ายเทของน้ำได้ดี และมีคุณภาพเหมาะสมสำหรับการเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง และไม่กีดขวางการสัญจรทางน้ำ ตามระเบียบของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการขออนุญาตเลี้ยงสัตว์น้ำในกระชัง

ที่ตั้งฟาร์มสำหรับการเลี้ยงแบบคอก การเลี้ยงแบบคอก เหมาะสำหรับใช้เลี้ยงปูม้า แบ่งเป็น

- 1) คอกในบ่อดินขนาดใหญ่ พื้นบ่อดึงเป็นดินเหนียวหรือดินเหนียวปนทรายที่สามารถเก็บกักน้ำได้ดีและไม่มีความเป็นกรดสูง มีน้ำทะเลขึ้นลงและถ่ายเทได้สะดวก
- 2) คอกในบริเวณชายฝั่ง ต้องไม่กีดขวางการสัญจรทางน้ำ อยู่ในบริเวณพื้นที่ที่ไม่มีคลื่นลมแรง มีน้ำขึ้นลงเหมาะสมกับการเลี้ยง เมื่อน้ำลงต่ำสุด ระดับน้ำต้องไม่น้อยกว่า 30 เซนติเมตร สภาพพื้นคอกต้องสามารถปักวัสดุกันคอกได้อย่างมั่นคง

รายการที่ 3 ฟาร์มเลี้ยง

ฟาร์มเลี้ยงปูม้าและปูทะเล จะแยกพิจารณาออกเป็น 2 ส่วน ตามลักษณะของการเลี้ยง คือ การเลี้ยงในบ่อ และการเลี้ยงในกระชังหรือคอก โดยมีแนวทางพิจารณาโดยทั่วไป ดังนี้

รายการที่ 3.1 บ่อเลี้ยง

เกณฑ์กำหนดที่ 3.1.1 ในกรณีที่เป็นบ่อดินควรเป็นดินโคลน ดินเหนียวหรือดินเหนียวปนทราย เพื่อให้มีคุณสมบัติที่เหมาะสมในการเก็บกักน้ำได้ดี

เหตุผล

ในการสร้างบ่อเลี้ยงเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์น้ำควรเลือกสภาพพื้นที่ที่เหมาะสม ในการขุดบ่อเลี้ยงที่สามารถเก็บกักน้ำได้ดี ซึ่งจะช่วยลดต้นทุนค่าก่อสร้าง การจัดการและการผลิตของเกษตรกรได้

การปฏิบัติ

เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์น้ำควรเลือกพื้นที่ที่มีสภาพดินอยู่ในกลุ่มดินเหนียว หรือกลุ่มดินร่วนเหนียว โดยการทดสอบเบื้องต้น ดังนี้

การพิจารณากำหนดกลุ่มของประเภทเนื้อดินกระทำโดยการทำให้ดินชุ่มพอประมาณแล้วคลึงดินในระหว่างหัวแม่มือและนิ้วชี้ เพื่อพิจารณาว่าจะสามารถทำให้ดินเกิดแท่งดินขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 2-5 มิลลิเมตร ได้ดีเพียงใด โดยดินในกลุ่มดินเหนียวจะสามารถคลึงดินให้เป็นแท่งเล็ก ๆ ดังกล่าวได้ง่าย ส่วนดินประเภทดินร่วนเหนียว สามารถคลึงดินให้เป็นแท่งเล็ก ๆ ได้แต่แท่งดินดังกล่าวจะแตกหักง่ายเมื่อยาวเกินกว่าประมาณ 2-3 มิลลิเมตรเนื่องจากดินทั้งสองกลุ่มนี้สามารถสร้างบ่อที่สามารถเก็บกักน้ำได้ดีและมีความคงทนต่อการชะพังทลายของดิน ส่วนดินที่อยู่ในกลุ่มดินร่วนและกลุ่มดินทรายจะไม่เหมาะสมในการสร้างบ่อเนื่องจากเนื้อดินจะไม่สามารถเก็บกักน้ำได้ดีและมีการซึมของน้ำค่อนข้างสูง โดยดินในสองกลุ่มนี้จะไม่สามารถคลึงให้เป็นแท่งยาวได้เกินประมาณ 1 เซนติเมตร หากต้องการสร้างบ่อในดินกลุ่มดินร่วนและดินทรายจำเป็นต้องหาดินในกลุ่มดินเหนียวหรือกลุ่มดินร่วนเหนียวมาปิดผิวบ่อหรือใช้วัสดุพลาสติกพอลิเอทิลีน (Polyethylene: PE) มาปูปิดผิว เพื่อป้องกันการรั่วซึมของน้ำ

เกณฑ์กำหนดที่ 3.1.2 กรณีที่ดินเป็นดินทราย ควรปูด้วยวัสดุที่สามารถกักเก็บน้ำได้ดี เช่น พลาสติก โพลีเอทิลีน ผ้าใบ เป็นต้น

เหตุผล

การสร้างบ่อในพื้นที่ดินที่เป็นดินทรายจะพบว่าบ่อมีการเซาะพังทลายและมีประสิทธิภาพในการเก็บกักน้ำต่ำ เนื่องจากคุณลักษณะของดินทรายเป็นดินที่มีอนุภาคขนาดใหญ่และไม่ยึดติดกันจึงเกิดช่องว่างระหว่างอนุภาคทำให้น้ำผ่านไปได้เร็วจึงจำเป็นต้องมีการปูวัสดุต่างๆ เพื่อป้องกันการรั่วซึมของน้ำ

การปฏิบัติ

ในกรณีที่ต้องทำบ่อในพื้นที่ดินทราย เกษตรกรควรหาวัสดุปูพื้นผิวที่สามารถเก็บกักน้ำได้ดี ไม่มีสารตกค้าง และมีความสามารถในการทนการขีดข่วน ทนรังสีอัลตราไวโอเลต (UV) เช่น พลาสติกโพลีเอทิลีน (PE) ผ้าใบ หรือใช้ดินเหนียวหรือดินลูกรังมาถมปิดหน้าดิน

เกณฑ์กำหนดที่ 3.1.3 กรณีที่เป็นบ่อซีเมนต์หรือบ่อผ้าใบ ควรสร้างให้มีความแข็งแรง

เหตุผล

ในการสร้างบ่อซีเมนต์หรือบ่อผ้าใบเพื่อเลี้ยงปู จำเป็นต้องคำนวณและสร้างบ่อให้มีความแข็งแรง ทนต่อแรงดันของน้ำ เนื่องจากน้ำที่ความสูง 1 เมตรจะมีแรงดันสูงถึง 1,000 กิโลกรัมต่อตารางเมตร รวมทั้งควรเลือกวัสดุที่มีความทนทานต่อการหนีบของปูที่เลี้ยง

การปฏิบัติ

ควรสร้างบ่อให้มีความแข็งแรง ถูกต้องตามหลักวิศวกรรม และสามารถทนแรงดันของน้ำได้ ต้องมีความลาดเอียงของพื้นบ่อเพื่อให้สามารถถ่ายเทน้ำได้ดี และทำความสะอาดได้ง่าย พื้นผิวของบ่อทั้งพื้นและผนัง ทำได้หลายแบบ ตั้งแต่ขัดมัน ปูกระเบื้อง ทาสี หรือใช้วัสดุกันซึมบุภายในบ่อเพื่อป้องกันการรั่วซึมของน้ำ สีหรือวัสดุกันซึมต้องเป็นชนิดที่ไม่เป็นอันตรายต่อสัตว์น้ำ

เกณฑ์กำหนดที่ 3.1.4 การปรับพื้นบ่อให้เหมาะสมกับชนิดของปูที่เลี้ยง

เหตุผล

เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์น้ำควรคำนึงถึงการเตรียมบ่อที่ดี เพื่อความสะดวกในการเปลี่ยนถ่ายน้ำและป้องกันการรั่วซึมของน้ำในบ่อ ตลอดจนการหลบหนีของปูที่เลี้ยง

การปฏิบัติ

1) การปรับพื้นบ่อสำหรับการเลี้ยงปูม้า

พื้นบ่อควรเป็นดินเหนียวปนทรายที่สามารถฝังตัวได้ และดินพื้นบ่อต้องไม่เน่าเสียโดยพิจารณาจากสีและกลิ่นของก๊าซไข่เน่าหรือไฮโดรเจนซัลไฟด์ (hydrogen sulfide; H_2S) ปรับพื้นบ่อให้เรียบ และมีความลาดเอียง ประมาณ 1:100 โดยลาดเอียงไปทางด้านประตูหรือท่อระบายน้ำออก มีวัสดุหลบซ่อน เช่น ทางมะพร้าวแห้ง กิ่งไม้แห้ง สาหร่าย หรือวัสดุอื่นที่เหมาะสม อย่างเพียงพอ ควรซ่อมแซมคันบ่อและรอยรั่วต่างๆ อยู่เสมอ

2) การปรับพื้นที่สำหรับการเลี้ยงปูทะเล

พื้นที่ควรเป็นดินโคลนเพื่อให้ปูสามารถฝังตัวอยู่ในดินได้ ดินพื้นที่ต้องไม่เน่าเสียโดยพิจารณาจากสีและกลิ่นของก๊าซไข่เน่า ปรับพื้นที่ให้เรียบมีความลาดเอียง ประมาณ 1:100 โดยลาดเอียงไปทางด้านประตูหรือท่อระบายน้ำออก และปิดรูปรอบคันบ่อทุกครั้งก่อนทำการเลี้ยง เพื่อป้องกันการรั่วซึมของน้ำ บริเวณคันบ่อควรมีการติดตั้งวัสดุกันการไหลบ่าของปู เช่น อวน ไม้ไผ่ผ่าซีก แผ่นกระเบื้อง แผ่นพลาสติก ควรซ่อมแซมคันบ่อและรอยรั่วต่าง ๆ อยู่เสมอ

เกณฑ์กำหนดที่ 3.1.5 หากฟาร์มตั้งอยู่ใกล้แหล่งน้ำที่มีมลพิษ ต้องมีบ่อบำบัดน้ำก่อนนำน้ำไปใช้ และ/หรือใช้ระบบน้ำหมุนเวียน

เหตุผล

โรงงานอุตสาหกรรม แหล่งชุมชนและแหล่งเลี้ยงปลาสัตว์ อาจเกิดขึ้นภายหลัง ทำให้ฟาร์มตั้งอยู่ใกล้แหล่งกำเนิดมลพิษ น้ำที่ใช้อาจมีการปนเปื้อนได้ ดังนั้นเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์น้ำต้องมีการป้องกันหรือลดผลกระทบของมลพิษที่มากับน้ำก่อนนำมาใช้เลี้ยงสัตว์น้ำเพื่อความปลอดภัยของปูและผู้บริโภค

การปฏิบัติ

ฟาร์มตั้งอยู่ใกล้แหล่งน้ำที่อาจมีมลพิษ ต้องมีบ่อพักและบำบัดน้ำจากแหล่งน้ำก่อนนำน้ำไปใช้เลี้ยงปู โดยการใช้สารเคมีหรือจุลินทรีย์ตามสภาวะของมลพิษ เช่น ถ้ามีการปนเปื้อนของโลหะหนัก ต้องมีการบำบัดด้วย EDTA (Ethylene Diamine Tetra Acetic Acid) หรือในกรณีที่มีการปนเปื้อนสารอินทรีย์ ควรบำบัดด้วยจุลินทรีย์ร่วมกับการเติมอากาศ และในระหว่างการเลี้ยงหากมีการใช้น้ำจากภายนอกต้องผ่านการบำบัดทุกครั้ง เพื่อให้มั่นใจว่าไม่มีการปนเปื้อนเพิ่มเข้าสู่ระบบ หรือใช้ระบบน้ำหมุนเวียน เพื่อลดการเปลี่ยนถ่ายน้ำจากภายนอกในระหว่างการเลี้ยง

เกณฑ์กำหนดที่ 3.1.6 มีระบบการถ่ายเทน้ำได้ดีระหว่างภายในและภายนอกฟาร์ม

เหตุผล

ในระหว่างการเลี้ยงอาจมีการหมักหมมของเศษอาหารบริเวณพื้นที่บ่อทำให้น้ำเน่าเสีย จึงจำเป็นต้องมีการถ่ายน้ำเก่าออก และนำน้ำใหม่ที่มีคุณภาพดีกว่าเข้ามาเพิ่มเพื่อให้ปูเจริญเติบโตได้ดี และป้องกันการเกิดโรคหรือทำให้ปูตาย

การปฏิบัติ

เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์น้ำ ควรมีการวางระบบการถ่ายเทน้ำที่ดีระหว่างภายนอกและภายในฟาร์ม ระบบน้ำควรออกแบบให้ประหยัดพลังงานมากที่สุด โดยยึดหลักการไหลของน้ำจากที่สูงลงสู่ที่ต่ำ เช่น จัดให้ลำรางส่งน้ำอยู่ในระดับสูงกว่าบ่อเลี้ยง พื้นที่ลาดเอียงมาทางประตูระบายน้ำทั้ง คลองระบายน้ำทั้งอยู่ลึกกว่าระดับประตูระบายน้ำทั้งและพื้นบ่อ นอกจากนี้ ควรแยกระบบการนำน้ำเข้าฟาร์ม ลำรางส่งน้ำเข้าบ่อเลี้ยงและระหว่างบ่อออกจากระบบน้ำทั้งที่ปล่อยออกจากฟาร์ม เพื่อป้องกันการปนเปื้อนข้ามระหว่างบ่อภายในฟาร์ม และระหว่างภายในกับภายนอกฟาร์ม

สำหรับสถานที่ตั้งฟาร์มที่อยู่ห่างไกลแหล่งน้ำ เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์น้ำควรมีระบบการจัดการน้ำที่นำมาใช้เลี้ยงให้มีคุณภาพเหมาะสมและเพียงพอต่อการใช้ เช่น มีบ่อพักน้ำเพื่อปรับปรุงคุณภาพน้ำก่อนนำเข้าสู่บ่อเลี้ยง โดยสิ่งสกปรกและตะกอนจะตกอยู่พื้นบ่อพักน้ำ ทำให้น้ำสะอาดขึ้น ทั้งนี้ควรวางตำแหน่งทางน้ำเข้าและทางน้ำออกอยู่ด้านตรงข้ามกันเพื่อให้ น้ำที่ผ่านเข้าบ่อมีโอกาสหมุนเวียนทั่วบ่อ และก่อนนำน้ำไปใช้ควรมีการกรองด้วยอวนตาถี่ เช่น มุ้งเขียว ขนาด 26 ตาต่อนิ้ว เพื่อป้องกันศัตรูธรรมชาติของปู ก่อนปล่อยสู่ลำรางส่งน้ำเข้าบ่อเลี้ยง

รายการที่ 3.2 กระชังและคอก

เกณฑ์กำหนดที่ 3.2.1 ต้องได้รับอนุญาตการใช้พื้นที่จากหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง

เหตุผล

การเลี้ยงปูม้าและปูทะเลในกระชังและคอกบริเวณพื้นที่สาธารณะประโยชน์ เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์น้ำ ต้องได้รับอนุญาตการใช้พื้นที่จากหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องก่อน เพื่อควบคุมปริมาณและขอบเขตการเลี้ยงและไม่กีดขวางการสัญจรทางน้ำ

การปฏิบัติ

การเลี้ยงปูบริเวณคลองน้ำกร่อย ปากแม่น้ำและชายฝั่งที่เป็นที่สาธารณะประโยชน์ เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์น้ำ ต้องดำเนินการตามขั้นตอนการยื่นคำขอและการอนุญาตให้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในที่จับสัตว์น้ำประเภทที่สาธารณะประโยชน์ต่อกรมประมงหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

- 1) ผู้ยื่นคำขอต้องเป็นบุคคลสัญชาติไทยและอายุไม่ต่ำกว่า 15 ปีบริบูรณ์ในกรณีที่ผู้ยื่นคำขอยังไม่บรรลุนิติภาวะต้องได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจากบิดา มารดา หรือผู้ปกครองของผู้เยาว์นั้น
- 2) ต้องได้รับอนุญาตการใช้พื้นที่จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมเจ้าท่าหรือองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) หรือเทศบาลในพื้นที่ ก่อนยื่นคำขอต่อกรมประมง
- 3) ยื่นคำขอตามแบบคำขอของกรมประมง ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ณ อำเภอท้องที่ที่จะทำการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ เว้นแต่ การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในเขตกรุงเทพมหานคร ให้ยื่นคำขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ณ ส่วนประมงกรุงเทพมหานคร สำนักพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยีการประมง กรมประมง พร้อมด้วยหลักฐานดังนี้

(3.1) สำเนาทะเบียนบ้านและสำเนาบัตรประชาชน

(3.2) กรณีนิติบุคคล ให้แนบสำเนาหนังสือรับรองการจดทะเบียนนิติบุคคล ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

(3.3) หนังสือมอบอำนาจในกรณีที่มอบอำนาจให้บุคคลอื่นมายื่นคำขอแทนพร้อมด้วยเอกสารข้อ (3.1) ของทั้งผู้มอบอำนาจและผู้รับมอบอำนาจ

(3.4) แผนผังหรือแผนที่สังเขปแสดงที่ตั้งสถานที่ที่จะขออนุญาตทำการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

รายละเอียด ตามระเบียบกรมประมง ว่าด้วยการยื่นคำขอและการอนุญาตให้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในที่จับสัตว์น้ำประเภทที่สาธารณประโยชน์ และประกาศกรมประมง หลักเกณฑ์การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในที่จับสัตว์น้ำประเภทที่สาธารณประโยชน์ พ.ศ. 2554 (ภาคผนวก ง)

รายการที่ 4 การจัดการทั่วไป

รายการที่ 4.1 บ่อเลี้ยง

เกณฑ์กำหนดที่ 4.1.1 มีคู่มือฟาร์มและปฏิบัติตามคู่มือฟาร์ม ซึ่งประกอบด้วย ประวัติฟาร์ม ผังโครงสร้างฟาร์ม แผนการเลี้ยง การเตรียมบ่อ การเตรียมน้ำ การให้อาหาร การดูแลสุขภาพ การเก็บเกี่ยวผลผลิต การเตรียมก่อนจำหน่าย และการฝึกอบรมผู้ปฏิบัติงานในฟาร์ม เป็นต้น

เหตุผล

คู่มือฟาร์มที่แสดงรายละเอียดการจัดการฟาร์มตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่ดีสำหรับฟาร์มเลี้ยงปูม้าและฟาร์มเลี้ยงปูทะเล จะทำให้ผู้ปฏิบัติงานในฟาร์มมีข้อมูลประวัติการทำฟาร์มเลี้ยงสัตว์น้ำก่อนหน้า และมีแนวทางการทำงานในขั้นตอนต่างๆ ที่ชัดเจนตลอดการเลี้ยงปู ลดความผิดพลาด และมีวิธีแก้ไขที่ถูกต้องและทันเวลา ลดความเสียหายในการประกอบการ

การปฏิบัติ

ให้เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์น้ำจัดทำคู่มือฟาร์มที่มีรายละเอียดวิธีปฏิบัติสำหรับผู้ปฏิบัติงานในฟาร์มสามารถปฏิบัติตามได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยขอคำแนะนำการทำคู่มือจากประมงอำเภอ หรือเจ้าหน้าที่ประมงในเขตพื้นที่ พร้อมมอบหมายให้มีผู้รับผิดชอบในการควบคุมการปฏิบัติงานตามคู่มือ การบันทึกและรวบรวมหลักฐานประกอบ (ถ้ามี) เพื่อใช้เป็นเอกสารที่แสดงประกอบการขอรับรองฟาร์ม

คู่มือฟาร์มประกอบด้วยหัวข้อและแนวทางการปฏิบัติงาน ดังนี้

- 1) ประวัติฟาร์ม ระบุประวัติการดำเนินการทำฟาร์มเลี้ยงสัตว์น้ำก่อนหน้า ผู้มีอำนาจในการบริหารจัดการฟาร์ม ข้อมูลการเกิดเหตุการณ์สำคัญที่อาจเป็นปัจจัยเสี่ยงต่อการทำฟาร์มในปัจจุบัน
- 2) ผังโครงสร้างฟาร์ม ระบุความเชื่อมโยงกับแผนการเลี้ยงและการจัดการอื่นๆ
- 3) แผนการเลี้ยง กำหนดแผนการเลี้ยงปูม้า หรือปูทะเล ในแต่ละรอบปี บ่อที่จะใช้ ช่วงการเลี้ยง (การปล่อยถึงการเก็บเกี่ยว)
- 4) การเตรียมน้ำที่ใช้เลี้ยง ระบุเลขที่บ่อ ชนิดปู การพักบ่อ การเตรียมหรือปรับปรุงบ่อก่อนการเลี้ยงในรอบใหม่
- 5) การเตรียมน้ำที่ใช้เลี้ยง วิเคราะห์คุณภาพน้ำในแหล่งที่มาตามภาคผนวก ข และตรวจอย่างน้อยทุก 1 ปี ก่อนสูบน้ำเข้าฟาร์มให้กรองเพื่อป้องกันสัตว์น้ำภายนอกฟาร์ม มีการตรวจคุณภาพทั่วไปของน้ำในบ่อเลี้ยงสม่ำเสมอประมาณสัปดาห์ละ 1 ครั้ง เช่น อุณหภูมิ ความเค็ม ความเป็นกรด-เบส ปริมาณออกซิเจนที่ละลายในน้ำ รวมทั้งมีวิธีการปรับปรุงเมื่อพบว่าน้ำในบ่อเลี้ยงมีคุณภาพไม่เหมาะสม
- 6) การปล่อยลูกปู มีการกำหนดอัตราการปล่อยลูกปูตามชนิดและขนาด เช่น ลูกปูม้าขนาดความกว้างกระดอง 1 - 2 เซนติเมตร ปล่อย 3 - 6 ตัวต่อตารางเมตร แต่หากเป็นลูกปูทะเลขนาดความกว้างกระดองเท่ากัน (1 - 2 เซนติเมตร) ควรปล่อย 1 ตัวต่อตารางเมตร

- 7) การตรวจสอบสุขภาพปู มีการตรวจสอบสุขภาพปูโดยการสังเกตทุกวัน มีวิธีการปฏิบัติเมื่อพบอาการผิดปกติ หรือพบว่าปูป่วย มีการเก็บใบแจ้งผลวิเคราะห์โรคปูกรณีจำเป็นต้องส่งตรวจ
- 8) การให้อาหาร มีวิธีการให้อาหาร ชนิดอาหาร (พลาสติก/อาหารผลิตเอง/อาหารสำเร็จรูป) อัตราการให้อาหาร ปริมาณ และความถี่ของการให้อาหารตามขนาดและชนิดปู การเตรียมอาหาร การเก็บรักษาอาหาร
- 9) การเติมอากาศ เติมอากาศเพื่อให้คุณภาพน้ำที่ใช้เลี้ยงเหมาะสม
- 10) การป้องกันโรคระบาด มีวิธีการป้องกันและควบคุมเมื่อเกิดโรคระบาด
- 11) การเก็บเกี่ยวผลิตผล ระบุวัน เดือน ปี ที่จับ ปริมาณผลิตผล การเตรียมการจัดจำหน่ายและการขนส่ง
- 12) การฝึกอบรมพนักงานและแรงงาน ระบุหัวข้ออบรม วัน เดือน ปี ที่อบรม
- 13) การจ้างแรงงาน ระบุจำนวนแรงงานในฟาร์ม หลักฐานการจ้างแรงงานแต่ละคน

เมื่อเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์น้ำปฏิบัติตามคู่มือแล้ว ควรมีการบันทึกผลการปฏิบัติไว้เป็นหลักฐานสำหรับให้ผู้ตรวจประเมินสามารถนำมาใช้ประกอบการตรวจประเมิน เพื่อให้การรับรองเป็นไปตามมกษ. 7427 ประกอบด้วย

- 1) บันทึกประจำวันที่ประกอบด้วย จำนวนมื้ออาหาร ขนาด ชนิดและปริมาณอาหารที่ให้ในแต่ละมื้อ ผลการวิเคราะห์คุณภาพน้ำในบ่อ ปริมาณปูน เช่น ปูนขาว ปูนมาร์ล ยาสัตว์และสารเคมีที่ใช้ในแต่ละครั้ง (รวมทั้งระยะเวลาการหยุดยา) ผลการตรวจสอบสุขภาพปู ปริมาณการเปลี่ยนถ่ายน้ำ
- 2) บันทึกคุณภาพน้ำใช้และน้ำทิ้ง
- 3) หนังสือกำกับการจำหน่ายสัตว์น้ำและลูกพันธุ์สัตว์น้ำ (Fry Movement Document: FMD) และหนังสือกำกับการจำหน่ายสัตว์น้ำ (Aquatic Animal Movement Document: MD) (ภาคผนวก จ)
- 4) หลักฐานการตรวจสอบสุขภาพสัตว์น้ำในกรณีที่เกิดโรค
- 5) หลักฐานการตรวจสอบสารตกค้างในเนื้อปูม้าหรือปูทะเล
- 6) หลักฐานการจ้างแรงงาน การจ่ายเงินเดือน รวมทั้งหลักฐานประจำตัวของคนงานภายในฟาร์ม (สำหรับคนงานต่างด้าวต้องแสดงบัตรประจำตัวบุคคลที่ไม่ได้ถือสัญชาติไทย) หรือใบอนุญาตการทำงานของคนงานต่างด้าว

เกณฑ์กำหนดที่ 4.1.2 มีการตรวจสอบคุณภาพน้ำในบ่อเลี้ยง ตามภาคผนวก ค อย่างน้อย 1 ครั้งต่อปี

เหตุผล

การตรวจคุณภาพน้ำในบ่ออย่างละเอียดตามภาคผนวก ค มีความสำคัญต่อการเลี้ยงสัตว์น้ำ เพื่อให้ทราบสภาพธรรมชาติของน้ำในบ่อ การตรวจและบันทึกคุณภาพน้ำ เช่น อุณหภูมิ ความเป็นกรด-เบส ความโปร่งใส อย่างสม่ำเสมอในระหว่างการเลี้ยง ช่วยให้เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์น้ำทราบการเปลี่ยนแปลงคุณภาพน้ำ และสามารถจัดการป้องกันและแก้ไขได้อย่างทันท่วงที

การปฏิบัติ

เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์น้ำควรเก็บน้ำในบ่อเลี้ยงมาตรวจคุณภาพน้ำด้วยตัวเอง หรือเก็บตัวอย่างส่งตรวจที่หน่วยงานของกรมประมงในพื้นที่ หรือหน่วยงานของภาครัฐหรือภาคเอกชนที่ได้รับการยอมรับ เพื่อทำการวิเคราะห์คุณภาพน้ำ ตามภาคผนวก ค และเก็บผลการวิเคราะห์ไว้เป็นหลักฐาน

รายการที่ 4.2 กระชัง และคอก

เกณฑ์กำหนดที่ 4.2.1 มีคู่มือฟาร์ม และปฏิบัติตามคู่มือฟาร์ม ซึ่งประกอบด้วย ประวัติฟาร์ม พิกัดพื้นที่ที่ได้รับอนุญาต โครงสร้างฟาร์ม แผนการเลี้ยง การเตรียมกระชัง การเตรียมคอก การให้อาหาร การดูแลสุขภาพ การเก็บเกี่ยวผลผลิต การเตรียมก่อนจำหน่าย และการฝึกอบรมผู้ปฏิบัติงานในฟาร์ม เป็นต้น

เหตุผล

คู่มือฟาร์มที่แสดงรายละเอียดการจัดการฟาร์มตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่ดีสำหรับฟาร์มเลี้ยงปูม้าและฟาร์มเลี้ยงปูทะเล จะทำให้ผู้ปฏิบัติงานในฟาร์มมีข้อมูลประวัติการทำฟาร์มเลี้ยงสัตว์น้ำก่อนหน้า และมีแนวทางการทำงานในขั้นตอนต่างๆ ที่ชัดเจนตลอดการเลี้ยงปู ลดความผิดพลาด และมีวิธีแก้ไขที่ถูกต้องและทันเวลา ลดความเสียหายในการประกอบการ

การปฏิบัติ

ให้เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์น้ำจัดทำคู่มือฟาร์มที่มีรายละเอียดวิธีปฏิบัติสำหรับผู้ปฏิบัติงานในฟาร์มสามารถปฏิบัติตามได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยขอคำแนะนำการทำคู่มือจากประมงอำเภอ หรือเจ้าหน้าที่ประมงในเขตพื้นที่ พร้อมมอบหมายให้มีผู้รับผิดชอบในการควบคุมการปฏิบัติงานตามคู่มือ การบันทึกและรวบรวมหลักฐานประกอบ (ถ้ามี) เพื่อใช้เป็นเอกสารที่แสดงประกอบการขอรับรองฟาร์ม คู่มือฟาร์มประกอบด้วยหัวข้อและแนวทางการปฏิบัติงาน ดังนี้

- 1) ประวัติฟาร์ม ระบุประวัติการดำเนินการทำฟาร์มเลี้ยงสัตว์น้ำก่อนหน้า ผู้มีอำนาจในการบริหารจัดการฟาร์ม ข้อมูลการเกิดเหตุการณ์สำคัญที่อาจเป็นปัจจัยเสี่ยงต่อการทำฟาร์มในปัจจุบัน
- 2) ผังโครงสร้างฟาร์ม ระบุความเชื่อมโยงกับแผนการเลี้ยงและการจัดการอื่นๆ
- 3) แผนการเลี้ยง กำหนดแผนการเลี้ยงปูม้า หรือปูทะเล ในแต่ละรอบปี กระชังและคอกที่จะใช้ ช่วงการเลี้ยง (การปล่อยถึงการเก็บเกี่ยว) ระบุเลขที่กระชังหรือคอก ชนิดปูที่เลี้ยง
- 4) การเตรียมกระชังหรือคอกก่อนการเลี้ยง เลือกชนิดและขนาดตาอวนให้เหมาะสมกับขนาดของปูที่เลี้ยง ตรวจสอบการชำรุดของกระชังหรือคอกก่อนใช้ บำรุงรักษาและทำความสะอาดกระชังหรือคอกในระหว่างการเลี้ยงอย่างสม่ำเสมอ
- 5) การตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำในบริเวณกระชังหรือคอกตามภาคผนวก ข และตรวจอย่างน้อยทุก 1 ปี มีการตรวจคุณภาพทั่วไปของน้ำในกระชังหรือคอกสม่ำเสมอประมาณสัปดาห์ละ 1 ครั้ง เช่น อุณหภูมิ ความเค็ม ความเป็นกรด-เบส ปริมาณออกซิเจนที่ละลายในน้ำ มีวิธีการปรับปรุงคุณภาพน้ำหรือการจัดการที่เหมาะสม
- 6) การปล่อยลูกปู มีการกำหนดอัตราการปล่อยลูกปูตามชนิดและขนาด เช่น ลูกปูม้าขนาดความกว้างกระดอง 1 - 2 เซนติเมตร ปล่อย 3 - 6 ตัวต่อตารางเมตร แต่หากเป็นลูกปูทะเลขนาดความกว้างกระดอง 1 - 2 เซนติเมตรควรปล่อย 1 ตัวต่อตารางเมตร
- 7) การตรวจสุขภาพปู มีการตรวจสุขภาพปูโดยการสังเกตทุกวัน มีวิธีการปฏิบัติเมื่อพบอาการผิดปกติ หรือพบว่ามีปูป่วย มีการเก็บใบแจ้งผลวิเคราะห์โรคปูเมื่อส่งตรวจ

- 8) การให้อาหาร มีวิธีการให้อาหาร ชนิดอาหาร (อาหารสด/อาหารผลิตใช้เองในฟาร์ม/อาหารสำเร็จรูป) อัตราการให้อาหาร ปริมาณ และความถี่ของการให้อาหารตามขนาดและชนิดปู การเตรียมอาหาร การเก็บรักษาอาหาร
- 9) การเติมอากาศ เติมอากาศเพื่อแก้ปัญหาเฉพาะหน้า
- 10) การป้องกันโรคระบาด มีวิธีการป้องกันและควบคุมเมื่อเกิดโรคระบาด
- 11) การเก็บเกี่ยวผลผลิต ระบุวัน เดือน ปี ที่จับ ปริมาณผลผลิต การเตรียมการจัดจำหน่ายและการขนส่ง
- 12) การฝึกอบรมพนักงานและแรงงาน ระบุหัวข้ออบรม วัน เดือน ปี ที่อบรม
- 13) การจ้างแรงงาน ระบุจำนวนแรงงานในฟาร์ม หลักฐานการจ้างแรงงานแต่ละคน

เมื่อเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์น้ำปฏิบัติตามคู่มือแล้ว ควรบันทึกผลการปฏิบัติไว้เป็นหลักฐานเพื่อให้ผู้ตรวจประเมินนำมาใช้ประกอบการตรวจประเมิน เพื่อให้การรับรองตาม มกษ. 7427 รายละเอียดเช่น

- 1) บันทึกประจำวันที่ประกอบด้วย จำนวนมืออาหาร ขนาด ชนิดและปริมาณอาหารที่ให้ในแต่ละมือ ผลการวิเคราะห์คุณภาพน้ำในกระชังหรือคอก ปริมาณปูน เช่น ปูนขาว ปูนมาร์ล ยาสัตว์และสารเคมีที่ใช้ในแต่ละครั้ง (รวมทั้งระยะเวลาการหยุดยา) ผลการตรวจสอบสุขภาพ
- 2) บันทึกคุณภาพน้ำใช้
- 3) หนังสือกำกับการจำหน่ายสัตว์น้ำและลูกพันธุ์สัตว์น้ำ (FMD) (กรณีที่ซื้อลูกพันธุ์ปูม้าและปูทะเลจากโรงเพาะฟัก)
- 4) หนังสือกำกับการจำหน่ายสัตว์น้ำ (MD)
- 5) หลักฐานการตรวจสอบสุขภาพสัตว์น้ำในกรณีที่เกิดโรค
- 6) หลักฐานการตรวจสอบสารตกค้างในเนื้อปูม้าหรือปูทะเล
- 7) หลักฐานการจ้างแรงงาน การจ่ายเงินเดือน รวมทั้งหลักฐานประจำตัวของคนงานภายในฟาร์ม (สำหรับคนงานต่างด้าวต้องแสดงบัตรประจำตัวบุคคลที่ไม่ได้ถือสัญชาติไทย) หรือใบอนุญาตการทำงานของคนงานต่างด้าว

เกณฑ์กำหนดที่ 4.2.2 ตาอวนมีขนาดเหมาะสม เพื่อสะดวกต่อการถ่ายเทของน้ำ และป้องกันการหลุดลอดของปู

เหตุผล

การคัดเลือกขนาดตาอวนควรมีความสัมพันธ์กับขนาดของปู เพื่อป้องกันการหลุดลอดของปู และมีความสัมพันธ์กับการถ่ายเทน้ำและการเจริญเติบโตของปูที่เลี้ยง ขนาดตาอวนที่เล็กเกินไปทำให้เกิดการอุดตันได้ง่าย

การปฏิบัติ

เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์น้ำควรเลือกใช้อวนที่ทำจากวัสดุที่มีความแข็งแรงทนทานต่อการหนีบของปูและความแรงของกระแสน้ำ ส่วนขนาดของตาอวนเกษตรกรควรเลือกขนาดที่เหมาะสมกับขนาดของปูม้าหรือปูทะเลที่เลี้ยง สามารถถ่ายเทน้ำได้สะดวกและต้องป้องกันการหลุดลอดของปูได้

เกณฑ์กำหนดที่ 4.2.3 มีระยะห่างระหว่างกระชังหรือคอกในบริเวณที่เลี้ยงที่เหมาะสม เพื่อความสะดวกต่อการถ่ายเทน้ำ และการบริหารจัดการที่ดี

เหตุผล

การเลี้ยงปูม้าและปูทะเลในกระชังหรือคอก เป็นการเลี้ยงในแหล่งน้ำธรรมชาติที่ต้องอาศัยการถ่ายเทน้ำที่เกิดจากการขึ้น-ลงของน้ำตามธรรมชาติ ดังนั้นเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์น้ำควรคำนึงถึงระยะห่างระหว่างกระชังหรือคอก เพื่อให้เกิดการถ่ายเทน้ำที่ดี เพื่อความสะดวกในการทำงานและการจัดการที่ดี

การปฏิบัติ

เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์น้ำควรวางกระชังหรือคอกให้ห่างกันอย่างน้อย 2 - 5 เมตร โดยคำนึงถึงคุณภาพของน้ำในพื้นที่เลี้ยง ความเร็วของกระแสน้ำ ความหนาแน่นของปูม้าและปูทะเลที่เลี้ยง ความสะดวกในการทำงาน และการจัดการต่าง ๆ ในระหว่างการเลี้ยง

เกณฑ์กำหนดที่ 4.2.4 มีการตรวจสอบคุณภาพน้ำบริเวณกระชัง หรือคอกเลี้ยง ตามภาคผนวก ค อย่างน้อย 1 ครั้งต่อปี

เหตุผล

การตรวจคุณภาพน้ำบริเวณกระชังหรือคอกอย่างละเอียดตามภาคผนวก ค มีความสำคัญต่อการเลี้ยงสัตว์น้ำ เพื่อให้ทราบสภาพธรรมชาติของน้ำบริเวณกระชังหรือคอก การตรวจและบันทึกคุณภาพน้ำ เช่น อุณหภูมิ ความเป็นกรด-เบส ความโปร่งใส อย่างสม่ำเสมอในระหว่างการเลี้ยง ช่วยให้เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์น้ำทราบการเปลี่ยนแปลงคุณภาพน้ำ และสามารถจัดการป้องกันและแก้ไขได้อย่างทันทั่วทั้งที่

การปฏิบัติ

เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์น้ำควรเก็บน้ำในบริเวณพื้นที่เลี้ยงปูม้าและปูทะเลในกระชังหรือคอกมาตรวจคุณภาพน้ำด้วยตัวเอง หรือเก็บตัวอย่างส่งตรวจที่หน่วยงานของกรมประมงในพื้นที่ หรือหน่วยงานของภาครัฐหรือภาคเอกชนที่ได้รับการยอมรับ เพื่อทำการวิเคราะห์คุณภาพน้ำ ตามภาคผนวก ค และเก็บผลการวิเคราะห์ไว้เป็นหลักฐาน

รายการที่ 5 ปัจจัยการผลิต

เกณฑ์กำหนดที่ 5.1 เลือกใช้ลูกพันธุ์ที่มีคุณภาพ แข็งแรง และไม่เป็นโรค

เหตุผล

คุณภาพของลูกพันธุ์ปูม้าและลูกพันธุ์ปูทะเลมีความสำคัญต่อความสำเร็จในการเลี้ยง ลูกพันธุ์ที่มีคุณภาพดี และแข็งแรงจะสามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมได้ดี มีอัตราการเจริญเติบโตและอัตราการรอดตายสูง ซึ่งจะช่วยให้เกษตรกรประสบความสำเร็จในการเลี้ยง

การปฏิบัติ

เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์น้ำควรเลือกใช้ลูกพันธุ์ปูม้าและลูกพันธุ์ปูทะเลที่ว่ายน้ำได้ปราดเปรียว แข็งแรง ลำตัวสะอาด มาจากสายพันธุ์ที่มีการเจริญเติบโตดี ไม่เป็นโรค และไม่มีการปนเปื้อนของยาสัตว์ตกค้าง ดังนั้นก่อน

การตัดสินใจซื้อลูกพันธุ์ เกษตรกรควรตรวจสอบประวัติและแหล่งที่มาของลูกพันธุ์ที่เชื่อถือได้ ควรใช้ลูกพันธุ์จากฟาร์มเพาะพันธุ์และอนุบาลลูกปูม้าและปูทะเลที่ได้รับการรับรองการปฏิบัติทางการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่ดี หรือมีการปฏิบัติที่ดีตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำสำหรับฟาร์มเพาะและอนุบาลลูกพันธุ์ ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องใช้ลูกพันธุ์จากธรรมชาติ เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์น้ำควรทราบแหล่งที่มาของลูกพันธุ์ และสังเกตลักษณะและพฤติกรรมของลูกปูม้าและปูทะเลตามที่กล่าวมาเบื้องต้น หากไม่แน่ใจในคุณภาพของลูกปูม้าและปูทะเล โดยเฉพาะการนำปูทะเลวัยรุ่นมาเลี้ยงเป็นปูใหญ่ เกษตรกรควรสุ่มเก็บตัวอย่างมาตรวจโรคและยาสัตว์หรือสารเคมีตกค้างที่หน่วยงานของกรมประมง หรือหน่วยงานของภาครัฐหรือภาคเอกชนที่ได้รับการยอมรับ รวมทั้งเก็บหลักฐานผลการตรวจโรคและ/หรือยาสัตว์หรือสารเคมีตกค้างไว้สำหรับการตรวจประเมิน

เกณฑ์กำหนดที่ 5.2 มีหนังสือกำกับการจำหน่ายลูกพันธุ์สัตว์น้ำหรือเอกสารแสดงแหล่งที่มา

เหตุผล

หนังสือกำกับการจำหน่ายลูกพันธุ์สัตว์น้ำจากฟาร์มเพาะฟักและอนุบาลลูกพันธุ์ที่มาพร้อมกับลูกพันธุ์สัตว์น้ำระบุให้ทราบแหล่งที่มา และจำนวนลูกพันธุ์เพื่อประโยชน์ในการตามสอบในกรณีที่ลูกพันธุ์มีปัญหาหลังจากนำไปเลี้ยง

การปฏิบัติ

เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์น้ำ ควรขอเอกสารกำกับการจำหน่ายลูกพันธุ์ปูม้าหรือลูกพันธุ์ปูทะเล (ภาคผนวก จ) จากโรงเพาะฟักที่จำหน่าย และเก็บไว้เพื่อเป็นหลักฐานสำหรับการตรวจประเมิน หรือการตามสอบหากประสบปัญหาในการเลี้ยงหรือพบยาสัตว์หรือสารเคมีตกค้างในเนื้อปูที่เลี้ยง ในกรณีที่ซื้อลูกพันธุ์มาจากธรรมชาติ เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์น้ำ ควรมีเอกสารประกอบการซื้อขายที่มีรายละเอียด เช่น ชื่อและที่อยู่ผู้จำหน่ายพันธุ์ แหล่งที่มาของลูกพันธุ์ วัน-เดือน-ปี ที่ซื้อลูกพันธุ์ ขนาดและจำนวนของลูกพันธุ์

เกณฑ์กำหนดที่ 5.3 เก็บรักษาอาหารสัตว์น้ำรวมทั้งอาหารสดสำหรับปูอย่างเหมาะสม

เหตุผล

การจัดเก็บอาหารในสถานที่ที่เหมาะสมและไม่วางอาหารให้สัมผัสพื้นโดยตรงจะช่วยป้องกันการเสื่อมสภาพและการปนเปื้อนจากเชื้อจุลินทรีย์และการกัดแทะของสัตว์พาหะนำโรค ช่วยลดแหล่งหลบซ่อนของสัตว์พาหะนำโรค เช่น หนู แมลงสาบ การจัดเก็บอย่างเป็นหมวดหมู่ จะช่วยอำนวยความสะดวก ในการนำไปใช้ ดูแลรักษา และตรวจสอบ และการจัดเก็บอาหารในอุณหภูมิและระยะเวลาที่เหมาะสมยังทำให้คงคุณภาพของอาหารไว้ได้

การปฏิบัติ

เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์น้ำ ควรจัดเก็บอาหารในสถานที่ที่เหมาะสม เป็นระเบียบ แยกเป็นสัดส่วนและมีป้ายแสดงอย่างชัดเจน เพื่อให้ง่ายต่อการนำไปใช้งานของผู้ปฏิบัติงานในฟาร์ม บริเวณที่เก็บอาหารควรสามารถป้องกันความร้อน ความชื้น แสงแดด ฝน และมีอากาศถ่ายเทได้สะดวก นอกจากนี้ สถานที่ดังกล่าวควรป้องกันสัตว์ที่เป็นพาหะนำโรค เช่น หนู แมลงสาบ แมลงวัน นก สุนัข แมว อีกทั้งการเก็บอาหารไม่ควรวางบนพื้นโดยตรง เพื่อป้องกันการเสื่อมสภาพ ควรเก็บอาหารสำเร็จรูปที่บรรจุลงในโรงเก็บและแยกเป็นสัดส่วนบนแผ่นรอง

หรือ pallet ห่างจากผนังและพื้นห้องอย่างน้อยประมาณ 10 เซนติเมตร เพื่อป้องกันความชื้น ซึ่งจะทำให้อาหารขึ้นราได้ง่าย สำหรับอาหารสดควรเก็บรักษาในที่มืดซิดและอุณหภูมิที่เหมาะสม เช่น ตู้เย็นหรือตู้แช่แข็ง โดยคำนึงถึงระยะเวลาในการเก็บและปรับอุณหภูมิที่ใช้เก็บให้สัมพันธ์กัน เช่น การใช้น้ำแข็งแช่อาหารสดควรเก็บไว้ไม่เกิน 2 - 3 วัน หากต้องเก็บอาหารสดไว้นาน ๆ ควรเก็บในตู้แช่แข็ง

เกณฑ์กำหนดที่ 5.4 วัตถุดิบที่ใช้ในการผสมอาหารปูกที่ผลิตใช้เองในฟาร์ม ต้องปราศจากยาสัตว์ และสารต้องห้ามตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

เหตุผล

วัตถุดิบที่ใช้เป็นส่วนประกอบที่นำมาผลิตอาหารปูกเพื่อใช้เองในฟาร์ม เช่น ปลาป่น กากถั่วเหลือง รำข้าว ปลายข้าว ต้องปราศจากยาสัตว์และสารต้องห้ามตามประกาศของทางราชการ เพื่อป้องกันไม่ให้มียาสัตว์และสารเคมีตกค้างในเนื้อปูที่เลี้ยง

การปฏิบัติ

กรณีที่เกษตรกรผู้เลี้ยงปูม้าและปูทะเลผลิตอาหารขึ้นใช้เองภายในฟาร์ม วัตถุดิบที่ใช้เป็นส่วนประกอบที่นำมาผลิตอาหารและวิธีการผลิตต้องปลอดจากการปนเปื้อนของยาสัตว์หรือสารเคมีต้องห้ามตามประกาศของทางราชการ ได้แก่ ประกาศของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ประกาศของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม ประกาศของกรมประมง ประกาศของกรมปศุสัตว์ และประกาศของกรมโรงงานอุตสาหกรรม กรณีที่ใช้วัตถุดิบอาหารเลี้ยงสัตว์น้ำโดยตรง ก็ต้องมั่นใจว่ามีการใช้วัตถุดิบอาหารที่ไม่มีการปนเปื้อนเช่นกัน เพื่อป้องกันไม่ให้มียาสัตว์และสารเคมีที่เป็นอันตรายตกค้างหรือปนเปื้อนในตัวสัตว์น้ำและอาจส่งผ่านไปยังผู้บริโภคได้ โดยต้องซื้อวัตถุดิบจากแหล่งที่เชื่อถือได้ หรือมีใบรับรองคุณภาพและปลอดสารปนเปื้อน

เกณฑ์กำหนดที่ 5.5 อาหารปูกที่ผลิตใช้เองในฟาร์ม ต้องผลิตอย่างถูกสุขลักษณะ ไม่ใช้วัตถุดิบที่หมดอายุ หรือเสื่อมสภาพและมีสูตรอาหารที่เหมาะสม

เหตุผล

การผลิตอาหารสัตว์น้ำอย่างถูกสุขลักษณะ สะอาด ไม่ใช้วัตถุดิบที่หมดอายุ หรือเสื่อมสภาพ ป้องกันการปนเปื้อนของจุลินทรีย์และการตกค้างของสารเคมีต้องห้ามในขั้นตอนการผลิต เพื่อความปลอดภัยของผู้บริโภค อาหารที่ผลิตต้องมีคุณภาพเหมาะสม ตรงตามความต้องการทางโภชนาการของปูม้าและปูทะเลในแต่ละขนาด หากอาหารมีคุณค่าทางโภชนาการต่ำกว่าที่ปูม้าและปูทะเลต้องการ จะมีผลทำให้ปูม้าและปูทะเลโตช้า ตัวอย่างสูตรอาหารสำหรับปูม้า (ภาคผนวก ข) และตัวอย่างสูตรอาหารสำหรับปูทะเล (ภาคผนวก ฉ)

การปฏิบัติ

ในกรณีที่มีการผลิตอาหารขึ้นใช้เองภายในฟาร์ม เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์น้ำต้องใช้วัตถุดิบชนิดที่มีคุณภาพดี ซึ่งสามารถตรวจสอบเบื้องต้นโดยวิธีประสาทสัมผัส เช่น ดู ตม ชิม ไม่พบวัสดุแปลกปลอม และต้องทราบแหล่งที่มาของวัตถุดิบ จากใบรับรองหรือใบกำกับคุณภาพ หรือหลักฐานอื่นๆ เช่น หนังสือรับรอง ใบเสร็จ (ถ้ามี)

การผลิตอาหารใช้ในฟาร์มควรพิจารณาคุณค่าทางโภชนาการที่เหมาะสมกับขนาดของปู ปัจจัยสำคัญที่ใช้พิจารณาคุณภาพอาหาร ได้แก่ โปรตีน ไขมัน กากอาหาร และความชื้น โดยคิดเป็นร้อยละของน้ำหนัก

อาหาร โดยทั่วไปนิยมพิจารณาโปรตีนและไขมันเป็นหลัก โปรตีนและกรดอะมิโนเป็นสารอาหารที่จำเป็นสำหรับการเจริญเติบโต สร้างเนื้อ หนัง เลือด เอนไซม์ ฮอร์โมน และซ่อมแซมส่วนสึกหรบ ระดับโปรตีนที่เหมาะสมประมาณร้อยละ 40 ส่วนไขมันซึ่งเป็นส่วนประกอบของผนังเซลล์ สารตั้งต้นของฮอร์โมนที่สำคัญหลายชนิดที่ช่วยในการลอกคราบ และเป็นตัวนำวิตามินที่ละลายในไขมันไปยังส่วนต่างๆ ของปู ระดับไขมันที่เหมาะสมไม่น้อยกว่าร้อยละ 6

การผลิตอาหารสัตว์น้ำต้องผลิตอย่างถูกสุขลักษณะ สะอาด และปลอดภัยต่อผู้บริโภค ต้องมีการระวังการปนเปื้อนในระหว่างการผลิต เช่น ใช้ภาชนะที่สะอาดรองรับอาหารปูที่ผลิตไม่ให้สัมผัสกับพื้นดินหรือพื้นโรงผลิต อีกทั้ง มีการป้องกันการรบกวนจากแมลงสาบ แมลงวัน นก หนู สุนัข แมว นอกจากนี้ เครื่องมือและอุปกรณ์ในการผลิตอาหารปูควรมีความสะอาด ถูกสุขลักษณะ เช่น ก่อนและหลังการใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ในการผลิตอาหาร ควรล้างทำความสะอาด เช็ดให้แห้ง และซ่อมบำรุงให้พร้อมใช้งานอยู่เสมอ ส่วนอาหารปูที่ผลิตเสร็จต้องมีการเก็บรักษาอย่างถูกสุขลักษณะเพื่อป้องกันเชื้อจุลินทรีย์และสารเคมีปนเปื้อน

เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์น้ำต้องจดบันทึกรายละเอียดของอาหารที่ผลิตขึ้น ได้แก่ สูตรอาหาร ชนิดและจำนวนวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิต แหล่งที่มาของวัตถุดิบ วันที่ผลิต จำนวนที่ผลิตได้ การจัดเก็บและปริมาณการใช้อาหาร โดยจัดเก็บเป็นหลักฐานเพื่อให้ตามสอบได้

เกณฑ์กำหนดที่ 5.6 อาหารสำเร็จรูป ต้องขึ้นทะเบียนกับหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ มีฉลากระบุองค์ประกอบที่ชัดเจนหรือคุณค่าทางโภชนาการ วัน เดือน ปี ที่ผลิตและหมดอายุ รวมทั้งชื่อผู้ผลิตและสถานที่ผลิตอย่างชัดเจน

เหตุผล

อาหารเป็นปัจจัยการผลิตสำคัญที่ส่งผลต่อการเจริญเติบโต ความต้านทานโรค และอัตราการรอดของปู การเลี้ยงปูให้มีการเจริญเติบโตตามปกติและมีคุณภาพ ต้องใช้อาหารสำเร็จรูปที่มีคุณภาพเหมาะสมกับความต้องการทางโภชนาการของปู ในแต่ละขนาด การเลี้ยงด้วยอาหารที่มีคุณภาพต่ำจะทำให้ปูเจริญเติบโตช้า ใช้เวลาเลี้ยงนานขึ้น เพิ่มต้นทุนด้านการเลี้ยง อีกทั้งยังอาจทำให้คุณภาพของเนื้อปูที่เลี้ยงมีคุณภาพต่ำไปด้วย ซึ่งอาจทำให้เกษตรกรจำหน่ายปูที่เลี้ยงได้ในราคาที่ต่ำกว่าปกติและอาจมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

การปฏิบัติ

กรณีที่ใช้อาหารสำเร็จรูปที่ซื้อจากโรงงานหรือตัวแทนจำหน่าย ต้องเป็นอาหารที่ขึ้นทะเบียนไว้กับทางหน่วยงานราชการที่มีอำนาจหน้าที่กำกับ ควบคุม และดูแล มีฉลากระบุส่วนประกอบที่สำคัญ คุณค่าทางโภชนาการ ชื่อผู้ผลิต สถานที่ผลิต วันที่ผลิต และวันที่หมดอายุ ฉลากและภาชนะบรรจุไม่ชำรุดหรือฉีกขาด และต้องใช้อาหารไม่หมดอายุ สภาพอาหารสำเร็จรูปในถุง ไม่ชื้นและไม่ขึ้นรา เพื่อให้แน่ใจว่าได้ใช้อาหารสำเร็จรูปที่มีคุณภาพอยู่เสมอ

เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์น้ำต้องใช้อาหารสัตว์น้ำที่ขึ้นทะเบียนตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ เกี่ยวกับพระราชบัญญัติควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ พ.ศ. 2525 และ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2542 เนื่องจากอาหารที่ขึ้นทะเบียนถูกต้องตามกฎหมายมีการควบคุมคุณภาพเหมาะสมกับความต้องการทางโภชนาการของสัตว์น้ำ ถูกสุขลักษณะ และปลอดภัยต่อสัตว์น้ำและผู้บริโภค

เกณฑ์กำหนดที่ 5.7 อาหารเสริม วิตามิน และสารอาหารอื่นๆ สำหรับสัตว์ที่กำหนดให้ขึ้นทะเบียน (ในกรณีที่กำหนดให้ปัจจัยการผลิตนั้นต้องขึ้นทะเบียน) ต้องมีฉลากระบุองค์ประกอบที่ชัดเจนหรือคุณค่าทางโภชนาการ วัน เดือน ปี ที่ผลิตและหมดอายุ รวมทั้งชื่อผู้ผลิต และสถานที่ผลิตอย่างชัดเจน

เหตุผล

อาหารเสริม วิตามิน และสารอาหารอื่นๆ ชนิดที่กำหนดให้ขึ้นทะเบียน เป็นปัจจัยการผลิตสำคัญที่ส่งผลต่อการเจริญเติบโต ความต้านทานโรค และอัตราการรอดของปูม้าและปูทะเล รวมทั้งให้ความปลอดภัยต่อผู้บริโภค จึงต้องมีการระบุฉลากที่ชัดเจน เพื่อให้เกษตรกรได้เลือกใช้ได้อย่างถูกต้อง

การปฏิบัติ

เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์น้ำควรเลือกใช้ปัจจัยการผลิตตามเกณฑ์กำหนดนี้ให้ตรงตามวัตถุประสงค์ มีการขึ้นทะเบียนตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ เกี่ยวกับพระราชบัญญัติควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ พ.ศ. 2525 และ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2542 ภายใต้การควบคุม กำกับ ดูแล ของกรมปศุสัตว์และกรมประมง มีฉลากระบุคุณค่าทางโภชนาการ ส่วนประกอบที่สำคัญ วันที่ผลิตและวันที่หมดอายุ ชื่อผู้ผลิต สถานที่ผลิต และผู้จำหน่าย เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์น้ำควรสังเกตฉลากที่มีข้อความครบถ้วน บรรจุอยู่ในภาชนะที่เหมาะสม ปิดสนิท และไม่มีการฉีกขาด เมื่อเปิดภาชนะบรรจุต้องไม่พบสิ่งผิดปกติ เช่น มีสีผิดปกติไปจากเดิม หรือพบการปนเปื้อนของเชื้อรา หรือมีกลิ่นหืน และใช้ตามวิธีที่ระบุบนฉลาก

เกณฑ์กำหนดที่ 5.8 จัดเก็บปัจจัยการผลิตอื่นๆ ในสถานที่ที่เหมาะสม และไม่วางสัมผัสกับพื้นโดยตรง รวมทั้งมีการป้องกันสัตว์ที่เป็นพาหะนำโรค

เหตุผล

การจัดเก็บปัจจัยการผลิตในสถานที่ที่เหมาะสมและไม่วางบนพื้นโดยตรง เพื่อป้องกันความชื้นซึ่งส่งผลต่อการเสื่อมสภาพการปนเปื้อนจากการกัฏแตะของสัตว์ การจัดเก็บอย่างเป็นหมวดหมู่ เป็นระเบียบ จะช่วยอำนวยความสะดวกในการนำไปใช้ ดูแลรักษา และตรวจสอบ ไม่เป็นแหล่งหลบซ่อนของสัตว์เช่น หนู แมลงสาบ

การปฏิบัติ

เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์น้ำ ควรจัดเก็บปัจจัยการผลิตอย่างเหมาะสม เป็นระเบียบ แยกเป็นสัดส่วนและติดป้ายแสดงอย่างชัดเจน เพื่อให้ง่ายต่อการนำไปใช้งานของผู้ปฏิบัติงานในฟาร์ม ปัจจัยการผลิตควรเก็บอย่างถูกสุขลักษณะและปลอดภัยในโรงเรือน หรือในบริเวณที่แยกเป็นสัดส่วนที่สามารถป้องกันความร้อน ความชื้น แสงแดด ฝน และมีอากาศถ่ายเทได้สะดวก นอกจากนี้ สถานที่ดังกล่าวควรมีการป้องกันสัตว์ที่เป็นพาหะนำโรค ทั้งต่อปูและมนุษย์ เช่น หนู แมลงสาบ แมลงวัน นก สุนัข แมว

ยาสัตว์ที่ใช้เพื่อรักษาโรค ต้องมีวิธีการเก็บรักษาที่เหมาะสม โดยปฏิบัติให้ถูกต้องตามที่ระบุบนฉลากยาหรือเอกสารกำกับยา ส่วนกรณียาสัตว์ที่ต้องใช้ตามใบสั่งยา ต้องแยกเก็บไว้ต่างหากจากยาสัตว์ที่ไม่มีใบสั่งยา ยาสัตว์และสารเคมีสำหรับสัตว์น้ำแต่ละชนิดต้องจัดเก็บในภาชนะที่มิดชิด ห่างจากเด็กและสัตว์เลี้ยง และต้องแยกเก็บเป็นหมวดหมู่ไม่ปะปนกัน รวมทั้งการติดป้ายแสดงอย่างชัดเจน

รายการที่ 6 การจัดการดูแลสุขภาพปู

เหตุผล

ฟาร์มเลี้ยงปูที่ขอการรับรองควรมีการจัดการที่ดีเนื่องจากในสภาพปัจจุบัน สภาพแวดล้อมทั่วไปในแหล่งเลี้ยง มีการแพร่ระบาดของโรคต่างๆ ค่อนข้างสูง สาเหตุมาจากน้ำบริเวณชายฝั่งมีคุณภาพลดลง ดังนั้นเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์น้ำจึงควรมีการจัดการคุณภาพน้ำและดินภายในบ่อให้เหมาะสม และมีการตรวจสอบดูแลสุขภาพของปูที่เลี้ยงอย่างสม่ำเสมอ ทั้งนี้เพื่อลดความเสี่ยงจากการติดเชื้อโรครวมทั้งยังเป็นการลดการใช้ยาสัตว์และสารเคมี

รายการที่ 6.1 บ่อเลี้ยง

เกณฑ์กำหนดที่ 6.1.1 มีการเตรียมบ่อเลี้ยง อุปกรณ์ และเครื่องมืออย่างถูกวิธี

เหตุผล

การเตรียมบ่อเลี้ยงและอุปกรณ์ต่างๆ ในการเลี้ยงอย่างถูกวิธีและเหมาะสมกับการเลี้ยง ช่วยป้องกันการสะสมของเชื้อโรค ส่วนอุปกรณ์และเครื่องมือต่างๆ จำเป็นต้องล้างทำความสะอาดอย่างสม่ำเสมอเพื่อป้องกันการปนเปื้อนจากเชื้อจุลินทรีย์ เนื่องจากอุปกรณ์เหล่านี้มีโอกาสที่จะสัมผัสกับตัวปู และทำให้ปูติดเชื้อโรคได้

การปฏิบัติ

การเตรียมบ่อเลี้ยงที่ดีจะทำให้ประสบความสำเร็จในการเลี้ยง ก่อนการนำลูกปูลงเลี้ยง เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์น้ำควรเตรียมบ่อเลี้ยงให้มีความเหมาะสม และควรบันทึกรายละเอียดการเตรียมบ่อไว้ด้วย เพื่อจะได้เป็นข้อมูลในการวิเคราะห์หาสาเหตุและวางแผนป้องกันแก้ไขเมื่อประสบปัญหาด้านสุขภาพของปูที่เลี้ยง ดังนี้

การลอกเลนและการตากบ่อ

ลอกเลนและตากบ่อให้ดินแห้งอย่างน้อย 2 - 4 สัปดาห์ เป็นการกำจัดของเสียและศัตรูลูกปูออกจากบ่อ โดยทำให้ดินพื้นบ่อสัมผัสออกซิเจน ช่วยให้แก๊สพิษบางชนิดที่อยู่บริเวณพื้นบ่อระเหยหรือสัมผัสกับอากาศทำให้ความเป็นพิษลดลงหรือหมดสภาพไป รวมทั้งบางส่วนอาจถูกทำลายโดยแสงแดด และความร้อนจากการตากบ่อยังช่วยฆ่าเชื้อโรคที่อยู่ตามพื้นบ่อ ส่วนสารอินทรีย์บางส่วนที่สะสมอยู่ในตะกอนดินจะถูก จุลินทรีย์ย่อยสลายเปลี่ยนเป็นสารอาหารสำหรับแพลงก์ตอนในช่วงการเตรียมน้ำและช่วยให้หน้าดินมีคุณภาพดีขึ้นเหมาะแก่การเลี้ยงปู

การปรับสภาพดิน

การปรับสภาพดิน ขึ้นอยู่กับความเป็นกรด-เบส ของดิน การปรับสภาพดินในบ่อเลี้ยงปูซึ่งส่วนใหญ่จะอยู่ตามแนวชายฝั่งทะเล ดินจะมีความเป็นเบสอ่อนๆ ควรใช้ปูนขาวในอัตรา 30 - 60 กิโลกรัมต่อไร่ แต่หากดินในบ่อเป็นกรดอาจใช้ปูนขาวตั้งแต่ 60 - 200 กิโลกรัมต่อไร่หรือให้ใช้ปูนขาวตามค่าความต้องการปูนของดิน กรณีที่เป็นบ่อเก่าผ่านการใช้งานมา 2 - 3 ปี อาจไถพรวนดินกันบ่อแล้วสูบน้ำทิ้งเพื่อลดความเน่าเสียของพื้นบ่อ จากนั้นหว่านปูนขาวในอัตรา 50 - 100 กิโลกรัมต่อไร่ พร้อมกับการไถพรวนดินและตากบ่อให้แห้งเป็นระยะเวลา 3 - 4 สัปดาห์

การเตรียมน้ำ

น้ำที่ใช้เลี้ยงควรกรองก่อนนำเข้าบ่อเลี้ยง เพื่อป้องกัน ไข่และตัวอ่อนปลา สัตว์น้ำอื่น ๆ รวมทั้งศัตรูของลูกปู จากภายนอกฟาร์มที่เข้ามากับน้ำ หรือสัตว์ที่เป็นพาหะนำโรคโดยใช้ตะแกรงตาถี่ หรือถุงผ้ากรอง ขนาด 26 ตาต่อนิ้วหรือถี่กว่าซ้อนกัน 2 ชั้น กรณีใช้น้ำจากภายนอกอาจมีความเสี่ยงต่อสุขภาพปู ควรมีบ่อพักน้ำเพื่อปรับสภาพน้ำให้มีความเหมาะสมและเพียงพอก่อนนำมาใช้

อุปกรณ์และเครื่องมือ

อุปกรณ์ เครื่องมือ ควรทำความสะอาดและฆ่าเชื้อในกรณีที่จำเป็น เพื่อป้องกันการแพร่เชื้อหรือการระบาดของโรค

เกณฑ์กำหนดที่ 6.1.2 มีการป้องกันพาหะนำโรคอย่างเหมาะสม เช่น มีรั้วตาข่าย อวน หรือพลาสติก เป็นต้น

เหตุผล

ปูที่เลี้ยงอาจติดเชื้อโรคจากพาหะนำโรค ดังนั้นจึงควรมีมาตรการป้องกันที่เหมาะสม

การปฏิบัติ

เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์น้ำ ควรทำรั้วด้วย ตาข่าย อวน พลาสติก หรือวัสดุอื่นให้มีความสูงอย่างน้อย 30 เซนติเมตร เพื่อป้องกันปูจากธรรมชาติ และควรซึ่งเชือกหรือตาข่ายสำเร็จรูป เพื่อป้องกันนกซึ่งเป็นพาหะนำโรค รวมทั้งกรองน้ำก่อนนำเข้ามาในฟาร์มเพื่อป้องกันพาหะที่มากับน้ำ

เกณฑ์กำหนดที่ 6.1.3 ตรวจสอบสุขภาพปูที่เลี้ยงอย่างสม่ำเสมอ เมื่อปูมีอาการผิดปกติ ควรมีการวินิจฉัยโรค วิเคราะห์สาเหตุ และแก้ไข พร้อมทั้งบันทึกข้อมูล

เหตุผล

เมื่อพบปูมีอาการผิดปกติตั้งแต่เริ่มต้น จะทำให้สามารถวิเคราะห์และแก้ไขปัญหาได้อย่างทันทั่วทั้งที่ ดังนั้นควรตรวจสอบสุขภาพปู คุณภาพน้ำและดินอย่างสม่ำเสมอ เพื่อป้องกันความเสียหายที่จะเกิดขึ้นกับการเลี้ยง

การปฏิบัติ

ในระหว่างการเลี้ยง เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์น้ำควรหมั่นสังเกตสุขภาพปูที่เลี้ยงอย่างสม่ำเสมอ หากพบว่าปูที่เลี้ยงมีอาการผิดปกติ เช่น ปูเกยขอบบ่อ เชื่องช้า ลอกคราบไม่ออก กระดองสกปรก ควรบันทึกลักษณะอาการที่พบไว้ เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์น้ำควรพิจารณาข้อมูลจากบันทึกคุณภาพน้ำ บันทึกอาการ การกินอาหาร และสภาพพื้นบ่อ เพื่อค้นหาสาเหตุเบื้องต้นก่อน และเมื่อทราบสาเหตุแล้ว ควรหาวิธีการแก้ไขให้ตรงกับสาเหตุ หากเกิดจากสภาพแวดล้อมไม่เหมาะสม เช่น กรณีที่เห็นปูเกยขอบบ่อ อาจเนื่องจากปริมาณออกซิเจนที่ละลายในน้ำลดต่ำลง เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์น้ำควรใช้เครื่องกังหันต่อน้ำหรือเครื่องเพิ่มออกซิเจนในน้ำหรือใช้เครื่องสูบน้ำ ฟันน้ำขึ้นเป็นฝอยสู่อากาศตักสูบน้ำในบ่อเลี้ยง หากพบว่าสาเหตุมาจากพื้นบ่อเน่าเสีย โดยสังเกตจากพื้นบ่อเลี้ยงเปลี่ยนเป็นสีดำ ให้เปลี่ยนถ่ายน้ำและลดปริมาณอาหารลง หรืองดให้อาหาร 1 - 2 วัน เพื่อไม่ให้มีเศษอาหารเหลือ หากสาเหตุเกิดจากการติดเชื้อควรนำตัวอย่างส่งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องตรวจ

วินิจฉัยหาสาเหตุต่อไป การเลี้ยงในแต่ละรอบไม่ควรเกิน 4 เดือน หากเลี้ยงเกิน 4 เดือน ควรมีการย้ายบ่อ เนื่องจากพื้นบ่ออาจเน่าเสียจากการสะสมของเศษอาหารและสารอินทรีย์อื่นๆ

เกณฑ์กำหนดที่ 6.1.4 เมื่อปูตายอย่างผิดปกติเป็นจำนวนมากหรือสงสัยว่ามีการระบาดของโรค ต้องแจ้งหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ รวมถึงมีวิธีการจัดการซากและน้ำทิ้งที่เหมาะสม

เหตุผล

เมื่อปูตายเป็นจำนวนมากผิดปกติ อาจมีสาเหตุจากการติดเชื้อหรือเกิดโรคระบาดจึงต้องมีวิธีการกำจัดซากและบำบัดน้ำที่ใช้เลี้ยงในบ่ออย่างเหมาะสมก่อนปล่อยน้ำออกนอกฟาร์ม เพื่อป้องกันการระบาดและแพร่กระจายของโรคสู่ฟาร์มข้างเคียง และแจ้งให้เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบทราบโดยเร็ว เพื่อพิสูจน์การเกิดโรคประกาศ และป้องกันการระบาดของโรคได้อย่างทันทั่วถึง

การปฏิบัติ

กรณีพบการตายของปูจำนวนมาก ต้องแจ้งเจ้าหน้าที่กรมประมงในพื้นที่ที่ดูแลรับผิดชอบโดยเร็ว ถ้าพิสูจน์ได้ว่าเป็นโรคระบาดต้องกำจัดซากด้วยวิธีที่ถูกต้อง เช่น เผาทำลาย ฝังกลบโดยใส่ยาฆ่าเชื้อหรือปูนขาวในหลุม ก่อนทำการฝังกลบ ต้องไม่ทิ้งซากลงในแหล่งน้ำสาธารณะ เพื่อป้องกันไม่ให้เชื้อโรคระบาดออกสู่ฟาร์มเลี้ยงสัตว์น้ำข้างเคียงหรือสู่สิ่งแวดล้อมภายนอกเพราะอาจทำให้เกิดการระบาดของโรคแพร่กระจายในวงกว้าง ต้องฆ่าเชื้อและบำบัดน้ำจากบ่อเลี้ยงก่อนปล่อยออกนอกฟาร์ม ซึ่งแสดงถึงจิตสำนึกในความรับผิดชอบต่อฟาร์มต่อสิ่งแวดล้อมอีกด้วย

เพื่อป้องกันการแพร่เชื้อลงสู่บ่อเลี้ยงโดยผ่านอุปกรณ์ที่สัมผัสกับปูที่เป็นโรค ต้องทำความสะอาดและฆ่าเชื้ออุปกรณ์ เช่น อวน สวิง ยอ ลอบ

เกณฑ์กำหนดที่ 6.1.5 ในกรณีที่ปูเป็นโรค หากจำเป็นต้องใช้ยาสัตว์และสารเคมี ให้ใช้ยาสัตว์และสารเคมีที่ขึ้นทะเบียนถูกต้องกับทางราชการ และปฏิบัติตามฉลากอย่างเคร่งครัด พร้อมทั้งมีบันทึกการใช้

เหตุผล

การเลือกใช้ยาสัตว์และสารเคมี ที่ขึ้นทะเบียนกับหน่วยงานภาครัฐอย่างถูกต้องทำให้มั่นใจว่ายาสัตว์และสารเคมีที่ใช้มีคุณภาพดีไม่มีการปลอมปน การใช้ยาสัตว์และสารเคมีต้องปฏิบัติตามคำแนะนำที่ระบุบนฉลากและเอกสารกำกับยา รวมถึงมีระยะหยุดยาอย่างเคร่งครัดตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบ เพื่อไม่ให้มีสารตกค้างที่เป็นอันตรายต่อผู้บริโภค ให้มีการบันทึกข้อมูลทุกครั้งที่ใช้ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการตามสอบ

การปฏิบัติ

การใช้ยาสัตว์ในการรักษาโรคควรใช้เมื่อมีการวินิจฉัยโรคอย่างถูกต้องภายใต้คำแนะนำของเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบ ห้ามใช้ยาสัตว์ที่หมดอายุตามที่ระบุบนฉลากและควรมีการเก็บรักษาข้อมูลที่จดบันทึกการใช้ยาสัตว์อย่างน้อย 2 ปี นับตั้งแต่วันที่บันทึกข้อมูล หรือไม่น้อยกว่าอายุของใบรับรองฟาร์ม เพื่อนำประวัติการใช้ยาสัตว์และสารเคมีในการเลี้ยงปูไปใช้ประกอบการพิจารณาการใช้ยาในครั้งต่อไป และเพื่อเป็นหลักฐานประกอบในการยืนยันการใช้ยาสัตว์และสารเคมีที่ขึ้นทะเบียนถูกต้องสำหรับการเข้ารับการตรวจประเมินฟาร์ม

รายการที่ 6.2 กระชัง และคอก

เกณฑ์กำหนดที่ 6.2.1 ทำความสะอาดกระชัง คอก และอุปกรณ์เป็นระยะๆ ตลอดการเลี้ยง

เหตุผล

การตรวจกระชังและคอกอย่างสม่ำเสมอว่าน้ำไหลผ่านสะดวกหรือไม่ หากมีการอุดตันทำให้น้ำไหลผ่านกระชังและคอกไม่สะดวกและทำให้น้ำในกระชังหรือคอกมีคุณภาพต่ำลงจนอาจส่งผลกระทบต่ออาการเจริญเติบโตและสุขภาพของปูที่เลี้ยงได้

การปฏิบัติ

เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์น้ำ ควรทำความสะอาดกระชังหรือคอกเมื่อพบว่าการอุดตันของขยะและตะกอนเนื่องจากน้ำในธรรมชาติมีตะกอนค่อนข้างสูงทำให้กระชังหรือคอกอุดตันได้ง่าย ซึ่งจะทำให้น้ำไหลเวียนผ่านกระชังหรือคอกน้อยลง มีผลกระทบต่อคุณภาพน้ำในกระชังหรือคอก และอาจทำให้ปูที่เลี้ยงมีอาการเจริญเติบโตลดลงหรืออ่อนแอลง รวมทั้งติดเชื้อโรคได้ง่าย ดังนั้นเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์น้ำควรทำความสะอาดอุปกรณ์ที่ใช้อย่างสม่ำเสมอเพื่อลดการสะสมของเชื้อโรค

เกณฑ์กำหนดที่ 6.2.2 ตรวจสอบสุขภาพปูที่เลี้ยงอย่างสม่ำเสมอ เมื่อพบแสดงอาการผิดปกติ ให้วินิจฉัยโรค เพื่อหาสาเหตุ และแก้ไข พร้อมทั้งบันทึกข้อมูล

เหตุผล

เมื่อพบปูมีอาการผิดปกติตั้งแต่เริ่มต้น จะทำให้สามารถวิเคราะห์และแก้ไขปัญหาได้อย่างทันท่วงที ดังนั้นควรตรวจสุขภาพปู คุณภาพน้ำและดินอย่างสม่ำเสมอ เพื่อป้องกันความเสียหายที่จะเกิดขึ้นกับการเลี้ยง

การปฏิบัติ

ระหว่างการเลี้ยงควรหมั่นสังเกตอาการผิดปกติของปูที่เลี้ยง และควรบันทึกลักษณะอาการที่พบไว้ด้วย หากพบว่ามีอาการผิดปกติเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์น้ำควรพิจารณาข้อมูลจากบันทึกคุณภาพน้ำและบันทึกอาการ การให้อาหาร เพื่อประกอบการค้นหาสาเหตุเบื้องต้นก่อน และเมื่อทราบสาเหตุแล้ว ควรพิจารณาหาวิธีการแก้ไขด้านการปรับสภาพแวดล้อมในกระชังและคอก และควรลดปริมาณอาหารลง เช่น กรณีที่เห็นปูตาย ควรหาสาเหตุว่าเกิดจากสาเหตุอะไร หากเป็นเพราะปริมาณแอมโมเนียที่ละลายในน้ำมีปริมาณสูงจนปูเริ่มไม่กินอาหาร เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์น้ำควรรีบตรวจสอบตากระชังหรือคอกว่ามีการอุดตันหรือไม่ หากมีการอุดตันให้รีบทำความสะอาดเพื่อให้น้ำมีการถ่ายเทได้สะดวกและควรเพิ่มออกซิเจนในน้ำด้วยปั๊มลมหรือใช้เครื่องสูบน้ำพ่นน้ำขึ้นเป็นฝอยสู่อากาศสู่ผิวน้ำในกระชังและคอก หากสาเหตุเกิดจากการติดเชื้อควรนำตัวอย่างส่งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องตรวจวินิจฉัยหาสาเหตุต่อไป

เกณฑ์กำหนดที่ 6.2.3 มีการป้องกันพาหะนำโรคอย่างเหมาะสม เช่น มีตาข่ายคลุมหรือมีเชือกขึงปากกระชังหรือคอก เป็นต้น

เหตุผล

ปูที่เลี้ยงสามารถติดเชื้อโรคจากพาหะนำโรค เพื่อเป็นการป้องกันการติดเชื้อจากพาหะต่างๆ เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์น้ำควรมีมาตรการป้องกันที่เหมาะสม

การปฏิบัติ

การเลี้ยงปูในกระชังเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์น้ำควรขึงเชือกหรือใช้ตาข่ายปิดด้านบนกระชังเพื่อป้องกันนกซึ่งเป็นพาหะนำโรคชนิดหนึ่งที่สำคัญ เช่นเดียวกับการเลี้ยงในคอกเกษตรกรหรือผู้ประกอบการเลี้ยงสัตว์น้ำควรทำเชือกกันนกหรือใช้ตาข่ายขึงไว้ด้านบนคอกเพื่อป้องกันนกที่เป็นพาหะนำโรค

เกณฑ์กำหนดที่ 6.2.4 เมื่อปูตายอย่างผิดปกติเป็นจำนวนมากหรือสงสัยว่ามีการระบาดของโรค ต้องแจ้งหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ รวมถึงมีวิธีการจัดการซากที่เหมาะสม

เหตุผล

เมื่อปูตายเป็นจำนวนมากผิดปกติ อาจมีสาเหตุจากการติดเชื้อหรือเกิดโรคระบาดจึงต้องมีวิธีการกำจัดซากเพื่อป้องกันการระบาดและแพร่กระจายของโรคสู่ฟาร์มข้างเคียง และแจ้งให้เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบทราบโดยเร็ว เพื่อพิสูจน์การเกิดโรค ประกาศ และป้องกันการระบาดของโรคได้อย่างทันท่วงที

การปฏิบัติ

กรณีพบการตายของปูจำนวนมาก ต้องแจ้งเจ้าหน้าที่กรมประมงในพื้นที่ที่ดูแลรับผิดชอบโดยเร็ว ถ้าพิสูจน์ได้ว่าเป็นโรคระบาดต้องกำจัดซากด้วยวิธีที่ถูกต้อง เช่น เผาทำลาย ฝังกลบโดยใส่ยาฆ่าเชื้อหรือปูนขาวในหลุม ก่อนทำการฝังกลบ ต้องไม่ทิ้งซากลงในแหล่งน้ำสาธารณะ เพื่อป้องกันไม่ให้เชื้อโรคระบาดออกสู่ฟาร์มเลี้ยงสัตว์น้ำข้างเคียง และควรแจ้งฟาร์มข้างเคียงที่อยู่ท้ายน้ำทราบเพื่อหาแนวทางป้องกันไม่ให้เกิดการระบาดของโรคแพร่กระจายในวงกว้าง ซึ่งแสดงถึงจิตสำนึกในความรับผิดชอบต่อฟาร์มต่อสิ่งแวดล้อมอีกด้วย เพื่อป้องกันการแพร่เชื้อลงสู่กระชังหรือคอกโดยผ่านอุปกรณ์ที่สัมผัสกับปูที่เป็นโรค ต้องทำความสะอาดและฆ่าเชื้ออุปกรณ์ เช่น อวน สวิง ขอบ ลอบ

เกณฑ์กำหนดที่ 6.2.5 ในกรณีที่ปูเป็นโรค หากจำเป็นต้องใช้ยาสัตว์และสารเคมี ให้ใช้ยาสัตว์และสารเคมีที่ขึ้นทะเบียนถูกต้องกับทางราชการ และปฏิบัติตามฉลากอย่างเคร่งครัด พร้อมทั้งมีบันทึกการใช้

เหตุผล

การเลือกใช้ยาสัตว์และสารเคมี ที่ขึ้นทะเบียนกับหน่วยงานภาครัฐอย่างถูกต้องมั่นใจว่ายาสัตว์และสารเคมีที่ใช้มีคุณภาพดีไม่มีการปลอมปน การใช้ยาสัตว์และสารเคมีต้องปฏิบัติตามคำแนะนำที่ระบุบนฉลากและ

เอกสารกำกับยา รวมถึงมีระยะหยุดยาอย่างเคร่งครัด ตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบ เพื่อไม่ให้มีสารตกค้างที่เป็นอันตรายต่อผู้บริโภคให้มีการบันทึกข้อมูลทุกครั้งที่ใช้ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการตามสอบ

การปฏิบัติ

การใช้ยาสัตว์ในการรักษาโรคควรใช้เมื่อมีการวินิจฉัยโรคอย่างถูกต้องภายใต้คำแนะนำของเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบ ห้ามใช้ยาสัตว์ที่หมดอายุตามที่ระบุบนฉลากและควรมีการเก็บรักษาข้อมูลที่จดบันทึกการใช้ยาสัตว์อย่างน้อย 2 ปี นับตั้งแต่วันที่บันทึกข้อมูล หรือไม่น้อยกว่าอายุของใบรับรองฟาร์ม เพื่อนำประวัติการใช้ยาสัตว์และสารเคมีในการเลี้ยงปูกุ้งและปูทะเลไปใช้ประกอบการพิจารณาการใช้ยาในครั้งต่อไป และ เอกสารแนบท้ายรายงานการประชุมฯ ครั้งที่ 19-12/2556 เพื่อเป็นหลักฐานประกอบในการยืนยันการใช้ยาสัตว์และสารเคมีที่ขึ้นทะเบียนถูกต้องสำหรับการเข้ารับการตรวจประเมินฟาร์มอีกด้วย

รายการที่ 7 สิ่งแวดล้อมและสุขลักษณะฟาร์ม

รายการที่ 7.1 บ่อเลี้ยง

เกณฑ์กำหนดที่ 7.1.1 น้ำทิ้งจากบ่อเลี้ยงต้องเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่กฎหมายกำหนด

เหตุผล

น้ำทิ้งจากการเลี้ยงจะมีปริมาณสารอาหาร เช่น ไนโตรเจนและฟอสฟอรัส สารแขวนลอย และสารอินทรีย์ที่สูงเกินกว่าความเข้มข้นปกติของน้ำในธรรมชาติ หากไม่มีการบำบัดก่อนปล่อยสู่แหล่งน้ำตามธรรมชาติจะทำให้แพลงก์ตอนมีจำนวนเพิ่มเกินกว่าปกติ มีตะกอนเลน และทำให้บริเวณที่รับน้ำทิ้งมีการเน่าเสียมากกว่าพื้นที่อื่นในธรรมชาติ ซึ่งส่งผลกระทบต่อสัตว์น้ำและสิ่งมีชีวิตอื่น ๆ

การปฏิบัติ

ฟาร์มเลี้ยงปู ต้องมีการบำบัดหรือควบคุมคุณภาพน้ำจากบ่อเลี้ยงก่อนปล่อยทิ้งออกสู่ภายนอกฟาร์ม เพื่อรักษาสีสิ่งแวดล้อมภายนอกให้คงความยั่งยืนตลอดไป โดยปฏิบัติตามประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนดมาตรฐานควบคุมการระบายน้ำทิ้งจากบ่อเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง (ภาคผนวก ค)

เกณฑ์กำหนดที่ 7.1.2 น้ำทิ้งจากบ้านเรือนแยกออกจากน้ำที่ใช้ในการเลี้ยง

เหตุผล

น้ำทิ้งจากบ้านเรือนที่อยู่อาศัย อาจเป็นแหล่งที่ก่อให้เกิดการปนเปื้อนของเชื้อโรค สารเคมีสู่ระบบการเลี้ยง ดังนั้น เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์น้ำจึงควรมีระบบการจัดการระบายน้ำทิ้งจากบ้านเรือนแยกจากระบบน้ำที่ใช้ในการเลี้ยงหรือระบายน้ำ

การปฏิบัติ

เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์น้ำควรแยกระบบน้ำทิ้งจากบ้านเรือนออกจากระบบการเลี้ยง โดยต้องมีระบบการจัดการที่มั่นใจว่าไม่มีน้ำทิ้งจากบ้านเรือนปนเปื้อนลงสู่ระบบการเลี้ยงหรือระบายลงสู่บริเวณบ่อหรือบริเวณ

ใกล้เคียงพื้นที่เลี้ยง เช่น ไม่ควรปล่อยน้ำทิ้งจากบ้านเรือนลงในรางระบายน้ำเดียวกันกับรางระบายน้ำเข้าบ่อเลี้ยงหรือบ่อพักน้ำ

เกณฑ์กำหนดที่ 7.1.3 มีห้องสุขาที่ถูกสุขลักษณะแยกออกจากบริเวณบ่อเลี้ยง

เหตุผล

ห้องสุขาเป็นแหล่งที่ก่อให้เกิดปัญหาการปนเปื้อนของเชื้อโรคที่มาจากมนุษย์เข้าสู่ระบบการเลี้ยง และอาจส่งผลกระทบต่อเนืองกลับมาเป็นอันตรายต่อผู้บริโภคได้

การปฏิบัติ

เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์น้ำต้องจัดห้องสุขาแยกเป็นสัดส่วน อยู่ห่างจากบ่อเลี้ยงปู มีระบบการกำจัดของเสียอย่างถูกสุขลักษณะ เช่น มีการใช้ระบบส้วมถังเกรอะบำบัดของเสียจากห้องสุขาแทนการใช้ส้วมซึมหรือส้วมหลุม อีกทั้ง การจัดวางท่อระบายน้ำทิ้งและของเสียจากห้องสุขา หรือจากระบบบำบัดของเสียห้องสุขา ต้องแยกจากระบบน้ำของบ่อเลี้ยงและไม่ปล่อยลงบ่อเลี้ยง ควรตรวจสอบท่อน้ำทิ้ง ท่อของเสีย และระบบบำบัดของเสีย ไม่ให้แตกรั่วซึม ปนเปื้อนเข้าสู่ระบบการเลี้ยง และทำความสะอาดห้องสุขาอย่างสม่ำเสมอ

เกณฑ์กำหนดที่ 7.1.4 มีการกำจัดของเสียจากการเลี้ยง ภาชนะบรรจุยาสัตว์และสารเคมีที่ใช้แล้ว ยาสัตว์และสารเคมีที่หมดอายุ อย่างเหมาะสมและถูกสุขลักษณะ

เหตุผล

ของเสียจากปัจจัยการเลี้ยง เช่น ขากสัตว์น้ำ ภาชนะบรรจุยาสัตว์และสารเคมีที่ใช้แล้ว อาหารเน่าเสีย และเศษอาหารเหลือทิ้ง หากมีการจัดการหรือกำจัดอย่างไม่ถูกวิธี อาจก่อให้เกิดการปนเปื้อนของเชื้อโรค หรือการตกค้างของยาสัตว์และสารเคมีสู่ระบบการเลี้ยง ซึ่งจะมีผลต่อสุขภาพสัตว์น้ำที่เลี้ยงรวมถึงความปลอดภัยต่อผู้บริโภค

การปฏิบัติ

เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์น้ำ ควรมีระบบจัดการของเสียจากปัจจัยการเลี้ยงอย่างถูกสุขลักษณะ เช่น กำจัดขากสัตว์น้ำ ภาชนะบรรจุยาสัตว์และสารเคมีที่ใช้แล้ว โดยการเผา ฝังกลบ หรือใช้วิธีการอื่นตามประเภทของของเสีย นั้น ๆ อย่างเหมาะสม เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการปนเปื้อนสู่ระบบการเลี้ยงของเชื้อโรคที่เกิดจากขากสัตว์น้ำ อาหารเน่าเสีย และเศษอาหารเหลือทิ้ง รวมถึงยาสัตว์และสารเคมีที่อาจปนเปื้อนมาจากซองหรือภาชนะที่ใช้ในฟาร์ม สารเคมีที่หมดอายุ ที่เหลือใช้หรือที่เสื่อมสภาพ ควรกำจัดโดยบรรจุลงก่อนนำไปทิ้งในที่ที่กำหนดไว้ หรือใช้บริการเก็บขยะจากหน่วยงานท้องถิ่น หรือนำไปทิ้งในที่ที่ชุมชนกำหนดไว้เป็นที่กำจัดขยะหรือฝังกลบ หรือกำจัดตามข้อบ่งชี้บนฉลาก (ถ้ามี) หรือคำแนะนำจากผู้มีความรู้

เกณฑ์กำหนดที่ 7.1.5 จัดเก็บอุปกรณ์ และเครื่องมือที่ใช้ในฟาร์มให้เป็นระเบียบ สะอาด ถูกสุขลักษณะ และบำรุงรักษาให้พร้อมใช้งานอยู่เสมอ

เหตุผล

อุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้ในการเลี้ยงสัตว์น้ำ หากไม่สะอาด จะเป็นแหล่งสะสมของเชื้อจุลินทรีย์ที่อาจก่อโรคในสัตว์น้ำ และอาจมีผลกระทบต่อความปลอดภัยของผู้บริโภค การจัดเก็บเครื่องมือและอุปกรณ์อย่างเป็นระเบียบจะเพิ่มความสะดวกในการนำมาใช้งาน ส่วนการบำรุงรักษาอุปกรณ์และเครื่องมือจะทำให้ใช้งานได้มีประสิทธิภาพ และไม่ก่อให้เกิดการปนเปื้อนสู่ระบบการเลี้ยง

การปฏิบัติ

เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์น้ำ ควรดูแลอุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้ในฟาร์มเลี้ยง เช่น อวน สวิง ลอบ ภาชนะสำหรับใส่ปุ๋ย และภาชนะสำหรับใช้ในการจับปู ให้มีความสะอาด ถูกสุขลักษณะและเก็บให้เป็นระเบียบก่อนและหลังการใช้งานควรมีการทำความสะอาดด้วยสารเคมีและ/หรือน้ำก่อนนำไปตากแดดหรือแขวนในที่ร่ม สำหรับเครื่องมือ เช่น เครื่องสูบน้ำที่ใช้สูบน้ำเข้าหรือออกจากบ่อเลี้ยงปู หรือจากฟาร์มทั้งก่อนและหลังการใช้งาน ควรมีการดูแลทำความสะอาดและไม่ให้น้ำมันหล่อลื่นหรือน้ำมันเชื้อเพลิงไหลลงปนเปื้อนสู่ระบบการเลี้ยงปู และควรมีการบำรุงรักษาอุปกรณ์และเครื่องมือให้พร้อมใช้งานอยู่เสมอ เช่น การซ่อมแซมอวน การเปลี่ยนถ่านน้ำมันเครื่องและน้ำมันหล่อลื่นของเครื่องสูบน้ำตามระยะเวลาที่กำหนด การเปลี่ยนอะไหล่เครื่องสูบน้ำที่สึกหรอ

เกณฑ์กำหนดที่ 7.1.6 ป้องกันไม่ให้สัตว์เลี้ยงเข้าสู่บริเวณบ่อเลี้ยง

เหตุผล

การป้องกันสัตว์เลี้ยงไม่ให้เข้าสู่บริเวณบ่อเลี้ยง เป็นการป้องกันการปนเปื้อนของของเสียจากสัตว์เลี้ยงลงสู่บ่อเลี้ยง และเป็นการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคหรือการแพร่กระจายของเชื้อโรค

การปฏิบัติ

มีการป้องกันสัตว์เลี้ยง เช่น สุนัข แมว หมู ไก่ เป็ด แพะ หรือสัตว์เลี้ยงชนิดอื่น ๆ เข้าสู่บริเวณที่เลี้ยงปู กรณีที่มีการเลี้ยงสัตว์เลี้ยงดังกล่าวควรแยกบริเวณหรือมีคอกเลี้ยงเป็นสัดส่วน มีวิธีการกำจัดเศษเหลือของอาหารที่เลี้ยง และสิ่งขับถ่ายของสัตว์เหล่านี้ปนเปื้อนเข้าสู่ระบบการเลี้ยงปูทั้งทางตรงและทางอ้อม

เกณฑ์กำหนดที่ 7.1.7 กำจัดขยะอย่างถูกวิธี มีถังขยะที่มีฝาปิดมิดชิด แยกบริเวณเก็บขยะให้เป็นสัดส่วนห่างจากบ่อเลี้ยง

เหตุผล

ขยะเป็นแหล่งสะสมเชื้อโรค และสิ่งสกปรก และนำมาซึ่งสัตว์พาหะนำโรค หากไม่มีวิธีการจัดเก็บและกำจัดขยะที่เหมาะสม อาจทำให้เกิดการแพร่กระจายของเชื้อโรคไปสู่บ่อเลี้ยง และส่งผลกระทบต่อสุขภาพผู้ปฏิบัติงานในฟาร์ม และความปลอดภัยของผู้บริโภค

การปฏิบัติ

ควรจัดที่ทิ้งขยะอย่างเหมาะสม เป็นสัดส่วน เช่น วางถังขยะในบริเวณต่างๆ ภายในฟาร์มตามจุดที่กำหนด ไม่วางถังขยะบนคันบ่อหรือใกล้คันบ่อ และทิ้งขยะเฉพาะในที่ที่จัดไว้ นอกจากนี้ ควรมีการคัดแยกและจัดเก็บขยะที่เหมาะสม เช่น มีฝาปิดถังขยะมิดชิดเพื่อป้องกันแมลงวัน หนู แมลงสาบหรือการค้ำยเชื้อของสัตว์เลี้ยง เช่น สุนัข แมว และป้องกันน้ำเข้าถังขยะ ทำให้เกิดการหมักหมมหรือเกิดการเน่าเสีย และมีระบบกำจัดขยะอย่างถูกวิธีและเหมาะสม เช่น การนำขยะในฟาร์มไปฝังกลบในที่ที่กำหนดไว้ หรือใช้บริการเก็บขยะจากหน่วยงานท้องถิ่น หรือนำไปทิ้งในที่ที่ชุมชนกำหนดไว้ให้เป็นที่ยกจัดขยะ

รายการที่ 7.2 กระชัง และคอก

เกณฑ์กำหนดที่ 7.2.1 จัดการของเสียอย่างถูกสุขลักษณะและป้องกันขยะและสิ่งปฏิกูลปนเปื้อนลงสู่แหล่งน้ำ

เหตุผล

ขยะและสิ่งปฏิกูลต่างๆ มีการสะสมของของเสียต่างๆ อยู่มาก จึงเป็นแหล่งที่ก่อให้เกิดปัญหาการปนเปื้อนของเชื้อโรคที่เป็นอันตรายมนุษย์ เช่น โรคท้องร่วงซึ่งเกิดจากเชื้อ *E.coli*, *Vibrio cholerae* และ *Salmonella* sp. โดยที่บุคคลที่อยู่ในฟาร์มอาจมีเชื้อโรคที่ก่อให้เกิดโรคในระบบทางเดินอาหารของมนุษย์ หรือเชื้อโรคอื่นๆ เมื่อขับถ่ายหรือชำระล้างร่างกาย เชื้อดังกล่าวอาจปะปนอยู่ในห้องสุขา หรือระบบบำบัดของเสีย หากเชื้อโรคเหล่านี้ปะปนเข้าสู่ระบบการเลี้ยงสัตว์น้ำ เชื้อโรคจะเข้าสู่ตัวสัตว์น้ำซึ่งเป็นพาหะนำโรคสู่มนุษย์ ฉะนั้นจำเป็นต้องระวังไม่ให้ปนเข้ามาสู่กระชังและคอกเลี้ยงสัตว์น้ำ

การปฏิบัติ

เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์น้ำ ต้องมีระบบจัดการของเสียจากการเพาะเลี้ยงอย่างถูกสุขลักษณะ เช่น ซากสัตว์น้ำ ภาชนะบรรจุยาสัตว์และสารเคมีที่ใช้แล้ว โดยการเผา หรือฝังกลบ หรือวิธีการอื่นใดแล้วแต่ประเภทของเสีย นั้นๆ อย่างเหมาะสม เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการปนเปื้อนสู่ระบบการเลี้ยงของเชื้อโรคที่เกิดจากซากสัตว์น้ำ อาหารเน่าเสีย และเศษอาหารเหลือทิ้ง รวมไปถึงยาสัตว์และสารเคมีที่อาจปนเปื้อนมาจากของหรือภาชนะที่ใช้ในฟาร์มหรือยาสัตว์ สารเคมีที่หมดอายุ ที่เหลือใช้หรือที่เสื่อมสภาพ มีข้อควรระวังที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ การกำจัดยาสัตว์และสารเคมีต้องมีการกำจัดอย่างถูกต้องและเหมาะสมกับสารชนิดนั้นตามข้อบ่งชี้บนฉลาก

เกณฑ์กำหนดที่ 7.2.2 จัดเก็บอุปกรณ์ และเครื่องมือที่ใช้ให้เป็นระเบียบ สะอาด ถูกสุขลักษณะ และบำรุงรักษาให้พร้อมใช้งานอยู่เสมอ

เหตุผล

หากอุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้ในการเลี้ยงสัตว์น้ำไม่สะอาด จะเป็นแหล่งสะสมของเชื้อจุลินทรีย์ที่อาจก่อโรคในสัตว์น้ำ และอาจมีผลกระทบต่อผู้บริโภค ส่วนการจัดเก็บเครื่องมือและอุปกรณ์อย่างเป็นระเบียบจะเพิ่มความสะดวกในการนำมาใช้งาน ส่วนการบำรุงรักษาอุปกรณ์และเครื่องมือจะทำให้ใช้งานได้มีประสิทธิภาพ และไม่ก่อให้เกิดการปนเปื้อนสู่ระบบการเลี้ยง

การปฏิบัติ

เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์น้ำ มีการดูแลอุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้ในฟาร์ม ให้สะอาด ถูกสุขลักษณะทั้งก่อนและหลังการใช้งาน ตัวอย่างของอุปกรณ์ เช่น การใช้วน สวิง ลอบ ภาชนะสำหรับใส่ปุ๋ยและภาชนะสำหรับใช้ในการจับปู ทั้งก่อนและหลังการใช้งานควรมีการทำความสะอาดด้วยน้ำหรือสารเคมีสำหรับการทำความสะอาดเป็นอย่างดี แล้วนำขึ้นตากแดดหรือตากแห้งในที่ร่ม ส่วนตัวอย่างของเครื่องมือ เช่น เครื่องสูบน้ำ ควรมีการดูแลทำความสะอาดไม่ให้น้ำมันหล่อลื่นหรือน้ำมันเชื้อเพลิงไหลลงปนเปื้อนสู่ระบบการเลี้ยงปู หลังจากดูแลทำความสะอาดอุปกรณ์และเครื่องมือแล้ว การจัดเก็บอวนจับปูโดยแขวนผึ่งลมในสถานที่เก็บอวนอย่างเป็นระเบียบ หรือมีการเก็บแขวนสวิงบนผนังและวางคว่ำอุปกรณ์ที่ใส่ปุ๋ยไว้บนชั้นวางอย่างเป็นระเบียบ สะอาด และถูกสุขลักษณะ นอกจากนี้ควรบำรุงรักษาอุปกรณ์และเครื่องมือให้พร้อมใช้งานอยู่เสมอ เช่น การซ่อมแซมอวน การเปลี่ยนถ่ายน้ำมันหล่อลื่นของเครื่องเติมอากาศตามระยะเวลาที่กำหนด รวมถึงควรดูแลรักษาความสะอาดที่พักอาศัยของผู้ปฏิบัติงาน ห้องเก็บอาหาร ห้องเก็บพัสดุ สถานที่เตรียมอาหาร และจัดให้เป็นระเบียบอยู่เสมอ

รายการที่ 8 การเก็บเกี่ยวและการดูแลผลิตผลหลังการเก็บเกี่ยว

เกณฑ์กำหนดที่ 8.1 วางแผนการเก็บเกี่ยวและการจำหน่ายผลิตผลล่วงหน้า

เหตุผล

ขั้นตอนการเก็บเกี่ยวผลิตผลเป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญต่อคุณภาพของผลิตผลที่จะออกสู่ผู้บริโภค ดังนั้นเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์น้ำจึงมีความจำเป็นต้องมีการวางแผนการเก็บเกี่ยว การวางแผนจำหน่ายผลิตผลล่วงหน้า การเลือกใช้ภาชนะในการบรรจุและขนส่งเพื่อให้การเก็บเกี่ยวทำได้อย่างรวดเร็วและถูกสุขลักษณะ ผลิตผลมีความสด สะอาด

การปฏิบัติ

เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์น้ำ ควรมีการวางแผนการเก็บเกี่ยวให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด ตลอดจนมีวิธีการจับ เพื่อให้สามารถจับปูได้อย่างรวดเร็วมีประสิทธิภาพ รักษาคุณภาพ ความสดของปูได้นานขึ้น และสามารถจำหน่ายผลิตผลได้ราคาดี ควรจับปูในช่วงที่ยังมีสุขภาพดี เพื่อให้ได้ปูที่มีคุณภาพดี มีรายได้สมบูรณ์

เกณฑ์กำหนดที่ 8.2 มีหนังสือกำกับกับการจำหน่ายสัตว์น้ำจากหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ หรือหน่วยงานที่ได้รับอนุญาต

เหตุผล

หนังสือกำกับการจำหน่ายสัตว์น้ำ (ภาคผนวก จ) เป็นเอกสารที่กรมประมงออกให้กับเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์น้ำเมื่อต้องการขายสัตว์น้ำที่เลี้ยงทุกชนิด ในหนังสือกำกับกำกับการจำหน่ายสัตว์น้ำ จะระบุที่มาของสัตว์น้ำ เช่น ชื่อ ที่อยู่เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์น้ำ จำนวน ขนาดสัตว์น้ำ วันที่จับ ช่วยให้ผู้ใช้ซื้อได้ทราบแหล่งที่มาของสัตว์น้ำสามารถตามสอบได้เมื่อเกิดมีปัญหา สร้างความมั่นใจให้กับผู้บริโภคและผู้ที่เกี่ยวข้อง และเป็นเอกสารใช้ประกอบในการขอหนังสือรับรองเพื่อการส่งออกสัตว์น้ำ

การปฏิบัติ

เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์น้ำ ต้องขอรับหนังสือกำกับการจำหน่ายสัตว์น้ำจากกรมประมงหรือองค์กรเอกชนที่ได้รับมอบอำนาจจากกรมประมง เพื่อให้ผู้บริโภคและผู้ที่เกี่ยวข้องได้ทราบที่มาของผลผลิตที่จะนำไปจำหน่ายเพื่อบริโภคหรือการแปรรูป และส่งมอบหนังสือดังกล่าวให้ผู้ซื้อ

เกณฑ์กำหนดที่ 8.3 ต้องไม่พบยาสัตว์หรือสารเคมีตกค้างเกินมาตรฐานกำหนดในผลผลิต

เหตุผล

เพื่อความปลอดภัยและสร้างความมั่นใจให้กับผู้บริโภค ต้องไม่พบยาสัตว์และสารเคมีต้องห้าม และต้องไม่พบยาสัตว์หรือสารเคมีที่อนุญาตเกินค่าตามมาตรฐานกำหนด

การปฏิบัติ

เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์น้ำต้องทราบถึงเกณฑ์กำหนดด้านคุณภาพโดยเฉพาะเกณฑ์กำหนดเรื่องยาสัตว์หรือสารเคมีตกค้าง ตามที่กำหนดในกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และพยายามดำเนินการให้เนื้อสัตว์น้ำดังกล่าวมีคุณภาพตามประกาศ เพื่อจะทำให้ผู้บริโภคได้บริโภคปุที่มีคุณภาพ ดังนั้น เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์น้ำต้องหยุดการใช้ยาสัตว์ทุกชนิดก่อนการจับ ตามระยะหยุดยาที่กำหนด และเก็บตัวอย่างสัตว์น้ำไปตรวจหา ยาสัตว์และสารเคมีตกค้าง ณ ห้องปฏิบัติการที่ได้รับการยอมรับจากทางราชการก่อนจับสัตว์น้ำ และควรได้รับผลการตรวจวิเคราะห์ก่อนการจับเสมอ ดังนั้นควรเก็บตัวอย่างไปตรวจหา ยาสัตว์และสารเคมีตกค้างก่อนการจับประมาณ 2-3 สัปดาห์

เกณฑ์กำหนดที่ 8.4 มีวิธีการจัดการและดูแลคุณภาพปูอย่างถูกสุขลักษณะ ทั้งขณะเก็บเกี่ยวและหลังเก็บเกี่ยว

เหตุผล

วิธีการจัดการที่ดีมีความสำคัญในการรักษาคุณภาพและความสดของปู ทำให้ทำการจับได้อย่างรวดเร็ว และถูกสุขอนามัย โดยเน้นการรักษาคุณภาพ ความสมบูรณ์ของรังของปู

การปฏิบัติ

มีวิธีการจัดการและดูแลรักษาปูอย่างถูกสุขลักษณะระหว่างและหลังการจับ การวางแผนการจับและจำหน่ายล่วงหน้าจะช่วยให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพและปลอดภัยต่อผู้บริโภค ซึ่งมีแนวทางปฏิบัติดังนี้

- 1) บุคลากรที่ปฏิบัติงานจับปู ต้องมีสุขภาพที่ดี ไม่เป็นโรคติดต่อหรือโรคที่ทำให้เกิดข้อรังเกียจ
 - 2) บริเวณที่รวบรวมปู ควรมีผ้าใบรองภาชนะใส่น้ำแข็ง ภาชนะใส่ปู เพื่อไม่ให้ปูและน้ำแข็งสัมผัสพื้นดินโดยตรง
 - 3) ภาชนะ อุปกรณ์ ต้องไม่ก่อให้เกิดผลเสียต่อคุณภาพของปูและการเก็บรักษา ทำจากวัสดุที่ทนทานต่อการกัดกร่อน ผิวสัมผัสต้องเรียบ ไม่ดูดซับน้ำ ก่อนและหลังการทำงานต้องล้างทำความสะอาดทุกครั้ง
 - 4) พาหนะที่ใช้ขนส่งลำเลียงปู ควรออกแบบให้สามารถป้องกันความร้อนในระหว่างขนส่งได้ พื้นที่ส่วนที่วางภาชนะใส่ปูทำด้วยวัสดุที่ทำความสะอาดได้ง่าย สามารถป้องกันฝุ่นละออง ความร้อน และการปนเปื้อนต่าง ๆ
- 4.1) ไม่ขนส่งปูร่วมกับสัตว์น้ำชนิดอื่น ๆ

4.2) การขนส่งปูมีชีวิต ปูมีชีวิตร ควรใช้ความเย็นช่วยลดอุณหภูมิ น้ำ ทำให้อุณหภูมิมีการเคลื่อนไหวช้าลง ควรใช้เครื่องให้อากาศหรือออกซิเจนในการขนส่ง หากพบปูมีบอบช้ำระหว่างการขนส่งควรแยกปูที่เสียหายออกสำหรับปูทะเลมีชีวิตร ควรมัดขาและวางในภาชนะที่สะอาด ไม่ควรวางปูซ้อนกันมากเกินไปจนทำให้ปูชั้นล่างบอบช้ำ ภาชนะบรรจุควรมีอากาศถ่ายเทได้สะดวก และมีความชื้นที่เหมาะสม อาจใช้วัสดุที่รักษาความชื้นคลุม เช่น ผ้าขาวบาง กระสอบป่าน

4.3) การขนส่งปูไม่มีชีวิตร ควรทำให้เย็นทันทีด้วยน้ำแข็งหลังจับ เพื่อรักษาความสดของปูให้มากที่สุด โดยควรใช้น้ำแข็งปนหรือน้ำแข็งเกล็ด เพราะสามารถสัมผัสตัวปูได้มากกว่า ทำให้อุณหภูมิเย็นเร็ว สำหรับน้ำที่ใช้ล้างปูควรใช้น้ำสะอาด และเมื่อใช้แล้วควรปล่อยทิ้ง การบรรจุปูควรรองก้นภาชนะด้วยน้ำแข็งชั้นหนึ่งก่อน แล้วบรรจุปูสลับกับน้ำแข็งเป็นชั้น ๆ เพื่อรักษาสภาพและความสดของปูให้มีคุณภาพดีที่สุด

เกณฑ์กำหนดที่ 8.5 มีภาชนะใส่ปูที่สะอาดเหมาะสม สำหรับการขนส่งที่ถูกสุขลักษณะ

เหตุผล

การขนส่งเป็นขั้นตอนหนึ่งที่มีความสำคัญ ดังนั้นภาชนะสำหรับใส่ปูในการขนส่งจึงเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญ เพื่อรักษาคุณภาพและความสดของปูให้คงอยู่ตลอดการขนส่ง

การปฏิบัติ

เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์น้ำ ควรเลือกภาชนะสำหรับใส่ปูให้เหมาะสม สะอาด ถูกสุขลักษณะ โดยภาชนะที่นำมาใช้บรรจุปูควรมีพื้นผิวเรียบและสามารถทำความสะอาดได้ง่ายเพื่อลดการสะสมของเชื้อโรคต่าง ๆ และไม่ทำให้เกิดความระคายเคืองกับปู และต้องแข็งแรงทนทานต่อการกระแทกและการซ้อนทับได้ดีเพื่อป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นระหว่างขนส่ง

รายการที่ 9 ความรับผิดชอบต่อสังคม

เกณฑ์กำหนดที่ 9.1 ที่ตั้งฟาร์มไม่ควรกีดขวางทางสัญจรดั้งเดิมก่อนที่จะมีการตั้งฟาร์ม และ/หรือ ไม่กีดขวางการดำรงชีวิตและกิจกรรมของคนในท้องถิ่น

เหตุผล

การเลี้ยงปูต้องไม่ก่อให้เกิดปัญหาต่อการสัญจร สภาพแหล่งน้ำเดิมและการดำเนินกิจกรรมอื่น ๆ ของคนในท้องถิ่น เพื่อป้องกันการเกิดความขัดแย้งกับชุมชนท้องถิ่น

การปฏิบัติ

ที่ตั้งฟาร์มเลี้ยงปูไม่ควรกีดขวางเส้นทางสัญจรเดิมของประชาชนที่ใช้อยู่เป็นประจำอันเป็นการทำให้ประชาชนเดือดร้อน ในกรณีที่ไม่สามารถหลบหลีกเส้นทางสัญจรเดิม ฟาร์มควรมีการแก้ไขความเสียหายหรือลดความเดือดร้อนของประชาชนในพื้นที่โดยรอบให้ได้มากที่สุดเท่าที่ทำได้ เช่น มีการสร้างทางอ้อมฟาร์มทดแทนทางสัญจรเดิมที่ถูกปิด

เกณฑ์กำหนดที่ 9.2 เข้าร่วมกิจกรรมที่ส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างฟาร์มกับชุมชน**เหตุผล**

การร่วมกิจกรรมสร้างเสริมความสัมพันธ์ระหว่างฟาร์มกับชุมชน ส่งผลให้เกิดความสามัคคีกับชุมชน และเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม

การปฏิบัติ

เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์น้ำควรมีการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างฟาร์มกับชุมชน เช่น การทำธนาคารปู การปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำ การปลูกป่าชายเลน การเข้าร่วมทำบุญในพิธีทางศาสนา งานบุญประเพณี อันเป็นการสร้างความเอื้ออาทรระหว่างกัน รวมถึงการอนุรักษ์ทรัพยากรประมงชายฝั่ง

เกณฑ์กำหนดที่ 9.3 เข้าร่วมกิจกรรมขององค์กรผู้ประกอบการฟาร์มเลี้ยงปูหรือองค์กรที่เกี่ยวข้อง**เหตุผล**

การร่วมกิจกรรมสร้างเสริมความสัมพันธ์ระหว่างฟาร์มกับผู้ประกอบการฟาร์มเลี้ยงปูหรือองค์กร/กลุ่ม/ชมรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ช่วยให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูล ความรู้ และประสบการณ์กับกลุ่มที่มีอาชีพเดียวกัน

การปฏิบัติ

เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์น้ำ ควรเข้าร่วมกิจกรรมขององค์กร/กลุ่ม/ชมรมผู้ประกอบการเลี้ยงปู หรือองค์กรอื่นที่เกี่ยวข้องกับการเลี้ยงสัตว์น้ำ เพื่อจะได้ทราบเทคโนโลยีใหม่หรือเทคนิคใหม่ในการบริหารจัดการการเลี้ยงปูอย่างยั่งยืน หรือทราบถึงอุปกรณ์เครื่องมือหรือวัสดุใหม่ที่เป็นประโยชน์ต่อการเพิ่มผลผลิต ประสิทธิภาพการเลี้ยง รวมทั้งเพิ่มคุณภาพของปู หรือได้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับประสบการณ์การเลี้ยง ทำให้ทราบสถานการณ์การตลาดเพื่อช่วยในการวางแผนการจำหน่าย และลดความเสียหายจากความเสียหายทางการตลาด นอกจากนี้ยังทำให้ทราบผลกระทบทางลบต่อการเลี้ยง เช่น การเกิดโรคระบาดหรือมลภาวะในสิ่งแวดล้อม ทำให้สามารถเตรียมการป้องกันล่วงหน้าได้อย่างทันทั่วทั้งและมีประสิทธิภาพ

เกณฑ์กำหนดที่ 9.4 เข้าร่วมประชุม สัมมนา หรือรับการฝึกอบรมทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการเลี้ยงปูแบบเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การรักษาสุขภาพและสวัสดิภาพของสัตว์ รวมถึงความปลอดภัยอาหาร**เหตุผล**

การเข้าร่วมสัมมนา หรือรับการฝึกอบรมทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการเลี้ยงปูที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การรักษาสุขภาพและสวัสดิภาพของสัตว์ รวมถึงความปลอดภัยอาหาร จะทำให้เกษตรกรหรือผู้ประกอบการเลี้ยงสัตว์น้ำได้รับความรู้และประสบการณ์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเลี้ยงและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

การปฏิบัติ

เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์น้ำ ควรเข้าร่วมการสัมมนาหรือรับการฝึกอบรมทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการเลี้ยงปูในด้านการเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การรักษาสุขภาพและสวัสดิภาพของสัตว์ และความปลอดภัยทางด้านอาหาร

เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ และทราบถึงกฎระเบียบใหม่ทั้งภายในประเทศและภายนอกประเทศ การแลกเปลี่ยนความรู้ด้านวิชาการ รวมทั้งให้มีการถ่ายทอดผลการฝึกอบรมสู่ผู้ปฏิบัติงานคนอื่น ๆ ด้วย และควรเก็บรูปถ่ายหรือหลักฐานการฝึกอบรมนั้นไว้เพื่อแสดงหากมีการร้องขอ

เกณฑ์กำหนดที่ 9.5 มีสวัสดิการขั้นพื้นฐานให้กับพนักงานตามความเหมาะสม

เหตุผล

การจัดให้มีสวัสดิการขั้นพื้นฐานให้กับผู้ปฏิบัติงานในฟาร์มตามความเหมาะสม จะทำให้ผู้ปฏิบัติงานมีความเป็นอยู่และการปฏิบัติงานที่ดี

การปฏิบัติ

เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์น้ำ ควรจัดให้มีสวัสดิการขั้นพื้นฐานแก่ผู้ปฏิบัติงานในฟาร์มตามความเหมาะสม เช่น ที่พักอาศัยไม่อยู่กันอย่างหนาแน่นเกินไป มีความสะดวกตามสภาพ มีน้ำและอาหารที่ถูกลักษณะสำหรับการบริโภคอุปโภคและพอเพียงต่อการดำรงชีวิต มีเครื่องมืออุปกรณ์ป้องกันอุบัติเหตุที่อาจเกิดขึ้นในระหว่างการทำงาน เช่น รองเท้าบูท ถุงมือ มียาสามัญประจำบ้านเตรียมไว้ในกรณีฉุกเฉิน นอกจากนี้ยังรวมถึงการให้โอกาสทางการศึกษาแก่ผู้ปฏิบัติงานหรือลูกหลานของผู้ปฏิบัติงานและอื่น ๆ ตามความเหมาะสม

รายการที่ 10 การบันทึกข้อมูล

เกณฑ์กำหนดที่ 10.1 มีการบันทึกข้อมูลสำคัญให้เป็นปัจจุบัน ได้แก่ การเตรียมบ่อ การจัดหาลูกพันธุ์ อัตราการปล่อย การจัดการการเลี้ยง คุณภาพน้ำระหว่างการเลี้ยง ปริมาณการให้อาหาร การใช้ยาสัตว์ และสารเคมีต่าง ๆ การเก็บเกี่ยวผลผลิต เป็นต้น

เหตุผล

การบันทึกข้อมูลเป็นประโยชน์อย่างมากในการวิเคราะห์และแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการเลี้ยงและการเลี้ยงรุ่นต่อไป ช่วยในการตามสอบกรณีที่มีปัญหาความปลอดภัยด้านอาหาร (การพบยาสัตว์ตกค้าง) และสามารถตามสอบไปถึงลูกพันธุ์จากหนังสือกำกับการจำหน่ายสัตว์น้ำและลูกพันธุ์สัตว์น้ำ

การปฏิบัติ

เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์น้ำ ต้องบันทึกข้อมูลให้เป็นปัจจุบันรายละเอียดตามที่ระบุไว้ในภาคผนวก ข ข้อมูลเหล่านี้เกษตรกรสามารถนำมาทบทวนและวิเคราะห์เพื่อใช้ในการปรับปรุงระบบการเลี้ยงให้มีประสิทธิภาพทั้งในปัจจุบันและอนาคต และช่วยในการแก้ปัญหาการเลี้ยง เช่น ปัญหาการเป็นโรค ปัญหาปุ๋ยตายเป็นจำนวนมาก นอกจากนี้ควรมีการวิเคราะห์ข้อมูลและทำสรุปการเลี้ยงทุกครั้งเสร็จสิ้นการเลี้ยงในแต่ละรุ่น และเก็บรักษาข้อมูลไว้อย่างน้อย 2 ปี นับตั้งแต่วันที่บันทึกข้อมูลหรือไม่น้อยกว่าอายุของใบรับรอง

เกณฑ์กำหนดที่ 10.2 มีการบันทึกข้อมูลสำคัญของการเลี้ยงให้เป็นปัจจุบัน ได้แก่ อัตราการเจริญเติบโต อัตราการตาย การเกิดโรค หลักฐานการซื้อหรือที่มาของปัจจัยการผลิตที่นำมาใช้กับปูม้า และปูทะเล และข้อมูลการเก็บเกี่ยวผลิตผล เป็นต้น

เหตุผล

เพื่อให้ระบบการจัดการเลี้ยงสามารถดำเนินการไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมกับมีการแก้ไขปรับปรุงอยู่ตลอดเวลา จำเป็นอย่างยิ่งต้องมีระบบการเก็บข้อมูลการเลี้ยงที่ดี มีการบันทึกข้อมูลที่สำคัญทุกขั้นตอนของการเลี้ยง เช่น การตรวจสอบสุขภาพสัตว์น้ำ การให้อาหาร การใช้ยาสัตว์และสารเคมี ผลการตรวจสอบคัดค้านจากห้องปฏิบัติการ

การปฏิบัติ

เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์น้ำ ควรเก็บข้อมูลของการเลี้ยงที่ดี บันทึกข้อมูลให้เป็นปัจจุบันในทุกขั้นตอนของการเลี้ยงปู เช่น อัตราการเจริญเติบโต อัตราการตาย การเกิดโรค ผลการตรวจสอบเชื้อแบคทีเรีย หลักฐานการซื้อหรือที่มาของปัจจัยการผลิตที่นำมาใช้กับปู ข้อมูลการเก็บเกี่ยวผลิตผล การจำหน่ายผลิตผลในแต่ละรุ่น ห้องเย็นที่ซื้อหรือผู้ซื้อ ข้อมูลเหล่านี้เกษตรกรสามารถนำมาทบทวนเพื่อใช้ในการปรับปรุงระบบการเลี้ยง อย่างมีประสิทธิภาพทั้งในปัจจุบันและอนาคต อีกทั้งยังช่วยในการแก้ปัญหาการเลี้ยง เช่น การลดต้นทุน ปัญหาการเป็นโรค ปัญหาปูตายเป็นจำนวนมาก การควบคุมน้ำเสียของฟาร์ม นอกจากนี้ควรมีการวิเคราะห์ข้อมูลทุกครั้งที่เสร็จสิ้นการเลี้ยงปูในแต่ละรุ่น และควรมีการเก็บรักษาข้อมูลไว้อย่างน้อย 2 ปีหรือไม่น้อยกว่าอายุของใบรับรอง นับตั้งแต่วันที่บันทึกข้อมูล

ภาคผนวก ก

ระเบียบกรมประมง

ว่าด้วยการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและผู้ประกอบการด้านการประมง
พ.ศ. ๒๕๕๖

โดยที่สมควรปรับปรุงระเบียบเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและผู้ประกอบการด้านการประมง ให้ความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพสถานการณ์ในปัจจุบัน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและผู้ประกอบการด้านการประมง

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมประมง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม กรมประมงจึงออกระเบียบเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและผู้ประกอบการด้านการประมงดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกรมประมงว่าด้วยการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและผู้ประกอบการด้านการประมง พ.ศ. ๒๕๕๖”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดสามสิบวันนับแต่วันประกาศเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกระเบียบกรมประมงว่าด้วยการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและผู้ประกอบการด้านการประมง พ.ศ. ๒๕๕๓

ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

(๑) “ทะเบียนเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ” หมายความว่า รายชื่อและข้อมูลเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่ได้รับอนุมัติให้ขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ และยังไม่สิ้นสภาพตามระเบียบนี้

(๒) “ทะเบียนผู้ประกอบการด้านการประมง” หมายความว่า รายชื่อและข้อมูลของผู้ประกอบการด้านการประมงที่ได้รับอนุมัติให้ขึ้นทะเบียนผู้ประกอบการด้านการประมง และยังไม่สิ้นสภาพตามระเบียบนี้

(๓) “เกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ” หมายความว่า บุคคลธรรมดา หรือนิติบุคคลผู้ทำการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ แต่ไม่รวมถึงการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำเพื่อการกีฬาหรือสันทนาการ หรือกิจการอื่นใดที่มีวัตถุประสงค์ไม่สอดคล้องกับการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

(๔) “เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ” หมายความว่า การเลี้ยงสัตว์น้ำ หรือการเพาะพันธุ์สัตว์น้ำ ทั้งโดยวิธีธรรมชาติ วิธีผสมเทียม หรือวิธีอื่นใด ทั้งนี้ ไม่ว่าจะเป็นการกระทำในช่วงหนึ่งช่วงใดของวงจรชีวิตสัตว์น้ำนั้น แต่ไม่รวมถึงการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำเพื่อการกีฬาหรือสันทนาการ หรือเพื่อการอื่นใดที่มีวัตถุประสงค์ไม่สอดคล้องกับการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

(๕) “ผู้ประกอบการด้านการประมง” หมายความว่า บุคคลธรรมดา หรือนิติบุคคลที่ดำเนินการกิจการเกี่ยวข้องกับสัตว์น้ำตามที่กรมประมงกำหนดเพื่อประโยชน์ในการรับขึ้นทะเบียนตามระเบียบนี้

(๖) “ประมงจังหวัด” ให้หมายความรวมถึง ผู้อำนวยการส่วนประมงกรุงเทพมหานครด้วย

หมวดที่ ๑ พนักงานเจ้าหน้าที่

ข้อ ๕ ให้อธิบดีกรมประมงเป็นผู้รักษาการตามระเบียบนี้ และให้สำนักงานตรวจราชการกรม (สตร.) เป็นหน่วยงานกลางรับผิดชอบการบริหารจัดการให้เป็นไปตามระเบียบนี้

ในกรณีที่มีปัญหาอุปสรรคหรือข้อขัดข้องในการดำเนินการตามระเบียบนี้ ให้อธิบดีกรมประมงเป็นผู้พิจารณาหรือวินิจฉัยชี้ขาด และจะกำหนดให้ผ่อนผันการบังคับใช้ส่วนใด ๆ ของระเบียบนี้ สำหรับกรณีใดตามความจำเป็นและสมควรก็ได้ โดยให้ถือเป็นที่สุด

ข้อ ๖ ให้เจ้าหน้าที่ต่อไปนี้ เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจหน้าที่รับคำขอ ตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของคำขอและเอกสารหลักฐานที่ยื่นประกอบคำขอขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ หรือผู้ประกอบการด้านการประมง ตรวจสอบฟาร์มเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำหรือสถานประกอบการด้านการประมง ที่ตั้งอยู่ในเขตท้องที่รับผิดชอบ

(๑) ประมงจังหวัด

(๒) ข้าราชการ ลูกจ้างประจำ หรือพนักงานราชการ สังกัดสำนักงานประมงจังหวัด ที่ได้รับมอบหมายจากประมงจังหวัดเป็นลายลักษณ์อักษร

(๓) ข้าราชการ ลูกจ้างประจำ หรือพนักงานราชการ สังกัดกรมประมงที่ได้รับมอบหมายจากอธิบดีกรมประมง

ข้อ ๗ ให้ประมงจังหวัดเป็นผู้มีอำนาจอนุมัติให้ขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ หรือผู้ประกอบการด้านการประมง ลงนามในบัตรประจำตัวเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำหรือบัตรประจำตัวผู้ประกอบการด้านการประมง และอนุมัติให้เพิกถอนทะเบียนเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ หรือทะเบียนผู้ประกอบการด้านการประมง

หมวดที่ ๒ การขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

บทที่ ๑ หลักเกณฑ์ วิธีการ และขั้นตอนการขึ้นทะเบียน

ข้อ ๘ เกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่จะได้รับการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำตามระเบียบนี้ จะต้องเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีเป็นบุคคลธรรมดาต้องเป็นผู้มีสัญชาติไทย และมีอายุไม่ต่ำกว่า ๑๕ ปีบริบูรณ์ ในวันยื่นคำขอขึ้นทะเบียน

กรณีผู้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต้องได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจากบิดามารดา หรือผู้ปกครองของผู้นั้น

(๒) ในกรณีเป็นนิติบุคคลต้องเป็นนิติบุคคลที่จดทะเบียนในประเทศไทย

ข้อ ๙ เกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่มีความประสงค์จะขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำให้ยื่นคำขอตามแบบ ทบ ๑ - ๑ ที่กำหนดไว้ท้ายระเบียบนี้ ณ สำนักงานประมงจังหวัด หรือสำนักงานประมงอำเภอท้องที่ที่สถานที่ดำเนินการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำตั้งอยู่หรือจุดรับขึ้นทะเบียนเกษตรกรตามที่หน่วยงานผู้รับขึ้นทะเบียนกำหนด

ในกรณีสถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ตั้งอยู่ในท้องที่คาบเกี่ยวระหว่างเขตท้องที่รับผิดชอบของสำนักงานประมงจังหวัดหรือสำนักงานประมงอำเภอตั้งแต่สองเขตท้องที่ขึ้นไป เกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำสามารถยื่นคำขอขึ้นทะเบียนตามวรรคแรกต่อสำนักงานประมงจังหวัด สำนักงานประมงอำเภอ ท้องที่ใดท้องที่หนึ่งก็ได้เพียงหนึ่งท้องที่

ข้อ ๑๐ ให้เกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำผู้ยื่นคำขอกรอกข้อความในแบบ ทบ. ๑ - ๑ ให้ถูกต้องครบถ้วน และแนบเอกสารหลักฐานประกอบการยื่นคำขอดังต่อไปนี้

- (๑) กรณีเป็นบุคคลธรรมดา ให้แนบสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนของเกษตรกร
- (๒) กรณีเป็นนิติบุคคล ให้แนบ
 - (๒.๑) สำเนาหนังสือรับรองการจดทะเบียนนิติบุคคลและ
 - (๒.๒) สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนของกรรมการผู้จัดการ หัวหน้าผู้จัดการ หรือผู้แทนอื่นใดของนิติบุคคลนั้น
- (๓) กรณีที่เกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำตาม (๑) หรือ (๒) มิได้เป็นผู้ยื่นคำขอด้วยตนเอง ให้แนบสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนของผู้ยื่นคำขอและหนังสือมอบอำนาจให้เป็นผู้ยื่นคำขอด้วย
- (๔) สำเนาเอกสารแสดงสิทธิใช้ที่ดิน ดังต่อไปนี้

(๔.๑) ในกรณีเกษตรกรเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในที่ดิน ให้ใช้สำเนาโฉนดที่ดิน หากเกษตรกรไม่สามารถนำสำเนาโฉนดที่ดินมาได้ ให้แสดงข้อมูลเกี่ยวกับที่ดินโดยกรอกข้อความตามแบบแสดงข้อมูลที่ดิน ทบ ๑ - ๒ ที่กำหนดไว้ท้ายระเบียบนี้ โดยมีผู้ใหญ่บ้านหรือกำนัน หรือนายก อบต. หรือนายกเทศมนตรี (กรณีไม่มีผู้ใหญ่บ้าน หรือกำนัน) หรือประธานศูนย์บริการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำแขวงหรือผู้นำชุมชน (เฉพาะท้องที่กรุงเทพมหานคร) ในท้องที่ที่สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำนั้นตั้งอยู่ให้การรับรอง หรือแสดงเอกสารหลักฐานการทำประชาคมแทนก็ได้

(๔.๒) ในกรณีเกษตรกรเป็นผู้มีสิทธิใช้ประโยชน์ในที่ดิน ให้ใช้สำเนาเอกสารดังต่อไปนี้

- (๔.๒.๑) น.ส. ๓ หรือ
- (๔.๒.๒) น.ส. ๓ ก หรือ
- (๔.๒.๓) สปก. ๔ - ๐๑ หรือ
- (๔.๒.๔) สค. ๑ หรือ
- (๔.๒.๕) กสน. ๓ หรือ กสน. ๕ (กรณีอยู่ในเขตนิคมสหกรณ์) หรือ
- (๔.๒.๖) พ.ส. ๒๓ (กรณีอยู่ในพื้นที่ป่าสงวน) หรือ
- (๔.๒.๗) ส.ท.ก. (กรณีสิทธิทำกินอยู่ในเขตป่าสงวน) หรือ
- (๔.๒.๘) เอกสารในลักษณะเดียวกันที่มีชื่อเรียกอย่างอื่นที่แสดงว่าเกษตรกรเป็นผู้มีสิทธิใช้ประโยชน์ในที่ดิน

หากเกษตรกรไม่สามารถนำสำเนาเอกสารตาม (๔.๒.๑) ถึง (๔.๒.๘) มาแสดงได้ ให้เกษตรกรแสดงข้อมูลเกี่ยวกับที่ดินโดยกรอกข้อความตามแบบแสดงข้อมูลที่ดิน ทบ. ๑ - ๒ ที่กำหนดไว้ท้ายระเบียบนี้ โดยมีผู้ใหญ่บ้านหรือกำนัน หรือนายก อบต. หรือนายกเทศมนตรี (กรณีไม่มีผู้ใหญ่บ้าน หรือกำนัน) หรือประธานศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำแขวงหรือผู้นำชุมชน (เฉพาะท้องที่กรุงเทพมหานคร) ในท้องที่ที่สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำนั้นตั้งอยู่ให้การรับรอง หรือแสดงเอกสารหลักฐานการทำประชาคมแทนก็ได้

(๔.๓) ในกรณีเกษตรกรได้ครอบครองและใช้ประโยชน์ในที่ดินโดยไม่มีสิทธิได้รับเอกสารตาม ข้อ (๔.๒) วรรคหนึ่ง แต่มีเอกสาร ภบท. ๕ (แบบแสดงรายการที่ดินเพื่อชำระภาษีบำรุง

ท้องที่ประจำปี) และ ภบท. ๑๑ (ใบเสร็จรับเงินภาษีบำรุงท้องที่) ให้ใช้เอกสาร ภทบ. ๕ และ เอกสาร ภบท. ๑๑ ประกอบกัน

ในกรณีเกษตรกรไม่มีเอกสาร ภบท. ๑๑ และเป็นที่ดินตาม (๔.๕) ให้ใช้สำเนา ภบท. ๕ และหนังสือรับรอง ตามแบบ ทบ. ๑ - ๓ โดยมีผู้ใหญ่บ้านหรือกำนัน หรือนายก อบต. หรือนายกเทศมนตรี (กรณีไม่มีผู้ใหญ่บ้าน หรือกำนัน) หรือประธานศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำแขวงหรือผู้นำชุมชน (เฉพาะท้องที่กรุงเทพมหานคร) ในท้องที่ที่สถานที่เพาะเลี้ยง สัตว์น้ำนั้นตั้งอยู่ให้การรับรองประกอบกัน

(๔.๔) ในกรณีเกษตรกรทำการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในที่จับสัตว์น้ำ ในที่ดิน สาธารณประโยชน์ในที่ดินของรัฐ หรือในที่ดินอื่นใดในลักษณะเดียวกัน ให้ใช้สำเนาใบอนุญาตหรือสำเนาหนังสือ อนุญาต ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง แล้วแต่กรณี

(๔.๕) ในกรณีเกษตรกรได้ครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินในเขตป่า หรือเขต อุทยาน โดยมีใช้การครอบครองทำประโยชน์โดยการบุกรุก แต่ไม่มีสิทธิได้รับเอกสารสิทธิใด ๆ ให้ใช้หนังสือรับรอง จากผู้ใหญ่บ้านหรือกำนัน หรือนายก อบต.หรือนายกเทศมนตรี (กรณีไม่มีผู้ใหญ่บ้าน หรือกำนัน) หรือประธาน ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำแขวงหรือผู้นำชุมชน (เฉพาะท้องที่กรุงเทพมหานคร) ซึ่งรับรองว่าได้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินอยู่ก่อนประกาศเป็นเขตป่าหรือเขตอุทยาน และได้ครอบครอง โดยการบุกรุก ตามแบบ ทบ. ๑ - ๓ ที่กำหนดไว้ท้ายระเบียบนี้

(๔.๖) ในกรณีเกษตรกรทำการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในที่ดินของบุคคลอื่น ตาม (๔.๑) หรือ (๔.๒) หรือ (๔.๓) ให้ใช้สำเนาเอกสารแสดงสิทธิใช้ที่ดินของบุคคลอื่นนั้น และสำเนาเอกสารที่แสดงถึงการ ยินยอมให้เกษตรกรใช้ที่ดินนั้น เช่น สัญญาเช่าที่ดิน หนังสือยินยอมให้ใช้ที่ดินตามแบบ ทบ. ๑ - ๔ ที่กำหนดไว้ท้าย ระเบียบนี้ เป็นต้น ประกอบกัน

(๔.๗) ในกรณีเกษตรกรทำการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในที่ดินของบุคคลอื่นตาม (๔.๑) หรือ (๔.๒) โดยไม่มีเอกสารแสดงสิทธิใช้ที่ดินของบุคคลอื่น และสำเนาเอกสารที่แสดงถึงการยินยอมให้ เกษตรกรใช้ที่ดินนั้น ให้เกษตรกรผู้ขอขึ้นทะเบียนแสดงข้อมูลที่ดินตามแบบ ทบ. ๑ - ๒ ที่กำหนดไว้ท้าย ระเบียบนี้ โดยมีผู้ใหญ่บ้านหรือกำนัน หรือนายก อบต. หรือนายกเทศมนตรี (กรณีไม่มีผู้ใหญ่บ้าน หรือกำนัน) หรือประธานศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำแขวงหรือผู้นำชุมชน (เฉพาะท้องที่ กรุงเทพมหานคร) ในท้องที่ที่สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำนั้นตั้งอยู่ให้การรับรอง หรือแสดงเอกสารหลักฐาน การทำประชาคมแทนก็ได้

ข้อ ๑๑ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ลงทะเบียนรับคำขอและตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของ ข้อความและเอกสารหลักฐาน แล้วดำเนินการต่อไปนี้

(๑) กรณีที่ตรวจสอบแล้วเห็นว่าข้อความและเอกสารหลักฐานไม่ถูกต้องไม่ครบถ้วน ให้คืนคำขอพร้อมเอกสารและแจ้งให้ผู้ยื่นคำขอทราบภายใน ๑ วันทำการ เพื่อทำการแก้ไขให้ถูกต้องและ ยื่นใหม่ต่อไป

(๒) กรณีที่ตรวจสอบแล้วเห็นว่าข้อความ และเอกสารหลักฐานถูกต้องครบถ้วน ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ออกใบนัดหมายแก่ผู้ยื่นคำขอให้มารับบัตรประจำตัวเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ภายใน ๒๕ วันทำการ

ข้อ ๑๒ เมื่อตรวจสอบเอกสารถูกต้องครบถ้วนและออกใบนัดหมาย ตาม ข้อ ๑๑ (๒) ให้แก่ เกษตรกรแล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ไปตรวจสอบฟาร์มเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำของเกษตรกร และรายงานผลการ ตรวจสอบพร้อมจัดส่งเอกสารหลักฐานการยื่นขอขึ้นทะเบียนเกษตรกรไปยังสำนักงานประมงจังหวัด ภายใน ๗ วันทำการ

ข้อ ๑๓ เมื่อสำนักงานประมงจังหวัดได้รับเอกสารที่ส่งมาตามข้อ ๑๒ แล้ว ให้ลงทะเบียนรับเอกสาร และทำการตรวจสอบคำขอ เอกสารหลักฐานอีกครั้งหนึ่ง แล้วให้ดำเนินการดังนี้

(๑) กรณีตรวจสอบแล้วเห็นว่าข้อมูลไม่ถูกต้อง และไม่ครบถ้วนตามหลักเกณฑ์ มิให้รับขึ้นทะเบียน และให้ส่งเรื่องคืนไปยังผู้ยื่นคำขอเพื่อแจ้งการไม่รับขึ้นทะเบียนพร้อมเหตุผลให้เกษตรกรทราบ ภายใน ๕ วันทำการ

(๒) กรณีตรวจสอบแล้วเห็นว่าข้อมูลถูกต้อง และครบถ้วนตามหลักเกณฑ์ ให้ประมงจังหวัดอนุมัติให้ขึ้นทะเบียน

ข้อ ๑๔ เมื่อประมงจังหวัดได้อนุมัติให้ขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำแล้ว ให้บันทึกรายชื่อตลอดจนข้อมูลของเกษตรกรลงในฐานข้อมูลของกรมประมงภายใน ๑๐ วันทำการนับแต่วันอนุมัติ และให้มีการดำเนินการออกหมายเลขประจำตัวเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ หมายเลขประจำฟาร์มเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ และออกบัตรประจำตัวเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำให้แก่ผู้ขอขึ้นทะเบียนโดยให้ลงชื่อและประทับตรากรมประมง ด้วยหมึกแดง

หมายเลขประจำตัวเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำให้กำหนดตามหมายเลขประจำตัวประชาชนของเกษตรกรผู้ขอขึ้นทะเบียน หรือตามหมายเลขทะเบียนนิติบุคคลในกรณีผู้ขอขึ้นทะเบียนเป็นนิติบุคคล และให้มีหมายเลขเดียวต่อเกษตรกรหนึ่งราย

หมายเลขประจำฟาร์มเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำให้มีหนึ่งหมายเลขต่อหนึ่งฟาร์ม ตามรูปแบบที่กรมประมงกำหนด

สำหรับเกษตรกรที่ได้รับขึ้นทะเบียนเกษตรกรไว้แล้วแต่ทะเบียนเกษตรกรได้สิ้นสภาพไป เมื่อเกษตรกรรายเดิมขอขึ้นทะเบียนใหม่ ให้ออกหมายเลขประจำฟาร์ม โดยใช้หมายเลขประจำฟาร์มเดิมที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้

บัตรประจำตัวเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำให้มีรูปแบบตามแบบ ทบ. ๑ ที่กำหนดไว้ท้ายระเบียบนี้

ข้อ ๑๕ เมื่อประมงจังหวัดได้อนุมัติให้ขึ้นทะเบียนแล้ว ให้ถือว่าเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำดังกล่าวเป็นผู้ที่ได้รับการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำของกรมประมง นับตั้งแต่วันที่ที่ยื่นคำขอขึ้นทะเบียน

ข้อ ๑๖ ให้สำนักงานประมงจังหวัดดำเนินการมอบบัตรประจำตัวเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ให้เกษตรกรภายในกำหนดนัดหมาย

บทที่ ๒

อายุทะเบียน การสิ้นสภาพทะเบียน และการต่ออายุทะเบียนเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

ข้อ ๑๗ อายุของทะเบียนเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ มีกำหนด ๓ ปี นับแต่วันที่ได้รับการขึ้นทะเบียน

เกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่ได้รับการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำไว้แล้ว และใกล้หมดอายุ หากประสงค์ต่ออายุทะเบียน ให้ยื่นแบบแสดงความจำนงต่ออายุทะเบียนตามแบบ ทบ. ๑ - ๕ ที่กำหนดไว้ท้ายระเบียบนี้ ณ สถานที่ที่ยื่นคำขอขึ้นทะเบียน ภายใน ๖๐ วัน ก่อนทะเบียนจะหมดอายุลง โดยต้องแสดงหลักฐานดังต่อไปนี้

(๑) บัตรประจำตัวเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำฉบับเดิม

(๒) หลักฐานที่แสดงว่าได้มีการดำเนินการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำอย่างต่อเนื่อง

(๓) สำหรับกรณีดำเนินการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในที่จับสัตว์น้ำ ในที่ดินสาธารณประโยชน์ ในที่ดินของรัฐ หรือในที่ดินอื่นใดในลักษณะเดียวกัน ตามข้อ ๑๐ (๔.๔) ให้แสดงสำเนาใบอนุญาตหรือสำเนา หนังสืออนุญาตตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ข้อ ๑๘ ให้เกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่ได้รับการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ มีหน้าที่ต้องแจ้งข้อมูลการเลี้ยงสัตว์น้ำรายปีตามแบบ ทบ. ๑ - ๖ ที่กำหนดไว้ท้ายระเบียบนี้ทุกปี ภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันที่ครบรอบปี ณ สถานที่ที่ยื่นคำขอขึ้นทะเบียน

ในกรณีมีการเปลี่ยนแปลงข้อมูลการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในส่วนที่เกี่ยวกับชนิดสัตว์น้ำ หรือประเภทสัตว์น้ำ หรือประเภทการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ หรือเนื้อที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ให้แจ้งการเปลี่ยนแปลง ดังกล่าว ตามแบบ ทบ. ๑ - ๗ ที่กำหนดไว้ท้ายระเบียบนี้

ข้อ ๑๙ การดำเนินการต่ออายุทะเบียนเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำให้น้ำหลักเกณฑ์ วิธีการ และขั้นตอนการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำมาใช้โดยอนุโลม ทั้งนี้ ให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จ ภายใน ๑๐ วันทำการ

ข้อ ๒๐ ในกรณีเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้เสียชีวิตลง หากทายาท ประสงค์ดำเนินการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำต่อไป ให้ทายาทดังกล่าวยื่นคำขอขึ้นทะเบียนเป็นเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยง สัตว์น้ำรายใหม่ ภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันที่เกษตรกรเสียชีวิต โดยใช้หมายเลขประจำฟาร์มเดิม

ข้อ ๒๑ การสืบสภาพทางทะเบียนของเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ นอกจากเป็นไปด้วยการ หมดยุทะเบียนตามข้อ ๑๗ ของระเบียบนี้แล้ว ทะเบียนเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำอาจสืบสภาพไป เมื่อประมงจังหวัดได้พิจารณาอนุมัติให้ถอนชื่อออกจากทะเบียนเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ด้วยเหตุดังต่อไปนี้

(๑) เมื่อเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำเสียชีวิต

(๒) เมื่อเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำแจ้งยกเลิกการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ตามแบบ ทบ. ๑ - ๘ ที่กำหนดไว้ท้ายระเบียบนี้

(๓) เมื่อปรากฏว่าเกษตรกรแจ้งข้อมูลหรือแสดงหลักฐานที่ใช้ในการขอขึ้นทะเบียน เป็นเท็จโดยเจตนา

(๔) เมื่อปรากฏว่าเกษตรกรไม่ยินยอมให้พนักงานเจ้าหน้าที่ของกรมประมงเข้าไป ตรวจสอบฟาร์มเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในระหว่างเวลาราชการโดยไม่มีเหตุอันสมควร

(๕) เมื่อเกษตรกรไม่แจ้งข้อมูลการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำรายปี ภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ ในข้อ ๑๘ วรรคหนึ่ง

(๖) เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบพบว่าเกษตรกรไม่ได้ดำเนินการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ แล้ว

ทั้งนี้ ในกรณีประมงจังหวัดได้พิจารณาอนุมัติให้ถอนชื่อออกจากทะเบียนเกษตรกร ผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำด้วยเหตุตาม (๓) ให้ถือว่าไม่มีสภาพทางทะเบียนมาตั้งแต่นั้น ส่วนกรณีประมงจังหวัด ได้พิจารณาอนุมัติให้ถอนชื่อออกจากทะเบียนเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำด้วยเหตุตาม (๔) หรือ (๕) ให้ถือว่า ไม่มีสภาพทางทะเบียนในวันที่ประมงจังหวัดได้อนุมัติให้ถอนชื่อออกจากทะเบียน

เกษตรกรที่ถูกถอนชื่อออกจากทะเบียนเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำตาม (๓) (๔) และ (๕) สามารถอุทธรณ์การถูกถอนชื่อต่อประมงจังหวัดได้ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้ทราบหรือควรทราบ การถูกถอนชื่อดังกล่าว คำวินิจฉัยอุทธรณ์ของประมงจังหวัดให้ถือเป็นที่สุด

เมื่อประมงจังหวัดได้อนุมัติให้ถอนชื่อออกจากทะเบียนเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ แล้ว ให้ประมงจังหวัดดำเนินการแจ้งการถอนชื่อต่อสำนักงานตรวจราชการกรม (สตร.) ภายใน ๑๕ วัน นับจาก วันพ้นระยะเวลาอุทธรณ์

หมวดที่ ๓

การขึ้นทะเบียนผู้ประกอบการด้านการประมง

ข้อ ๒๒ ผู้ประกอบการด้านการประมงที่มีความประสงค์จะขึ้นทะเบียนผู้ประกอบการด้านการประมง ให้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียนผู้ประกอบการด้านการประมงตามแบบ ทบ. ๒ - ๑ ที่กำหนดไว้ท้ายระเบียบนี้ ณ สำนักงานประมงจังหวัด หรือสำนักงานประมงอำเภอท้องที่ที่สถานที่ประกอบการด้านการประมงตั้งอยู่ หรือจุดรับขึ้นทะเบียนตามที่หน่วยงานผู้รับขึ้นทะเบียนกำหนด

ข้อ ๒๓ บัตรประจำตัวผู้ประกอบการด้านการประมง ให้มีรูปแบบตามแบบ ทบ. ๒ ที่กำหนดไว้ท้ายระเบียบนี้

ข้อ ๒๔ ผู้ประกอบการด้านการประมงที่มีความประสงค์ขอต่ออายุทะเบียนผู้ประกอบการด้านการประมง ให้ยื่นคำขอต่ออายุทะเบียนผู้ประกอบการด้านการประมงตามแบบคำขอ ทบ. ๒ - ๒ ที่กำหนดไว้ท้ายระเบียบนี้ ณ สถานที่ที่ยื่นคำขอขึ้นทะเบียนผู้ประกอบการด้านการประมง ภายใน ๖๐ วัน ก่อนวันทะเบียนหมดอายุ

ข้อ ๒๕ ให้นำหลักเกณฑ์ วิธีการ และขั้นตอนเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ตั้งแต่ข้อ ๘ ถึงข้อ ๒๑ มาใช้สำหรับการขึ้นทะเบียนผู้ประกอบการด้านการประมง โดยอนุโลม

บทเฉพาะกาล

ข้อ ๒๖ สำหรับเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำหรือผู้ประกอบการด้านการประมงที่ได้รับ การขึ้นทะเบียนไว้แล้วอยู่ก่อนระเบียบนี้มีผลใช้บังคับ ให้ทะเบียนมีอายุต่อไปตามระเบียบที่ใช้ขึ้นทะเบียน จนกว่าทะเบียนจะหมดอายุ เว้นแต่มีเหตุที่ทำให้สิ้นสภาพไปตามระเบียบนี้ และหากเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ หรือผู้ประกอบการด้านการประมงมีความประสงค์จะต่ออายุทะเบียนก็ให้ดำเนินการให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และขั้นตอนการต่ออายุทะเบียนที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้ ต่อไป

ประกาศ ณ วันที่ ๑๙ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๖

(นายวิมล จันทโรทัย)

อธิบดีกรมประมง

ตัวอย่างแบบฟอร์มคำขอขึ้นทะเบียน

แบบ ทบ. ๑ - ๑

เลขที่เอกสาร.....
(บันทึกโดยสำนักงานประมงจังหวัด)

แบบคำขอขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

เขียนที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

๑. ข้าพเจ้า ☐ นาย ☐ นาง ☐ นางสาว☐ ๑.๑ เป็นบุคคลธรรมดา อายุ.....ปี วัน / เดือน / ปีเกิด

สัญชาติ.....

เลขประจำตัวประชาชน *

ที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้ เลขที่..... ตรอก/ซอย..... ถนน..... หมู่ที่.....

ชื่อหมู่บ้าน..... ตำบล/แขวง*..... อำเภอ/เขต*..... จังหวัด*.....

รหัสไปรษณีย์..... หมายเลขโทรศัพท์/โทรศัพท์เคลื่อนที่.....

โทรสาร..... E-mail.....

☐ ๑.๒ เป็นนิติบุคคล

๑.๒.๑ นิติบุคคลประเภท.....ชื่อนิติบุคคล.....

จดทะเบียนเมื่อ.....ทะเบียนเลขที่* (ในกรณีเป็นนิติ

บุคคล ให้กรอก เลข ๐ ในช่องแรก ช่องที่ ๒ และ ๓ กรอกรหัสจังหวัด และตามด้วยเลขทะเบียนนิติบุคคลเดิม ๑๐ หลัก)

มีสำนักงานตั้งอยู่เลขที่..... ตรอก/ซอย..... ถนน.....

หมู่ที่..... ชื่อหมู่บ้าน..... ตำบล/แขวง..... อำเภอ/เขต..... จังหวัด.....

รหัสไปรษณีย์..... หมายเลขโทรศัพท์..... โทรสาร.....

๑.๒.๒ โดย ☐ นาย ☐ นาง ☐ นางสาวเป็นผู้มีอำนาจลงชื่อแทนนิติบุคคลผู้ขออนุญาต อายุ.....ปี สัญชาติ.....เลขประจำตัวประชาชน

ที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้ เลขที่..... ตรอก/ซอย..... ถนน..... หมู่ที่.....

ชื่อหมู่บ้าน..... ตำบล/แขวง..... อำเภอ/เขต..... จังหวัด.....

รหัสไปรษณีย์..... หมายเลขโทรศัพท์/โทรศัพท์เคลื่อนที่.....

โทรสาร..... E-mail.....

๑.๒.๓ โดยมีผู้จัดการ/ผู้ดำเนินการ ชื่อ ☐ นาย ☐ นาง ☐ นางสาวอายุ.....ปี สัญชาติ.....เลขประจำตัวประชาชน *

ที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้ เลขที่..... ตรอก/ซอย..... ถนน..... หมู่ที่.....

ชื่อหมู่บ้าน..... ตำบล/แขวง*..... อำเภอ/เขต*..... จังหวัด*.....

รหัสไปรษณีย์..... หมายเลขโทรศัพท์/โทรศัพท์เคลื่อนที่.....

โทรสาร..... E-mail.....

ทป. ๑ - ๑ หน้า ๒

๒. ข้อมูลสถานที่ตั้งฟาร์ม และสำนักงาน

๒.๑ ชื่อฟาร์ม/ชื่อเกษตรกร.....

สถานที่ตั้งฟาร์ม*..... ตรอก/ซอย..... ถนน..... หมู่ที่*.....
 ชื่อหมู่บ้าน..... ตำบล/แขวง*..... อำเภอ/เขต*..... จังหวัด*.....
 รหัสไปรษณีย์..... หมายเลขโทรศัพท์/โทรศัพท์เคลื่อนที่.....
 โทรสาร..... E-mail Address.....

- หมายเหตุ : ๑. กรณีไม่มีบ้านเลขที่ ให้บันทึกเครื่องหมาย “ - ”
 ๒. เขตเทศบาล กรณีไม่มีหมู่ ให้บันทึกหมู่ที่ “ ๐ ”
 ๓. ฟาร์มเลี้ยงหอยทะเล กรณีที่ไม่สามารถระบุหมู่ที่ ให้บันทึก หมู่ที่ “ ๙๙ ”
 ๔. กรณีฟาร์มที่มีอาณาบริเวณครอบคลุมพื้นที่มากกว่า ๑ หมู่ ให้บันทึกหมู่ที่มีพื้นที่ฟาร์มมากที่สุด

๒.๒ สำนักงาน ชื่อ.....

อยู่เลขที่..... ตรอก/ซอย..... ถนน..... หมู่ที่.....
 ชื่อหมู่บ้าน..... ตำบล/แขวง..... อำเภอ/เขต..... จังหวัด.....
 รหัสไปรษณีย์..... หมายเลขโทรศัพท์..... โทรสาร.....

๓. แผนที่แสดงสถานที่ตั้งฟาร์มโดยสังเขป (เพื่อความสะดวกของเจ้าหน้าที่ในการเดินทางเข้าไปติดต่อที่ฟาร์ม)
 โปรแกรมจุดพิกัดโดยใช้ระบบพิกัด UTM พื้นหลักฐาน WGS ๑๙๘๔
 จุดพิกัดฟาร์ม E*.....N*.....

๔. มีความประสงค์ขอขึ้นทะเบียน ดังต่อไปนี้

☐

๔.๑ ประเภทโรงเพาะฟัก/อนุบาล (ให้กา ✓ ในช่อง ☐ เพียงกิจกรรมเดียว)

☐ เพาะฟักอย่างเดียว

เนื้อที่เพาะฟักรวมของฟาร์ม (ไร่).....

☐ เพาะฟักและอนุบาล

เนื้อที่เพาะฟักและอนุบาลรวมของฟาร์ม (ไร่).....

☐ อนุบาลอย่างเดียว

เนื้อที่อนุบาลรวมของฟาร์ม (ไร่).....

หมายเลขประจำฟาร์ม

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

(บันทึกโดยเจ้าหน้าที่ผู้รับคำขอ)

ชนิดสัตว์น้ำ	เนื้อที่เพาะฟัก/อนุบาลรวมของกลุ่มสัตว์น้ำ	กำลังผลิตโดยเฉลี่ยต่อปี(ตัว)
☐ กุ้งทะเล		
๑. กุ้งกุลาดำ		
๒. กุ้งขาว		
๓. กุ้งแชบ๊วย		
๔. กุ้งอื่นๆ(ระบุ).....		
☐ กุ้งน้ำจืด		
๑. กุ้งก้ามกราม		
๒. กุ้งอื่นๆ(ระบุ).....		
☐ ปลาน้ำจืด (ระบุชนิด)		
๑.		
๒.		
๓.		
๔.		
๕.		
☐ ปลาทะเล (ระบุชนิด)		
๑.		
๒.		
๓.		
☐ หอยทะเล (ระบุชนิด)		
๑.		
๒.		
๓.		
☐ หอยน้ำจืด (ระบุชนิด)		
๑.		
๒.		
๓.		
☐ ปู (ระบุชนิด)		
๑.		
๒.		
๓.		
☐ ปลาสวยงาม (ระบุชนิด)		
๑.		
๒.		
๓.		
☐ สัตว์น้ำอื่นๆ (ระบุชนิด)		
๑.		
๒.		
๓.		

- ☐ ๔.๒ ประเภทฟาร์มเลี้ยง* (ให้กา ☒ ในช่อง ☐ เพียงลักษณะการเลี้ยงเดียว)

☐ เลี้ยงแบบยังชีพ เนื้อที่ฟาร์ม(ไร่)..... เนื้อที่เลี้ยงรวมทั้งหมด (ไร่).....

☐ เลี้ยงแบบพาณิชย์ เนื้อที่เลี้ยงรวม (ตร.ม.).....

หมายเหตุ : เลี้ยงแบบยังชีพ	หมายถึง การเลี้ยงสัตว์น้ำ เพื่อบริโภคในครัวเรือนเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งอาจมีเหลือ จำหน่าย จ่ายแจกบ้าง แต่เพียงเล็กน้อย
เลี้ยงแบบพาณิชย์	หมายถึง การเลี้ยงสัตว์น้ำ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อขายมากกว่าการบริโภค มีการจัดการบ่อที่ดี มีการให้อาหาร ซื้อพันธุ์สัตว์น้ำมาปล่อย และมีการกำหนดเวลาในการเลี้ยง ซึ่งต้องมีการจัดการดูแลอย่างสม่ำเสมอ
เนื้อที่ฟาร์ม	หมายถึง เนื้อที่ที่ใช้ประโยชน์เพื่อการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ โดยรวมเนื้อที่ผิวน้ำที่ใช้ในการเพาะเลี้ยง(รวมเพาะฟัก/อนุบาล) บ่อพักน้ำ คลองส่งน้ำ คลองระบายน้ำ คู คันดิน ขอบบ่อ และสิ่งปลูกสร้าง
เนื้อที่เลี้ยงรวมทั้งหมด	หมายถึง เนื้อที่ผิวน้ำที่ใช้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำทั้งหมด <u>ไม่รวม</u> บ่อพักน้ำ คลองส่งน้ำ คลองระบายน้ำ คู คันดิน ขอบบ่อ สิ่งปลูกสร้าง

- ☐ เลี้ยงกุ้งชนิดเดียว เนื้อที่เลี้ยงรวม (ไร่).....

ชนิดพันธุ์กึ่ง (ให้บันทึกทุกชนิดที่เลี้ยง โดย จำแนกตามประเภทการเลี้ยง)	ประเภทการเลี้ยง (ให้กา ✓ ตามประเภทการเลี้ยง)			จำนวน บ่อ ที่เลี้ยง	เนื้อที่ เลี้ยง (ไร่)	กำลังผลิต โดยเฉลี่ยต่อปี (กก.)
	พัฒนา (มีระบบการจัดการที่ดี และใช้พันธุ์กึ่งจาก โรงเพาะฟักเท่านั้น)	กึ่งพัฒนา (ปล่อยพันธุ์กึ่งจาก โรงเพาะฟักเสริม)	ธรรมชาติ (ใช้พันธุ์กึ่งจาก ธรรมชาติอย่างเดียว)			
๑.						
๒.						
๓.						

- ☐ เลี้ยงกุ้งหลายชนิดรวมในบ่อเลี้ยงเดียว เนื้อที่เลี้ยงรวม(ไร่).....

ชนิดพันธุ์กิ้ง (ให้บันทึกทุกชนิดที่เลี้ยง โดย จำแนกตามประเภทการเลี้ยง)	ชนิด กิ้งทะเล ที่เลี้ยง เป็นหลัก	ประเภทการเลี้ยง (ให้กา ☒ ตามประเภทการเลี้ยง)			จำนวน บ่อ ที่เลี้ยง	เนื้อที่ เลี้ยง (ไร่)	กำลังผลิต โดยเฉลี่ยต่อ ปี (กก.)
		พัฒนา (มีระบบการจัดการที่ดี และใช้พันธุ์กิ้งจาก โรงเพาะฟักเท่านั้น)	กึ่งพัฒนา (ปล่อยพันธุ์กิ้งจาก โรงเพาะฟักเสริม)	ธรรมชาติ (ใช้พันธุ์กิ้ง จากธรรมชาติ อย่างเดียว)			
๑.							
๒.							
๓.							

- ☐ เลี้ยงสัตว์น้ำชนิดเดียว (ปลา จระเข้ ตะพาบน้ำ กบ ฯลฯ) เนื้อที่เลี้ยงรวม (ไร่)เนื้อที่เลี้ยงรวมตรม.

[illegible]

☐ เลี้ยงปลาสวยงาม ได้แก่ ปลาสอด ปลาการ์ฟ ปลากัด ปลาหมอสี ฯลฯ เนื้อที่เลี้ยงรวม (ไร่).....

เนื้อที่เลี้ยงรวม(ตร.ม.)

ชนิดสัตว์น้ำ (ให้บันทึกทุกชนิดที่เลี้ยง โดย จำแนกตามประเภทการเลี้ยง)	ประเภทการเลี้ยง (ให้กา ✓ ตามประเภทการเลี้ยง)			จำนวนหน่วย ที่เลี้ยง (บ่อ / อื่นๆ(ระบุ))	เนื้อที่ เลี้ยง (ไร่)	เนื้อที่ เลี้ยง (ตร.ม.)	กำลังผลิต โดยเฉลี่ยต่อ ปี (ตัว)
	บ่อดิน	บ่อซีเมนต์/ บ่อพลาสติก (ตร.ม.)	วิธีการอื่นๆ (ระบุ)				
๑.							
๒.							
๓.							
๔.							
๕.							
๖.							
๗.							

๕. พร้อมกับคำขอนี้ ข้าพเจ้าได้แนบหลักฐานต่างๆ มาด้วยแล้ว คือ

- ☐ สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนของผู้ขอและผู้รับมอบอำนาจ (กรณีมอบอำนาจให้ผู้อื่นดำเนินการแทน)
- ☐ หนังสือรับรองการจดทะเบียนนิติบุคคล (กรณีผู้ขอเป็นนิติบุคคล)
- ☐ หนังสือมอบอำนาจ
- ☐ สำเนาเอกสารแสดงสิทธิใช้ที่ดิน

☐ กรณีเกษตรกรเป็นเจ้าของที่ดินมีโฉนด

สำเนาโฉนด เลขที่.....

แบบ ทบ ๑ - ๒ เลขที่..... (กรณีไม่สามารถนำสำเนาโฉนดมาแสดงได้)

☐ กรณีเกษตรกรเป็นผู้มีสิทธิใช้ประโยชน์ในที่ดิน

สำเนา น.ส. ๓ เลขที่.....

สำเนา น.ส. ๓ ก เลขที่.....

สำเนา สปก.๔-๐๑ เลขที่.....

สำเนา ส.ค. ๑ เลขที่.....

สำเนา กสน. ๓ เลขที่..... หรือ กสน. ๕ เลขที่.....

(กรณีอยู่ในเขตนิคมสหกรณ์)

พ.ส. ๒๓ เลขที่.....(กรณีอยู่ในพื้นที่ป่าสงวน)

ส.ท.ก. เลขที่.....(กรณีสิทธิทำกินอยู่ในเขตป่าสงวน)

เอกสารอื่นที่แสดงว่าเป็นผู้มีสิทธิใช้ประโยชน์ในที่ดิน (ระบุ).....เลขที่.....

แบบ ทบ ๑ - ๒ เลขที่.....(กรณีไม่สามารถนำสำเนาเอกสารแสดงการเป็นผู้มีสิทธิ
ใช้ประโยชน์ในที่ดินมาได้)

ทบ. ๑ - ๑ หน้า ๗

☐ กรณีเกษตรกรครอบครองและใช้ประโยชน์ที่ดินโดยไม่มีสิทธิได้รับเอกสารแสดงสิทธิใด ๆ จากทางราชการ แต่มี ฎท.๕

ฎท.๕ และ ฎท.๑๑

☐ กรณีเกษตรกรครอบครองและใช้ประโยชน์ที่ดินโดยไม่มีสิทธิได้รับเอกสารแสดงสิทธิใด ๆ จากทางราชการ แต่มี ฎท.๕ โดยไม่มี ฎท.๑๑

ฎท.๕ และ แบบ ทบ ๑ - ๓

☐ กรณีเกษตรกรทำการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในที่จับสัตว์น้ำ ที่ดินสาธารณะประโยชน์ หรือที่ดินของรัฐ ใบอนุญาต หรือ

หนังสืออนุญาต

☐ กรณีเกษตรกรครอบครองและทำประโยชน์ที่ดินที่อยู่เขตป่าหรือเขตอุทยาน โดยมิใช่การบุกรุกและไม่มีสิทธิได้รับเอกสารสิทธิใด ๆ

แบบ ทบ ๑ - ๓

☐ กรณีเกษตรกรเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในที่ดินของบุคคลอื่น

สำเนาเอกสารแสดงสิทธิการใช้ที่ดินของบุคคลอื่น และ

เอกสารแสดงถึงการยินยอมให้ใช้ที่ดิน (ระบุ).....หรือ

แบบ ทบ ๑ - ๔

☐ กรณีเกษตรกรทำการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำของบุคคลอื่น โดยไม่มีเอกสารแสดงสิทธิการใช้ที่ดินของบุคคลอื่น และไม่มีเอกสารแสดงการยินยอมให้เกษตรกรใช้ที่ดินนั้น

แบบ ทบ ๑ - ๒ หรือ

เอกสารการทำประชาคม

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าข้อความทั้งหมดข้างต้นเป็นความจริง

(ลงชื่อ).....ผู้ยื่นคำขอ

(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

☐ หลักฐานถูกต้องครบถ้วน

(ลงชื่อ).....พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้รับคำขอ

(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

ความเห็นพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ตรวจสอบฟาร์ม

คำสั่ง

☐ เห็นควรรับขึ้นทะเบียน

☐ ไม่เห็นควรรับขึ้นทะเบียน เนื่องจาก.....

(ลงชื่อ).....

(ลงชื่อ).....

(.....)

(.....)

ตำแหน่ง.....

ตำแหน่ง.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

ด้านหน้า

	บัตรประจำตัวผู้ประกอบการด้านการประมง		ทบ. ๒
	เลขประจำตัวผู้ประกอบการ..... เลขประจำสถานที่ประกอบการ..... ชื่อ..... วันออกบัตร.....วันหมดอายุ..... ลงชื่อ.....ผู้ออกบัตร (.....) ตำแหน่ง.....		

ด้านหลัง

ชื่อสถานประกอบการ.....	
ที่ตั้งสถานประกอบการ เลขที่.....	หมู่ที่.....
ตำบล.....	อำเภอ.....
จังหวัด.....	รหัสไปรษณีย์.....
** ผู้ประกอบการต้องแจ้งต่ออายุทะเบียนภายใน ๖๐ วัน ก่อนทะเบียนหมดอายุ **	

****ขนาดเท่าบัตรประชาชน พื้นบัตรสีขาว ตัวอักษรสีดำ**

ภาคผนวก ข

คำแนะนำคุณภาพน้ำที่เหมาะสมต่อการเลี้ยงปูม้าและปูทะเล

คุณภาพน้ำ	ค่ามาตรฐาน
ความเค็ม : ปูม้า : ปูทะเล	25 g/kg ถึง 30 g/kg 15 g/kg ถึง 30 g/kg (ส่วนในพัน หรือ ppt)
สารแขวนลอย (Suspended Solids หรือ SS)	< 70 mg/l
ความโปร่งใส (โดยใช้ Secchi disc)	30 cm ถึง 40 cm
อุณหภูมิ	28°C ถึง 30°C
ออกซิเจนที่ละลายในน้ำ (Dissolved Oxygen; DO)	> 4 mg/l
บีโอดี (Biochemical Oxygen Demand; BOD)	~ 2 mg/l (เทียบเท่าคุณภาพน้ำธรรมชาติ)
แอมโมเนียรวม (Total NH ₃)	< 0.4 mg/l
ไนไตรท์ (NO ₂ ⁻)	< 0.1 mg/l
ไฮโดรเจนซัลไฟด์ (Hydrogen Sulfide หรือ H ₂ S)	< 0.02 mg/l
ค่าความเป็นกรด-เบส (pH)	7.0 ถึง 8.5
ความเป็นด่างรวม (Total Alkalinity)	80 mg/l ถึง 150 mg/l
ฟอสฟอรัส (Phosphorus)	< 0.4 mg/l

ที่มา : ดัดแปลงจากมาตรฐานคุณภาพน้ำเพื่อการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง, สำนักวิจัยและพัฒนาประมงชายฝั่ง
สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงกุ้งทะเล กรมประมง

ภาคผนวก ค

ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
เรื่อง กำหนดมาตรฐานควบคุมการระบายน้ำทิ้งจากบ่อเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง

หน้า ๑

เล่ม ๑๒๑ ตอนพิเศษ ๔๕ ง

ราชกิจจานุเบกษา

๑ พฤษภาคม ๒๕๕๗

ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อม

เรื่อง กำหนดมาตรฐานควบคุมการระบายน้ำทิ้ง
จากบ่อเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง

เพื่อกำหนดมาตรฐานควบคุมการระบายน้ำทิ้งจากบ่อเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕๕ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ แก้ไขโดยมาตรา ๑๑๔ แห่งพระราชกฤษฎีกาแก้ไขบทบัญญัติให้สอดคล้องกับการโอนอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ พ.ศ. ๒๕๔๕ อันเป็นพระราชบัญญัติที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๘ ประกอบกับมาตรา ๓๕ มาตรา ๔๘ มาตรา ๕๐ และมาตรา ๕๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยคำแนะนำของคณะกรรมการควบคุมมลพิษและโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติจึงออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ในประกาศนี้

“บ่อเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง” หมายความว่า พื้นที่ที่ปรับให้จมน้ำได้โดยวิธีต่าง ๆ เพื่อการเลี้ยงสัตว์น้ำเค็มหรือสัตว์น้ำกร่อยในบริเวณนอกแนวป้องกันน้ำเค็มของกรมชลประทานหรือในแนวเขตที่ดินชายทะเลชั้นในของกรมพัฒนาที่ดิน

หน้า ๒

เล่ม ๑๒๑ ตอนพิเศษ ๔๕ ง

ราชกิจจานุเบกษา

๑ พฤษภาคม ๒๕๕๗

“พื้นที่บ่อ” หมายความว่า พื้นที่บ่อที่ใช้เลี้ยง โดยรวมคู คลองส่งและระบายน้ำ

“สัตว์น้ำ” หมายความว่า สัตว์น้ำตามกฎหมายว่าด้วยการประมง

“น้ำทิ้ง” หมายความว่า น้ำที่ผ่านระบบบำบัดน้ำเสียแล้วจนเป็นไปตามมาตรฐานควบคุมการระบายน้ำทิ้งตามที่กำหนดไว้ในประกาศนี้

ข้อ ๒ ให้กำหนดมาตรฐานควบคุมการระบายน้ำทิ้งจากบ่อเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งซึ่งมีพื้นที่บ่อตั้งแต่ ๑๐ ไร่ ขึ้นไป ไว้ดังต่อไปนี้

(๑) ค่าความเป็นกรดและด่าง (pH) มีค่าระหว่าง ๖.๕-๘.๐

(๒) บีโอดี (Biochemical Oxygen Demand) มีค่าไม่เกิน ๒๐ มิลลิกรัมต่อลิตร

(๓) สารแขวนลอย (Suspended Solids) มีค่าไม่เกิน ๗๐ มิลลิกรัมต่อลิตร

(๔) แอมโมเนีย ($\text{NH}_3 - \text{N}$) มีค่าไม่เกิน ๑.๑ มิลลิกรัมไนโตรเจนต่อลิตร

(๕) ฟอสฟอรัสรวม (Total Phosphorus) มีค่าไม่เกิน ๐.๕ มิลลิกรัมฟอสฟอรัสต่อลิตร

(๖) ไฮโดรเจนซัลไฟด์ (H_2S) มีค่าไม่เกิน ๐.๐๑ มิลลิกรัมต่อลิตร

(๗) ไนโตรเจนรวม (Total Nitrogen) คือ ผลรวมของไนโตรเจนละลาย (Total Dissolved Nitrogen) และไนโตรเจนแขวนลอย (Total Particulate Nitrogen) มีค่ารวมกันไม่เกิน ๔.๐ มิลลิกรัมไนโตรเจนต่อลิตร

ข้อ ๓ การเก็บตัวอย่างน้ำทิ้งเพื่อการตรวจสอบมาตรฐานควบคุมการระบายน้ำทิ้งตามข้อ ๒ ให้เก็บแบบจ้วง (Grab Sampling) จากจุดที่ระบายน้ำทิ้งออกสู่สิ่งแวดล้อมภายนอกพื้นที่บ่อเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง

หน้า ๓

เล่ม ๑๒๑ ตอนพิเศษ ๔๕ ง

ราชกิจจานุเบกษา

๑ พฤษภาคม ๒๕๕๓

ข้อ ๕ การตรวจสอบค่ามาตรฐานน้ำทิ้งจากบ่อเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง
ตามข้อ ๒ ให้ใช้วิธีดังต่อไปนี้

- (๑) การตรวจสอบค่าความเป็นกรดและด่างให้ใช้เครื่องวัดความเป็นกรดและ
ด่างของน้ำ (pH Meter) ตามวิธีหาค่าแบบวิธีอิเล็กโตรเมตริก (Electrometric)
- (๒) การตรวจค่าบีโอดีให้ใช้วิธีอะไซด์ โมดิฟิเคชัน (Azide Modification)
ที่อุณหภูมิ ๒๐ องศาเซลเซียส เป็นเวลา ๕ วัน โดยใช้ Synthetic Seawater
- (๓) การตรวจสอบค่าสารแขวนลอยให้ใช้วิธีการกรองผ่านแผ่นกรองใยแก้ว ขนาด
ตากรอง ๐.๒ ไมโครเมตร
- (๔) การตรวจสอบค่าแอมโมเนียให้ใช้วิธีโมดิไฟด์ ไอโดฟีนอล บลู
(Modified Idophenol Blue)
- (๕) การตรวจสอบค่าฟอสฟอรัสรวมให้ใช้วิธีแอสคอร์บิก แอซิด (Ascorbic
Acid)
- (๖) การตรวจสอบค่าไฮโดรเจนซัลไฟด์ให้ใช้วิธีเมทิลีน บลู (Methylene
Blue)
- (๗) การตรวจสอบค่าไนโตรเจนรวมให้นำค่าการตรวจวัดไนโตรเจนละลาย
และไนโตรเจนแขวนลอยบวกรวมกัน โดยการหาค่า
 - (ก) ไนโตรเจนละลายให้ใช้วิธีเปอร์ซัลเฟต ไดเจสชัน (Persulfate
Digestion)
 - (ข) ไนโตรเจนแขวนลอยให้ใช้วิธีวัดค่าสารแขวนลอยบนแผ่นกรอง
ใยแก้วขนาดตากรอง ๐.๗ ไมโครเมตร และวิเคราะห์ด้วย Nitrogen Analyzer

หน้า ๔

เล่ม ๑๒๑ ตอนพิเศษ ๔๕ ง

ราชกิจจานุเบกษา

๑ พฤษภาคม ๒๕๔๗

ข้อ ๕ รายละเอียดของวิธีตรวจสอบค่ามาตรฐานน้ำทิ้งจากบ่อเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งตามข้อ ๔ ให้เป็นไปตามวิธีมาตรฐานสำหรับการวิเคราะห์น้ำและน้ำเสีย ใน Standard Methods for Examination of Water and Wastewater (APHA, AWWA and WEF), Practical Handbook of Seawater Analysis (Stickland and Parsons), Methods of Seawater Analysis (Koroleff), Determination of Ammonia in Estuary (Sasaki and Sawada) Methods of Seawater Analysis (Grasshoff K.) และ/หรือคู่มือวิเคราะห์น้ำและน้ำเสียของสมาคมวิศวกรรมสิ่งแวดล้อมแห่งประเทศไทย

ข้อ ๖ รายละเอียดและวิธีตรวจสอบค่ามาตรฐานน้ำทิ้งจากบ่อเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งนอกเหนือจากข้อ ๔ และข้อ ๕ ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการควบคุมมลพิษประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ประกาศ ณ วันที่ ๑๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๔๗

สุวิทย์ คุณกิตติ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ

สิ่งแวดล้อม

ภาคผนวก ง

ประกาศกรมประมง

เรื่อง หลักเกณฑ์การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในที่จับสัตว์น้ำประเภทที่สาธารณประโยชน์

ด้วยในแหล่งน้ำสาธารณะต่างๆ ปัจจุบันมีเกษตรกรเข้าไปทำการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำอย่างแพร่หลายและได้มีการขยายพื้นที่ในการเลี้ยงสัตว์น้ำเป็นจำนวนมาก ซึ่งหากไม่มีการจัดการที่เหมาะสม อาจส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมและคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำ อันจะส่งผลกระทบต่อราษฎรผู้ใช้น้ำเพื่อการอุปโภคและบริโภค รวมทั้งผู้สัญจรทางน้ำและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำของเกษตรกรได้ ดังนั้น เพื่อเป็นการส่งเสริมการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในแหล่งน้ำสาธารณะให้มีความปลอดภัยและมีคุณภาพตามหลักวิชาการและมีความยั่งยืน และเพื่อป้องกันปัญหาไม่ให้เกิดผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมของแหล่งน้ำมากเกินไปจนเกิดความจำเป็น จึงเห็นสมควรกำหนดหลักเกณฑ์ในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในแหล่งน้ำสาธารณะเพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ประกอบกับกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมประมง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม กรมประมงจึงออกประกาศกำหนดหลักเกณฑ์การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในที่จับสัตว์น้ำประเภทที่สาธารณประโยชน์ไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ประกาศนี้เรียกว่า “ประกาศกรมประมง เรื่อง หลักเกณฑ์การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในที่จับสัตว์น้ำประเภทที่สาธารณประโยชน์”

ข้อ ๒ ให้ใช้ประกาศฉบับนี้เมื่อพ้นกำหนดสามสิบวันนับแต่วันที่ประกาศเป็นต้นไป

ข้อ ๓ การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในแหล่งน้ำสาธารณะ ให้ถือปฏิบัติตามระเบียบกรมประมงว่าด้วยการยื่นคำขอและการอนุญาตให้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในที่จับสัตว์น้ำประเภทที่สาธารณประโยชน์

ข้อ ๔ จังหวัดอาจกำหนดหลักเกณฑ์เพิ่มเติมที่ไม่ขัดหรือแย้งกับหลักเกณฑ์ตามประกาศนี้ได้และให้ใช้เฉพาะภายในเขตพื้นที่จังหวัดของตนเท่านั้น

หมวด ๑ หลักเกณฑ์ทั่วไป

ข้อ ๕ การเลือกสถานที่ในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

(๑) ต้องเป็นพื้นที่เหมาะสมมีระบบสาธารณูปโภคที่จำเป็นสำหรับใช้ในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำอย่างเพียงพอ

(๒) ต้องอยู่ห่างจากโรงสูบน้ำเพื่อการอุปโภคและบริโภค หรือสถานีสูบน้ำดิบของระบบประปา ไม่น้อยกว่า ๒๐๐ เมตร

ข้อ ๒๖ เพื่อป้องกันโรคระบาด รวมทั้งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและความหลากหลายทางชีวภาพ ต้องไม่นำสัตว์น้ำที่เป็นชนิดพันธุ์ต่างถิ่น ซึ่งมีการควบคุมหรือห้ามปล่อยลงสู่แหล่งน้ำ และสัตว์น้ำชนิดพันธุ์ใหม่ ที่ได้รับการทดลองมาทำการเลี้ยงในแหล่งน้ำสาธารณะ เว้นแต่ กรณีการทดลองเลี้ยงสัตว์น้ำ เพื่อประโยชน์ทางวิชาการและได้รับอนุญาต

ข้อ ๒๗ ควรทำความสะอาดกระชังหรือคอกเลี้ยงสัตว์น้ำอย่างสม่ำเสมอ และควรมีการพักหรือตากกระชังหรือที่เลี้ยงสัตว์น้ำไม่น้อยกว่า ๓๐ วัน ก่อนทำการเลี้ยงสัตว์น้ำรุ่นต่อไป

ข้อ ๒๘ ต้องรักษาความสะอาดที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและบริเวณโดยรอบ ไม่ทิ้งวัสดุอุปกรณ์หรือสิ่งใด ๆ ลงในแหล่งน้ำ และเมื่อเลิกเลี้ยงสัตว์น้ำ ผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำต้องรื้อถอนกระชังหรือคอก และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ บรรดาที่เป็นของผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ออกจากแหล่งน้ำให้หมด

ข้อ ๒๙ ต้องติดตั้งคอมพิวเตอร์หรือแสดงเครื่องหมายให้เห็นชัดเจนโดยรอบพื้นที่ตั้งกระชังหรือคอกหรือบริเวณที่เลี้ยงสัตว์น้ำ เพื่อความปลอดภัยในการสัญจรทางน้ำและการเดินเรือ

ข้อ ๓๐ อำนาจความสะอาดกักพนักงานเจ้าหน้าที่ตามสมควร ซึ่งเข้าไปตรวจดูสถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในระหว่างช่วงเวลาพระอาทิตย์ขึ้นจนถึงพระอาทิตย์ตก

ข้อ ๓๑ ต้องรายงานข้อมูลสถิติการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ เมื่อได้รับแจ้งจากพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นหนังสือ

ข้อ ๓๒ ต้องปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับหรือคำสั่งและเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องโดยเคร่งครัด

ข้อ ๓๓ ต้องขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ โดยปฏิบัติตามระเบียบกรมประมงว่าด้วยการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและผู้ประกอบการด้านการประมง

ประกาศ ณ วันที่ ๘ ก.ย. ๒๕๕๕

นางสมหญิง เปี่ยมสมบูรณ์
อธิบดีกรมประมง

แบบ จ.ส.น. 2

กรมประมง (DEPARTMENT OF FISHERIES)

เลขที่ (Ref. No.) []-[]-[]-[]-[]-[]-[]-[]-เล่มที่ A 0001 เลขที่ 04

ออกวันที่ (Issued Date)

(ตัว/ช่อง, inds.)

ลงนามเจ้าหน้าที่ (Signature of Officer)

ลงนามผู้ซื้อ (Signature of Buyer)

ส่วนที่ 3 รายละเอียดการปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำ (ต่อ)

5.เลขที่ปล่อย	ขนาดปล่อย	ไร่	จำนวน	ตัว/ฟอง
6.เลขที่ปล่อย	ขนาดปล่อย	ไร่	จำนวน	ตัว/ฟอง
7.เลขที่ปล่อย	ขนาดปล่อย	ไร่	จำนวน	ตัว/ฟอง
8.เลขที่ปล่อย	ขนาดปล่อย	ไร่	จำนวน	ตัว/ฟอง
9.เลขที่ปล่อย	ขนาดปล่อย	ไร่	จำนวน	ตัว/ฟอง
10.เลขที่ปล่อย	ขนาดปล่อย	ไร่	จำนวน	ตัว/ฟอง
11.เลขที่ปล่อย	ขนาดปล่อย	ไร่	จำนวน	ตัว/ฟอง
12.เลขที่ปล่อย	ขนาดปล่อย	ไร่	จำนวน	ตัว/ฟอง
13.เลขที่ปล่อย	ขนาดปล่อย	ไร่	จำนวน	ตัว/ฟอง
14.เลขที่ปล่อย	ขนาดปล่อย	ไร่	จำนวน	ตัว/ฟอง
15.เลขที่ปล่อย	ขนาดปล่อย	ไร่	จำนวน	ตัว/ฟอง
16.เลขที่ปล่อย	ขนาดปล่อย	ไร่	จำนวน	ตัว/ฟอง
17.เลขที่ปล่อย	ขนาดปล่อย	ไร่	จำนวน	ตัว/ฟอง
18.เลขที่ปล่อย	ขนาดปล่อย	ไร่	จำนวน	ตัว/ฟอง
19.เลขที่ปล่อย	ขนาดปล่อย	ไร่	จำนวน	ตัว/ฟอง
20.เลขที่ปล่อย	ขนาดปล่อย	ไร่	จำนวน	ตัว/ฟอง

หนังสือกำกับการจำหน่ายสัตว์น้ำ (AQUATIC ANIMAL MOVEMENT DOCUMENT)

แบบ ก.ร.น. 3

กรมประมง (DEPARTMENT OF FISHERIES)

วันที่ ๑	วันที่ ๒	วันที่ ๓	วันที่ ๔
วันที่ ๑ ชื่อผู้ปกครอง ชื่อผู้เรียน ชื่อผู้สอน	วันที่ ๒ ชื่อผู้ปกครอง ชื่อผู้เรียน ชื่อผู้สอน	วันที่ ๓ ชื่อผู้ปกครอง ชื่อผู้เรียน ชื่อผู้สอน	วันที่ ๔ ชื่อผู้ปกครอง ชื่อผู้เรียน ชื่อผู้สอน

ส่วนที่ 3 (ต่อ):	รายชื่อ 5	รายชื่อ 6	รายชื่อ 7	รายชื่อ 8
ชื่อผู้ประกอบการ				
ทะเบียนผู้ประกอบการ				
สถานที่ตั้ง				
ขนาด (ตัว/กก.)				
ปริมาณ (กก.)				
ปริมาณคงเหลือ(กก.)				
วันที่ซื้อ				
ลงนามผู้ขาย		ลงนามผู้ซื้อ		ค้นฉบับมอบให้รายชื่อ รายที่

ส่วนที่ 4 (ต่อ):	รายชื่อ 5	รายชื่อ 6	รายชื่อ 7	รายชื่อ 8
ชื่อผู้ประกอบการ				
ทะเบียนผู้ประกอบการ				
สถานที่ตั้ง				
ขนาด (ตัว/กก.)				
ปริมาณ (กก.)				
ปริมาณคงเหลือ(กก.)				
วันที่ซื้อ				
ลงนามผู้ขาย		ลงนามผู้ซื้อ		ค้นฉบับมอบให้รายชื่อ รายที่

ส่วนที่ 5 (ต่อ):	รายชื่อ 5	รายชื่อ 6	รายชื่อ 7	รายชื่อ 8
ชื่อผู้ประกอบการ				
ทะเบียนผู้ประกอบการ				
สถานที่ตั้ง				
ขนาด (ตัว/กก.)				
ปริมาณ (กก.)				
ปริมาณคงเหลือ(กก.)				
วันที่ซื้อ				
ลงนามผู้ขาย		ลงนามผู้ซื้อ		ค้นฉบับมอบให้รายชื่อ รายที่

ส่วนที่ 6 ผู้ซื้อจากส่วนที่ 5 :	รายชื่อ 1	รายชื่อ 2	รายชื่อ 3	รายชื่อ 4
ชื่อผู้ประกอบการ				
ทะเบียนผู้ประกอบการ				
สถานที่ตั้ง				
ขนาด (ตัว/กก.)				
ปริมาณ (กก.)				
ปริมาณคงเหลือ(กก.)				
วันที่ซื้อ				
ลงนามผู้ขาย		ลงนามผู้ซื้อ		ค้นฉบับมอบให้รายชื่อ รายที่

ภาคผนวก ข
ข้อมูลที่ควรบันทึกสำหรับฟาร์มเลี้ยงปูม้าและปูทะเล

ก. ลูกพันธุ์

- วัน / เดือน / ปี
- อายุ / ขนาด / จำนวน (ตัว) / ลักษณะลูกพันธุ์
- แหล่งที่มา
- หนังสือกำกับการจำหน่ายลูกพันธุ์สัตว์น้ำ

ข. อาหาร/การให้อาหาร

- วัน / เดือน / ปี ที่ผลิต-หมดอายุ
- แหล่งที่มา / ทะเบียน
- ปริมาณการให้อาหาร / วัน / บ่อ / มี

ค. คุณภาพน้ำ

- ข้อมูลการวิเคราะห์คุณภาพน้ำ เช่น ความโปร่งแสง สีน้ำ
- การเปลี่ยนถ่ายน้ำ
- ผลการตรวจวิเคราะห์น้ำจากหน่วยงานภายนอก

ง. การรักษา การใช้ยาและสารเคมีสำหรับสัตว์น้ำป่วย

- อาการที่ป่วย
- จำนวนที่ป่วย / ตาย
- บันทึกการแจ้งหน่วยงานและจัดการซากสัตว์น้ำ กรณีสัตว์น้ำตายผิดปกติ
- ชนิดยา-สารเคมีที่ใช้/ปริมาณการใช้/ระยะเวลาที่ใช้
- แหล่งที่มาของยา-สารเคมี
- บันทึกการดูแลสุขภาพสัตว์น้ำ

จ. การจับ / ขาย หรือ ย้ายบ่อ

- จำนวน
- วัน / เดือน / ปี
- หนังสือกำกับการจำหน่ายสัตว์น้ำ

(ก) ตัวอย่างตารางบันทึกการรักษา การใช้ยาและสารเคมีสำหรับสัตว์น้ำป่วย

วัน/เดือน/ปี	โซน/บ่อ	ชนิด	แหล่งที่มา	ข้อมูลสัตว์น้ำป่วย/ตาย		การจัดการเบื้องต้น	
				อาการป่วย	จำนวนที่ป่วย	การรักษา(การให้ยาและสารเคมี)	ผลการรักษา

(ข) ตัวอย่างตารางบันทึกการเคลื่อนย้ายของสัตว์น้ำ

[illegible]

(ค) ตัวอย่างตารางบันทึกรายละเอียดแหล่งที่มาของลูกพันธุ์

วัน เดือน ปี	ชนิดสัตว์น้ำ	จำนวน (ตัว)	ชื่อฟาร์ม	ที่อยู่	โทรศัพท์	ทะเบียนฟาร์ม

(ง) ตัวอย่างรายละเอียดสัตว์น้ำตาย

ลำดับที่	ชนิดสัตว์น้ำ	จำนวนทั้งหมด	จำนวนตาย	สาเหตุ	ผู้บันทึก

ภาคผนวก ช

ตัวอย่างสูตรอาหารสำหรับปูม้า

สูตรอาหารสำหรับเลี้ยงปูม้า

วัตถุดิบอาหาร	ปริมาณ (%)
ปลาป่น 60%	35
หัวกุ้งป่น	10
กากถั่วเหลือง	10
แป้งสาลี	15.83
หวีทกลูเท่น	6
น้ำมันปลา	2
น้ำมันถั่วเหลือง	1
วิตามินรวม *	2
แร่ธาตุรวม **	4
คริลล์ป่น	5
คอนกลูเท่น	5
วิตามินซี 35% ***	0.05
วิตามินอี 50% ****	0.1
บีเอชที	0.02
เลซิทิน	2
ซีเอ็มซี	1
โคโคซาน	1
	100.00

หมายเหตุ วิตามินรวม * ปริมาณกรัมต่อกิโลกรัมวิตามิน ประกอบด้วย Thiamine 45, Riboflavin 40.32, Niacin 73.4, Pantothenic acid 48, Folic acid 3.36, Cyanocobalamin 0.01, Vitamin A/D3 (500,000/100,000 IU) 4.6, Menadione 26.56, Inositol 196, Biotin 1, BHT 2 และแคลบ 559.75
 แร่ธาตุรวม ** ประกอบด้วยแร่ธาตุดังต่อไปนี้ KH_2PO_4 : $\text{CaHPO}_4 \cdot 2\text{H}_2\text{O}$: $\text{NaH}_2\text{PO}_4 \cdot 2\text{H}_2\text{O}$: KCl ผสมกันในอัตราส่วน 1 : 1 : 1.5 : 0.5) Davis and Lawrence, 1997)

วิตามินซี 35% *** วิตามินซีในรูป L-Ascorbyl-2-Monophosphate

วิตามินอี 50% **** วิตามินอีในรูปแอลฟาโทโคเฟอรอล 50 %

คุณค่าทางโภชนาการ

โปรตีน 42% ไขมัน 10% เถ้า 12% เส้นใย 3% คาร์โบไฮเดรต 24% ความชื้น 9%

ที่มา : นางสาวมณฑาทิ ท้ามดิน. 2556. สถาบันวิจัยอาหารสัตว์น้ำชายฝั่ง. สำนักวิจัยและพัฒนาประมงชายฝั่ง กรมประมง

ภาคผนวก ณ

ตัวอย่างสูตรอาหารสำหรับปูทะเล

สูตรอาหารสำหรับเลี้ยงปูทะเล

วัตถุดิบอาหาร	% โดยน้ำหนัก
ปลาป่น 60%	48
ตับหมึกป่น	5
กากถั่วเหลืองป่น	18
หัวดีสตาร์ท	5
แป้งสาลี	11
วิตามินรวม *	1.5
แร่ธาตุรวม **	2.5
วิตามินซี	0.10
น้ำมันปลาทะเล	3
น้ำมันปาล์ม	3
Lecthin	2
Dicalciumphosphate	0.7
สารกันหืน (Butylated Hydroxytoluene, BTH)	0.05
สารกันรา (Propionic acid)	0.05
สารเหนียว (Carboxyl Methyl Cellulose)	0.01
	100.00

หมายเหตุ วิตามินรวม * ปริมาณกรัมต่อกิโลกรัมวิตามิน ประกอบด้วย วิตามินเอ 600,000 IU วิตามินดี3 200,000 IU วิตามินอี 6,000 IU วิตามินเค 1,200 มิลลิกรัม วิตามินบี1 5,000 มิลลิกรัม วิตามินบี2 6,000 มิลลิกรัม วิตามินบี6 5,000 มิลลิกรัม วิตามินบี12 6 มิลลิกรัม ไนอะซิน 20,000 มิลลิกรัม กรดแพนโททีนิก 16,000 มิลลิกรัม กรดโฟลิก 1,000 มิลลิกรัม ไบโอดีน 200 มิลลิกรัม Endox Dry 20,000 มิลลิกรัม
แร่ธาตุรวม ** ประกอบด้วย เหล็ก 12,000 มิลลิกรัม ทองแดง 12,000 มิลลิกรัม สังกะสี 15,000 มิลลิกรัม แมงกานีส 6,000 มิลลิกรัม ไอโอดีน 200 มิลลิกรัม ซีลีเนียม 25 มิลลิกรัม แมกนีเซียม 50,000 มิลลิกรัม แคลเซียม 100,000 มิลลิกรัม ฟอสฟอรัส 80,000 มิลลิกรัม

คุณค่าทางโภชนาการ

โปรตีนไม่น้อยกว่า 42%

ที่มา : นางพิชญา ชัยนาค. 2556. ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงชายฝั่งพังงา. สำนักวิจัยและพัฒนาประมงชายฝั่ง กรมประมง

พิมพ์ที่

โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด

79 ถนนงามวงศ์วาน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กทม. 10900

โทร. 0-2561-4567, 0-2561-4590-6 โทรสาร 0-2579-5101

สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

50 ถนนพหลโยธิน เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900

โทรศัพท์ 0 2561 2277 โทรสาร 0 2561 3357

www.acfs.go.th